

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

2022. IV. évfolyam 10. szám

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ PLUSZ

KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN **APP**RAKÉSZ!

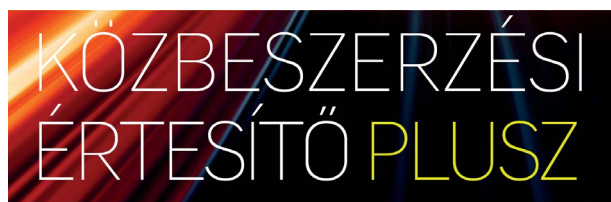
NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS

MENEDZSER ÉRTEŚÍTŐ • STATISZTIKÁK • FELHÍVÁSFIGYELŐ • HIRDETÉMÉNYEK • HATÁROZATOK

Folyamatosan frissülő applikációknak már több mint 6000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltse le Ön is a Napi Közbeszerzést!

2022. IV. évfolyam 10. szám

IMPRESSZUM

FELELŐS KIADÓ

Dr. Kovács László,

Közbeszerzési Hatóság, elnök

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr. Kovács László,

Közbeszerzési Hatóság, elnök

TISZTELETBELI SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI TAGOK:

Dr. Varga Zs. András

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar tanszékvezető, egyetemi tanár

Dr. Tátrai Tünde

Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi tanár

Dr. habil. Boros Anita

Greenology Zöldinnovációs Fenntarthatósági Tudásközpont, egyetemi tanár

Prof. Dr. Herbert Küpper

Institute of East European Law, Managing Director

Prof. Gustavo Piga

Professor of Economics at University of Rome Tor Vergata

Dr. György László

Innovációért, felsőoktatásért, szakképzésért és vállalkozásfejlesztésért felelős államtitkár

SZERKESZTŐSÉG

Főszerkesztő:

Dr. Kugler Tibor

Közbeszerzési Hatóság, főtítkár

Szerkesztők:

Dr. Várhomoki-Molnár Márta

Miniszterelnökség, Közbeszerzési Szabályozási Főosztály, főosztályvezető

Dr. Szeiffert Gabriella

Közbeszerzési Hatóság, osztályvezető

Olvasószerkesztő:

Dr. Kovács Dóra

Közbeszerzési Hatóság, elnöki tanácsadó

Szerkesztőségi titkár:

Lónyainé Kaczur Piroska

Tördelés és

Online megjelenés:

Kovács Judit

Közbeszerzési Hatóság, informatikai koordinátor

Lektorok:

Dr. Kugler Tibor

Közbeszerzési Hatóság, főtítkár

Dr. Várhomoki-Molnár Márta

Miniszterelnökség, Közbeszerzési Szabályozási Főosztály, főosztályvezető

A Közbeszerzési Értesítő Plusz havi rendszerességgel megjelenő lapszámaiban szereplő cikkek lektorálása a nyílt lektorálás elvével történik.

TARTALOM

Szerkesztőbizottsági köszöntő (Dr. Kovács László)	2
A Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásai (Dr. Toma Barbara)	3
Jogorvoslati aktualitások (Dr. Horváth Éva)	14
D.106/22/2022. számú határozat	14
Közbeszerzési iránytű	23
A Nemzetközi Közbeszerzési Eszköz (Dr. Cseh László)	23
Zöld utat kap a zöld közbeszerzés? (Dr. Nagy Anna)	32
Statisztika (Tejnóra Judith)	
A KKV szektor 2022. évi első féléves közbeszerzéseinek statisztikai elemzése főbb mutatók szerint.....	42

ISSN 2676-8860 (Nyomtatott)

ISSN 2631-1135 (Offline)

Honlap: <https://ertesitoplus.kozbeszerzes.hu/>
Szerkesztőségi email cím: ertesitoplus@kt.hu

Nyomdai előkészítés:
Classmate Studio Kft.

Nyomdai munkák:
Pátria Nyomda Zrt.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI KÖSZÖNTŐ

A Közbeszerzési Értesítő Plusz 2022. októberében megjelenő tizedik számának a *Közbeszerzési Hatóság legfrissebb állásfoglalásait* bemutató rovata – egyéb kérdések mellett – a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontja szerinti feltételek értelmezésével, gyermekétkeztetési szolgáltatás beszerzésére vonatkozó és a közbeszerzési eljárás megfelelő és alapos előkészítése körébe tartozó előírások értelmezésével foglalkozik.

A *Jogorvoslati aktualitások* rovatban ismertetett döntőbizottsági határozat az ajánlatkérő azon mulasztásának elemzését foglalja össze, amely szerint az nem megfelelően készítette elő az adott közbeszerzési eljárást, a közbeszerzési dokumentumok az egyenlő eséllyel történő megfelelő ajánlattételt nem biztosították, és a kiegészítő tájékoztatások sem pótolhatták a közbeszerzés tárgyának pontatlan meghatározásából eredő jogsértést.

A *Közbeszerzési iránytű* rovat első írásának célja az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2022. június 30. napján kihirdetett, a harmadik országbeli gazdasági szereplőknek, áruknak és szolgáltatásoknak az Unió közbeszerzési és koncessziós piacaihoz való hozzáféréséről, valamint az uniós gazdasági szereplők, áruk és szolgáltatások harmadik országbeli közbeszerzési és koncessziós piacokhoz való hozzáféréséről szóló tárgyalásokat támogató eljárásokról szóló az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1031 rendeletének (nemzetközi közbeszerzési eszköz – IPI) bemutatása. A cikk röviden áttekinti az eszköz megalkotásának indokait, előzményeit, majd bemutatja a rendelet célját, hatályát, illetve az IPI intézkedés elfogadásához vezető mechanizmust, az ajánlatkérők, közszolgáltató ajánlatkérők számára fellépő kötelezettségeket, a mentesülési és kivételi lehetőségeket, a szerződés teljesítése során a nyertes ajánlattevő oldalán fellépő kötelezettségeket, a jogorvoslat lehetőségét. A második szakcikk a fenntarthatósági, zöld szempontok közbeszerzésekben történő alkalmazását, ennek Magyarországon történő kötelező előírásának realitását kívánja bemutatni.

A *Statisztika* rovat a KKV szektor 2022. évi első féléves közbeszerzési statisztikáinak elemzését tartalmazza.

Dr. Kovács László
felelős szerkesztő
Közbeszerzési Hatóság

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Dr. Toma Barbara, vezető jogi tanácsadó, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2022.10.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzési törvény és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

Hogyan kell értelmezni a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontjában foglalt, „szerződések teljesítéséből származik” fordulatot? Az ajánlatkérői (pl. önkormányzati) vagyon üzemeltetésére irányuló – közszolgáltatásnak nem minősülő – szerződés esetében az üzemeltetésből származó, harmadik személytől megszerzett bevétel beleszámít-e a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) vagy i) pontja szerint megkívánt 80 %-ba?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

A Kbt. kifejezetten közszolgáltatás esetére rögzíti, hogy ezekben az esetekben az árbevétel szempontjából a szerződés teljesítéséből származónak tekintendő az ellenérték, függetlenül attól, hogy azt az ajánlatkérő vagy a közszolgáltatást igénybe vevő személy fizeti-e meg, ezért a Közbeszerzési Hatóság a kivételi körök megszorító értelmezésére tekintettel nem javasolja a nem közszolgáltatásnak minősülő szolgáltatás teljesítéséből származó ellenérték figyelembe vételét a kivételi kör

alkalmazásához szükséges árbevétel mértékének vizsgálata során.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

A Kbt. 9. § (1) bekezdés h) pontjának megfelelően a Kbt.-t nem kell alkalmazni a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott ajánlatkérő szervezet olyan jogi személlyel kötött szerződésére, amely felett az ajánlatkérő a saját szervezeti egységei felettihez hasonló kontrollt gyakorol, döntő befolyással rendelkezik annak stratégiai céljai meghatározásában és működésével kapcsolatos jelentős döntéseinek meghozatalában, valamint amelyben közvetlen magántőke-részesedés nincsen, és amely éves nettó árbevételének több mint 80%-a a kontrollt gyakorló ajánlatkérővel vagy az ajánlatkérő által e pont szerint kontrollált más jogi személlyel kötött vagy kötendő szerződések teljesítéséből származik.

A Kbt. 9. § (1) bekezdés i) pontjával összhangban a Kbt.-t nem kell alkalmazni a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott ajánlatkérő szervezet olyan jogi személlyel kötött szerződésére, amely felett az ajánlatkérő más ajánlatkérőkkel közösen a saját szervezeti egységei felettihez hasonló kontrollt gyakorol, az ajánlatkérők közösen döntő befolyással rendelkeznek annak stratégiai céljai meghatározásában és működésével kapcsolatos jelentős döntéseinek meghozatalában, valamint amelyben közvetlen magántőke-részesedés nincsen, és amely éves nettó árbevételének több mint 80%-a a kontrollt gyakorló ajánlatkérővel (ajánlatkérőkkel) vagy az ajánlatkérő által e pont szerint kontrollált más jogi személlyel kötött vagy kötendő szerződések teljesítéséből származik.

Az in-house kapcsolat megléte kettős függést feltételez. Egyrészt meg kell valósulnia a strukturális függésnek, melynek értelmében a szerződésnek olyan jogi személlyel kell létrejönnie, amely felett az ajánlatkérő(k) saját szervezeti egységei felettihez hasonló kontrollt gyakorol, azaz döntő befolyással rendelkezik stratégiai céljai meghatározásában és a működésével kapcsolatos jelen-

tős döntéseinek meghozatalában, valamint amelyben közvetlen magántőke-részesedés nincsen. Másrészt fenn kell állnia a gazdasági függésnek is, amely alapján az in-house szervezet éves nettó árbevételének több mint 80%-a a kontrollt gyakorló ajánlatkérővel (ajánlatkérővel) vagy az ajánlatkérő által e pont szerint kontrollált más jogi személlyel kötött vagy kötendő szerződése teljesítéséből kell származnia.

Közszolgáltatás esetén irányadó szabály a Kbt. 9. § (6) bekezdése alapján, hogy a Kbt. 9. § (1) bekezdés h)-i) pontja alkalmazásában a szerződések teljesítéséből származik az azok alapján, harmadik személy részére teljesített közszolgáltatás ellenértéke is, tekintet nélkül arra, hogy az ellenértéket az ajánlatkérő vagy a közszolgáltatást igénybe vevő személy fizeti meg. Amennyiben tehát közszolgáltatásról van szó, abban az esetben - az előbbi jogszabályhelynek megfelelően - a szerződés teljesítéséből származónak tekintendő az árbevétel szempontjából a közszolgáltatás ellenértéke, függetlenül attól, hogy azt az ajánlatkérő, vagy a közszolgáltatást igénybe vevő személy fizeti-e meg. Ebből kifolyólag a Közbeszerzési Hatóság a kivételi körök megszorító értelmezésére tekintettel nem javasolja a nem közszolgáltatásnak minősülő szolgáltatás teljesítéséből származó ellenérték figyelembe vételét a kivételi kör alkalmazásához szükséges árbevétel mértékének vizsgálata során, tekintettel arra is, hogy a Kbt. 9. § (6) bekezdésében foglalt szabály ilyen esetre nem alkalmazandó.

2. kérdés

Hogyan kell értelmezni a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontjában foglalt, „kötött vagy kötendő szerződések” fordulatot? Milyen módon kell figyelembe venni a még meg nem kötött szerződéseket?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a valóban tervezett, előre láthatóan megkötendő szerződések ellenértékét szükséges ilyenkor figyelembe venni.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

Figyelemmel arra, hogy a Kbt. vonatkozó jogszabályhelyei lehetővé teszik az éves nettó árbevétellel kapcsolatos feltétel teljesülésének vizsgálatánál az azon szerződések teljesítéséből származó árbevételek figyelembevételét is, amelyek a kontrollt gyakorló ajánlatkérővel (ajánlatkérővel) vagy az ajánlatkérő által - az

adott kivételi kör alkalmazhatóságát érintő pont szerint - kontrollált más jogi személlyel még nem kerültek megkötésre, ezért ezen megkötni kívánt szerződések felmérése - és a 80 %-os mértékbe történő beszámíthatósága - során az ajánlatkérőnek a Kbt. alapelveit kiemelten figyelembe véve szükséges eljárnia.

3. kérdés

Mi a teendő, ha a tényleges számadatok eltérnek a tervezett számadatoktól és ezáltal utólag derül ki, hogy nem állnak fenn a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) vagy i) pontja szerinti feltételek?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) vagy i) pont szerinti feltételeknek az in-house szerződés megkötésének időpontjától a szerződés teljes időtartama alatt fenn kell állniuk, erre irányulóan az ajánlatkérőnek folyamatos vizsgálati kötelezettsége áll fenn. Amennyiben az említett feltételek nem állnak fenn, az ajánlatkérő a szerződést jogosult és köteles felmondani.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

A Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontja szerinti in-house kivételi körök csak abban az esetben alkalmazhatóak, ha egyértelmű megállapítás tehető annak feltételei megvalósulását illetően. A „kötendő szerződések” fordulat esetében - figyelemmel arra, hogy ez egy tervezett, jövőbeli eseményre utal - a felek a Kbt. alapelveinek kiemelt figyelembe vételével kötelesek eljárni. Amennyiben már nem áll fenn az in-house kivétel megvalósulásának valamennyi feltétele maradéktalanul, abban az esetben a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a szerződést fel kell mondani. A Kbt. nem tartalmaz rendelkezést arról, hogy a kivételt megalapozó feltételeket az in-house szerződést megkötő feleknek milyen módon kell ellenőrizniük, ebből kifolyólag a felek kötelezettsége annak biztosítása, hogy olyan szerződést kössenek, vagy tartsanak hatályban, amely megfelel a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) vagy i) pontjának.

4. kérdés

Melyik időszakot kell vizsgálni a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontjában foglalt árbevétel vizsgálata során?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontjában meghatározott, árbevétel-

telre vonatkozó mutatók az éves nettó árbevételre, tehát a teljes pénzügyi év összesített adataira vonatkoznak.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

A Kbt. nem tartalmaz definíciót arról, hogy mi értendő „nettó árbevétel” alatt, így a kérdésben a magyar jogrendszerre általánosan irányadó szabályozást tartalmazó, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) rendelkezéseit szükséges alkalmazni.

Az Sztv. 72. § (1) bekezdésében foglaltak szerint az értékesítés nettó árbevételeként kell kimutatni a szerződés szerinti teljesítés időszakában az üzleti évben értékesített vásárolt és saját termelésű készletek, valamint a teljesített szolgáltatások ártámogatással és felárral növelt, engedményekkel csökkentett - általános forgalmi adót nem tartalmazó - ellenértékét.

A Kbt. 9. § (1) bekezdés h) és i) pontjában meghatározott árbevétel alatt a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az Sztv. 72. §-a szerinti „értékesítés nettó árbevétele” értendő. Ezzel összefüggésben az éves nettó árbevétel alatt az adott pénzügyi év szerinti árbevételt kell érteni. Így tehát azt kell vizsgálni, hogy az adott pénzügyi évben az árbevétel mekkora hányada származik a kontrollt gyakorló ajánlatkérővel (ajánlatkérőkkel) vagy az ajánlatkérő által e pont szerint kontrollált más jogi személlyel kötött vagy kötendő szerződések teljesítéséből, és mennyi egyéb forrásból. Ennek vizsgálata eredményeként állapítható meg a több mint 80 %-os mértéknek való megfelelés adott pénzügyi évre vonatkozóan.

Amennyiben egy adott pénzügyi év vonatkozásában nem teljesülnek az árbevételre vonatkozó követelmények, úgy a Kbt. 9. § (5) bekezdése megfelelően alkalmazandó. Ettől függetlenül, ha egy következő pénzügyi évre vonatkozóan az in-house szerződésre vonatkozó feltételek maradéktalanul teljesülnek, úgy in-house szerződés ismételtelen köthető. Újabb in-house szerződés megkötésének szándéka esetén azonban ismételtelen vizsgálendő lesz - az adott pénzügyi évre vonatkozó árbevételi követelményen felül - valamennyi további konjunktív feltétel együttes fennállása is.

A Kbt. 9. § (7) bekezdése szerint a Kbt. 9. § (1) bekezdés h)-i) pontja alkalmazásában azon ajánlatkérők esetében, amelyeknél az éves nettó árbevétel nem értelmezhető, az ajánlatkérő vagy az ajánlatkérő által kontrollált más jogi személy részére végzett tevékenységek ellátásának

arányát az azzal kapcsolatban a szerződéskötést megelőző három évben felmerült költségek alapulvételével kell megállapítani. Amennyiben a szerződés megkötését megelőző három évre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre, az ajánlatkérőnek valószínűsítítenie kell - elsősorban hiteles üzleti tervének bemutatásával - az említett adatokat.

5. kérdés

Ha egy, 100 %-os intenzitású támogatásban részesülő kedvezményezett szervezet (a továbbiakban az 5. és 6. kérdés alkalmazásában: Kedvezményezett) nem köteles közbeszerzési eljárás lefolytatására, beszerezheti-e az árukat, szolgáltatásokat közbeszerzési eljárás keretében? Amennyiben a Kedvezményezett - annak ellenére, hogy arra nem lenne köteles - közbeszerzés mellett dönt, megteheti-e, hogy vagy csak az árut, vagy csak a szolgáltatásmegrendelést szerzi be közbeszerzési eljárás keretében?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Amennyiben a Kedvezményezett nem minősül a Kbt. 5. § (1) bekezdés szerinti (klasszikus) ajánlatkérőnek - vagy a Kbt. 6-7. § alapján közszolgáltató ajánlatkérőnek -, abban az esetben az ajánlatkérői minőség fennállása megállapíthatóságának szempontjából a Kbt. 5. § (2) bekezdését, illetőleg a Kbt. 5. § (4) bekezdését szükséges vizsgálat alá vetnie.

Egy olyan szervezet, amely a Kbt. 5. § (1)-(2) rendelkezései alapján alapvetően nem tartozik a Kbt. hatálya alá, ezen tény ellenére - a Kbt. 5. § (4) bekezdésével összhangban - dönthet úgy, hogy „önkéntes alapon” vállalja a Kbt. szerinti közbeszerzési eljárás lefolytatását. Ebben az esetben egy ilyen szervezetnek nem valamennyi beszerzési igénye vonatkozásában lesz kötelező a Kbt. alkalmazása, hanem csak azon adott közbeszerzési eljárás szintjén, amelyre vonatkozóan a Kbt. 5. § (4) bekezdésére alapítva önként vállalta a közbeszerzési kötelezettséget.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

A Kbt. 5. § (2) bekezdése szerint a támogatásból megvalósuló beszerzés vonatkozásában közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezett az az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó szervezet vagy személy, amelynek uniós közbeszerzési értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű beszerzését többségi részben, uniós értékhatárokat el nem érő, de a nemzeti közbeszerzési

értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű beszerzését 75%-ot meghaladó mértékben az (1) bekezdésben meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy közvetlenül támogatja, feltéve, hogy a beszerzés tárgya

- a) olyan építési beruházás, amely az 1. melléklet szerinti mélyépítési tevékenységet foglal magában,
- b) olyan építési beruházás, amely kórház, sportlétesítmény, szabadidős és szórakoztató létesítmény, iskola, felsőoktatási épület vagy közigazgatási rendeltetésű épület építési munkáit foglalja magában, vagy
- c) olyan szolgáltatás megrendelése, amely az a) vagy a b) pont szerinti építési beruházáshoz kapcsolódik.

A Kbt. 5. § (2) bekezdése vonatkozásában a támogatás ténye – annak előírt mértéke – eseti jelleggel keletkeztet ajánlatkérői minőséget az a)-c) pontok szerinti beszerzési tárgyak tekintetében. Amennyiben egy adott szervezet nem minősül a Kbt. 5. § (1) bekezdése alapján ajánlatkérőnek, úgy a támogatásból megvalósuló beszerzései során a támogatás mértékére és a beszerzés tárgyára figyelemmel kell vizsgálnia az ajánlatkérői minőségének fennállását. A támogatott szervezetek ajánlatkérői minősége tehát nem általános, hanem csak az előírt mértékű támogatásból megvalósuló, meghatározott tárgyú beszerzéseik vonatkozásában áll fenn. Ennek megfelelően egy – Kbt. 5. § (1) bekezdése szerinti ajánlatkérő által – támogatott szervezet akkor minősül a Kbt. 5. § (2) bekezdése alapján ajánlatkérőnek, ha a beszerzése tekintetében a részére nyújtott támogatás a Kbt. 5. § (2) bekezdése szerinti intenzitást eléri/meghaladja, és ha a Kbt. 5. § (2) bekezdése szerinti építési beruházás, vagy ahhoz kapcsolódó szolgáltatás megrendelése a beszerzés tárgya. Ezen két konjunktív feltétel együttes teljesülése esetén tartozik tehát a támogatott szervezet a Kbt. 5. § (2) bekezdésének hatálya alá. Amennyiben valamelyik feltétel nem teljesül, abban az esetben a támogatott szervezet nem minősül a Kbt. 5. § (2) bekezdése alapján ajánlatkérőnek.

Az állásfoglalás kérdésben foglaltak szerint a támogatás intenzitásának mértéke 100 %. Az állásfoglalás kérdésben foglaltak alapján, az ott részletezett esetben a beszerzés tárgya árubeszerzés, illetőleg szolgáltatásmegrendelés.

A Kbt. 5. § (2) bekezdés vonatkozásában, amennyiben a Kedvezményezettnek felmerült beszerzési igény – annak tartalma alapján – nem minősül a Kbt. 5. § (2) bekezdése szerinti építési beruházásnak, vagy ahhoz

kapcsolódó szolgáltatásmegrendelésnek, abban az esetben a Kbt. 5. § (2) bekezdésére alapítva nem állapítható meg a Kedvezményezett ajánlatkérői minősége, melyből kifolyólag ebben az esetben nem kötelező a Kedvezményezettnek a Kbt.-t alkalmazva eljárnia a beszerzési igényei kielégítése során.

A Kbt. 5. § (4) bekezdésének megfelelően, a Kbt. rendelkezését köteles betartani az a Kbt. 5. § (1)-(2) bekezdés hatálya alá nem tartozó szervezet, amely a Kbt. szerinti közbeszerzési eljárás lefolytatását önként vagy szerződésben vállalja, illetve számára jogszabály közbeszerzési eljárás lefolytatását kötelezővé teszi.

A Kbt. 5. § (4) bekezdésének alkalmazása csak olyan szervezetek esetében lehetséges, amelyek nem tartoznak a Kbt. 5. § (1)-(2) bekezdésének hatálya alá. A fenti jogszabályhely azon szó szerinti fordulata, mely szerint „e törvény rendelkezését köteles betartani [...]”, azt jelenti, hogy azon eset(ek)nél, ahol egy - Kbt. 5. § (1)-(2) bekezdés hatálya alá nem tartozó - szervezetet érintően a Kbt. szerinti közbeszerzési eljárás lefolytatását kötelezővé teszi egy jogszabály, illetve ezt az ilyen szervezet önként vagy szerződésben vállalja, abban az esetben a szervezet nem választhatja meg, hogy a Kbt. szabályai közül melyeket alkalmazza, és melyeket nem, hanem köteles valamennyi, a Kbt.-ben foglalt rendelkezésnek megfelelően eljárni.

Fentieknek megfelelően tehát, attól függetlenül, ha a Kedvezményezett a Kbt. szabályai alapján alapvetően nem tartozna a Kbt. hatálya alá, még dönthet úgy, hogy önként vállalja a Kbt. rendelkezéseinek kötelező betartását a Kbt. szerinti közbeszerzési eljárásának lefolytatása során. Az önként vállalt ugyanakkor nem jelenti azt, hogy ekkortól kezdve a Kedvezményezett valamennyi beszerzési igénye vonatkozásában köteles a Kbt. alkalmazására, ilyen esetekben - a Kbt. szerinti közbeszerzési előírásoknak megfelelően történő - közbeszerzési eljárás lefolytatásának kötelezettsége mindig csak az adott eljárás vonatkozásában áll fenn.

6. kérdés

Helyes-e az az értelmezés, hogy amennyiben a Kedvezményezett a Kbt. hatálya alá tartozna, és a szolgáltatásokat megbízási szerződéses jogviszonyban végeztetné el, továbbá ezen szerződések (egybeszámított) összege a közbeszerzési értékhatárt meghaladná, közbeszerzési eljárás keretében kelle-ne a Kedvezményezettnek megvalósítania a beszerzését?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Figyelemmel arra, hogy a megbízási jogviszony nem tartozik a Kbt.-ben meghatározott kivételi körök egyikebe sem, ezért ha egy szervezet a Kbt. alapján ajánlatkérőnek minősül, a beszerzési igénye - annak tárgya, tartalma alapján - a Kbt. hatálya alá tartozik, és a beszerzési igény Kbt. 19. § szerinti részekre bontás tilalma figyelembe vételével megállapított becsült értéke eléri, vagy meghaladja a közbeszerzési értékhatárt, abban az esetben nem mellőzhető a Kbt. szabályainak megfelelő közbeszerzési eljárás lefolytatása.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

A Kbt. 9. § (8) bekezdés g) pontjának megfelelően a Kbt.-t - ha a beszerzés tárgya szolgáltatás megrendelése - nem kell alkalmazni munkaviszony, közszolgálati, kormányzati szolgálati, vagy közalkalmazotti jogviszony, egészségügyi szolgálati jogviszony, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszony, honvédelmi alkalmazotti jogviszony, adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony, a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény szerinti ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony, az állami projektértékelői jogviszony, ügyészségi szolgálati jogviszony, bírói szolgálati jogviszony, igazságügyi alkalmazotti szolgálati jogviszony, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonya, valamint a Magyar Honvédség hivatásos, szerződéses és önkéntes tartalékos állományának szolgálati viszonya vonatkozásában.

A fenti felsorolásból látható, hogy a megbízási jogviszony - függetlenül attól, hogy az természetes személylyel, vagy szervezettel kerülne kialakításra, megkötésre - nem tartozik a Kbt. szabályai alkalmazásának mellőzését jogszerűen lehetővé tevő kivételi körbe, ebből kifolyólag - amennyiben a Kbt. szabályai alkalmazásának korábban ismertett feltételei megvalósulnak, abban az esetben - szükséges a Kedvezményezett részéről közbeszerzési eljárás lefolytatása.

7. kérdés

Amennyiben az ajánlatkérő a Kbt. és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerint építménynek minősülő, tehát (meglévő) építmény [ipari kapuk] az állásfoglalás kérésben részletezettek szerinti javítási és karbantartási munkáit kívánja beszerezni, helyesen jár-e el, ha a beszerzés tárgyára az építési beruházások esetén irányadó, nem pedig a szolgál-

tatás megrendelés tekintetében irányadó közbeszerzési értékhatárokat alkalmazza?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Azok az építőipari tevékenységek, melyek a Kbt. 1. mellékletében kifejezetten szerepelnek, építési beruházásnak minősülnek, míg az azon kívüli „munkák” a szolgáltatás megrendelésre irányuló közbeszerzési szerződések körébe tartoz(hat)nak.

Fentiekből - és a rendelkezésre álló információk alapján - a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint arra lehet következtetni, hogy az állásfoglalás kérés szerinti esetben szolgáltatásmegrendelés a beszerzési igény tárgya, ugyanakkor a közbeszerzés tárgyának meghatározása kizárólag az ajánlatkérő beszerzési igényének teljes ismeretében, valamint a beszerzési igényt meghatározó, azt lefedő műszaki specifikáció birtokában lehetséges, ebből is adódóan ennek mérlegelése az ajánlatkérő döntési és felelősségi kompetenciájába tartozik.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint annak érdekében, hogy az ajánlatkérő közbeszerzési oldalról meghatározza az általa megvalósítani kívánt beszerzés tárgyát, elsődlegesen a Kbt. közbeszerzés tárgyára vonatkozó rendelkezéseiből, illetőleg annak értelmezéséből szükséges kiindulnia.

A Kbt. 8. § (3) bekezdésének megfelelően építési beruházás a következő valamely munka megrendelése (és átvétele) az ajánlatkérő részéről:

- a) az 1. mellékletben felsorolt tevékenységek egyikéhez kapcsolódó munka kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt;
- b) építmény kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt;
- c) az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építmény bármilyen eszközzel vagy módon történő kivitelezése.

A Kbt. 8. § (4) bekezdésével összhangban szolgáltatás megrendelése - árubeszerzésnek és építési beruházásnak nem minősülő - olyan beszerzés, amelynek tárgya különösen valamely tevékenység megrendelése az ajánlatkérő részéről.

Megállapítható tehát, hogy a kiindulópont annak vizsgálata és eldöntése, hogy az állásfoglalás kérésben

jelzett ipari kapukra vonatkozó karbantartási és javítási feladatok a Kbt. 8. § (3) bekezdés szerinti építési beruházásnak minősülnek-e. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint jelen esetben a Kbt. 8. § (3) bekezdés a) pontja szerinti építési beruházásnak minősítés vizsgálendő, tekintettel arra, hogy a beszerzés tárgya javítási és karbantartási tevékenység lenne, nem pedig építmény kivitelezése és/vagy tervezése, ennél fogva a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 8. § (3) bekezdés b) és c) pontja nem releváns jelen esetben.

Az állásfoglalás kérdésben foglaltak szerint az ajánlatkérő építési tevékenységgel létrehozott építménynek minősülő (ipari) kapuk – figyelemmel arra, hogy az építményhez tartoznak, annak rendeltetészerű és biztonságos használatához, működéséhez, működtetéséhez szükséges alapvető műszaki és technológiai berendezések is – karbantartási és javítási feladatait kívánja beszerezni.

A karbantartási munkák célja az ipari kapuk alapállapotának felmérése, rögzítése, illetve az üzemeltetéshez szükséges általános karbantartási feladatok elvégzése annak érdekében, hogy rendeltetészerű üzemeltetés mellett, a vonatkozó szabványok szerint üzembiztosan működjenek. Ennek érdekében a nyertes ajánlattevő által elvégzendő feladatok általános állapotfelmérést, műszaki átvizsgálást, tisztítást, a mechanikai alkatrészek ellenőrzését, csavarok és mozgó alkatrészek újratekozását és/vagy újrahúzását takarják.

A javítási feladatok célja hibaelhárítási munkák elvégzése az ipari kapuk állagát károsító és rendeltetészerű használatát akadályozó hibák és hiányosságok eseti megszüntetése érdekében, mely során adott esetben a nyertes ajánlattevő feladatát képezheti nem csak a javítási szolgáltatás elvégzése, hanem a javításhoz felhasznált anyagok és alkatrészek cseréjéhez szükséges pótalkatrészek biztosítása is.

Az állásfoglalás kérdésben foglaltak szerint a fenti feladatok elvégzéséhez szükséges műveletekkel összefüggésben a Kbt. 1. számú melléklete nem tartalmaz kifejezetten olyan tevékenységet, mely alapján a fenti tevékenységek Kbt. szerinti építési beruházási jellege megállapítható lenne.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint azok az építőipari tevékenységek, melyek a Kbt. 1. mellékletében kifejezetten szerepelnek, építési beruházásnak minősülnek, míg az azon kívüli „munkák” a szolgál-

tatás megrendelésre irányuló közbeszerzési szerződések körébe tartoz(hat)nak, így az ipari kapuk javítási és karbantartási munkálatai is, ugyanakkor végsősoron ebben a kérdésben az ajánlatkérőnek szükséges döntést hoznia.

8. kérdés

Gyermekétkeztetési szolgáltatás vásárlására szükséges-e közbeszerzési eljárást lefolytatni?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Annak eldöntéséhez, hogy egy beszerzés a Kbt. hatálya alá tartozik-e, mindenekelőtt az ajánlatkérői minőség fennállását (Kbt. 5. § - 7. §), a beszerzés tárgyát (8. §), az ún. kivételi köröket (Kbt. 9. § - 14. §, Kbt. 111. §), az irányadó közbeszerzési értékhatárokat (Kbt. 15. §), valamint a beszerzés Kbt. alapján meghatározott becsült értékét, illetőleg a részekre bontás tilalmának fennállását (Kbt. 16. § - 20. §) szükséges együttesen megvizsgálni.

Ha a megrendelni kívánt szolgáltatás – annak tartalma és CPV kód szerinti besorolása alapján – beletartozik a Kbt. 3. melléklet szerinti „szállodai és éttermi szolgáltatások” kategóriába, abban az esetben – amennyiben a beszerzés Kbt. 19. §-ának figyelembevételével megállapított becsült értéke nem éri el a nettó 262 485 000 forintot – vonatkozhat rá a Kbt. 111. § c) pont szerinti kivételi kör alkalmazhatósága.

Fontos felhívni a figyelmet arra is, hogy a közétkeztetés tárgyú közbeszerzésekre a Kbt.-t a közétkeztetés tárgyú közbeszerzések tekintetében alkalmazandó eljárások sajátos szabályairól szóló 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendeletben (a továbbiakban a 8. kérdés alkalmazásában: Korm. rendelet) meghatározott sajátos rendelkezéseket figyelembe véve kell alkalmazni.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

Az állásfoglalás kérdés alapján a beszerzés tárgya egy, a Kbt. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ajánlatkérő (óvoda) által biztosítani kívánt gyermekétkeztetési szolgáltatás megrendelése.

Az étkeztetési, élelmezési szolgáltatásokkal összefüggésben szükséges felhívni a figyelmet a Kbt. által meghatározott – az érintett jogszabályi rendelkezésben meghatározott feltételek fennállása esetén alkalmazható – kivételi körbe tartozó Kbt. 111. § c) – és adott esetben a d) – pontra.

Általánosságban elmondható, hogy mind az Európai Unió Bírósága, mind a hazai ítélkezési gyakorlat következetesen szigorúan és megszorítóan rendeli értelmezni a kivételi körök fennállását, ezek alkalmazása nem célozhatja a közbeszerzés megkerülését. Abban az esetben, ha a megrendelni kívánt szolgáltatások között van olyan, amelyik tekintetében a Kbt. 111. § valamely pontja alkalmazandó, és olyan is, amelyik tekintetében nem, azaz a Kbt. hatálya alá tartozik, valamint a beszerzés elemei objektíve szétválaszthatóak, akkor a beszerzések tekintetében a Kbt. 23. § (4)-(8) bekezdéseinek alkalmazását kell vizsgálni. Ha a beszerzés különböző elemei objektíve nem szétválaszthatóak, és szükségszerűen egy szerződés tárgyát képezik, a szerződés megkötésére alkalmazandó szabályokat a beszerzés fő tárgya határozza meg [Kbt. 23. § (2) bekezdés].

A Kbt. 111. § c) pontjával összhangban, a Kbt.-t nem kell alkalmazni az uniós értékhatárt el nem érő, a 3. melléklet szerinti egészségügyi szolgáltatásra akkor, ha az ellátási kötelezettség körébe tartozó, részben vagy egészben közfinanszírozott közszolgáltatás teljesítését szolgálja, a 3. melléklet szerinti szállodai és éttermi szolgáltatásokra, a 79995000-5-től 79995200-7-ig tartó CPV kódok által meghatározott könyvtárkezelési szolgáltatásokra, a 92000000-1-től 92700000-8-ig tartó CPV kódok által meghatározott, a pihenés, kultúra és sport területén nyújtott szolgáltatásokra, valamint a jogi szolgáltatásokra.

A Kbt. 111. § d) pontjának megfelelően a Kbt.-t nem kell alkalmazni az uniós értékhatárt el nem érő, a 3. melléklet szerinti bármely szolgáltatásra, ha annak becsült értéke a tizennyolcmillió forintot nem éri el.

A Kbt. 3. mellékletében – többek között – szerepelnek a „szállodai és éttermi szolgáltatások”, melyen belül különösen – az állásfoglalás kérés szempontjából relevánsként – az alábbi CPV kóddal jelölt szolgáltatások emelhetők ki:

- 55520000-1 Élelmezési szolgáltatások,
- 55510000-8 Étkezdei szolgáltatások.

A Kbt. 111. § c) pont szerinti kivétel alkalmazhatósága tekintetében vizsgálendő – a szolgáltatás tárgyán túl – az is, hogy a beszerzés Kbt. 19. § (3) bekezdésére tekintettel megállapított becsült értéke eléri-e a Kbt. 3. melléklet szerinti szociális és egyéb szolgáltatások tekintetében irányadó uniós közbeszerzési értékhatárt. Itt tehát mindenképpen szükséges megvizsgálni a be-

szerezési igénnyel összefüggésben a részekre bontás tilalmának esetleges fennállását is, és ennek figyelembevételével szükséges meghatározni a becsült értéket.

Amennyiben a Kbt. 111. § szerinti kivételi körbe tartozó és a Kbt. 111. § szerinti kivételi körbe nem tartozó beszerzési igény tekintetében fennáll a részekre bontás tilalma, csak akkor nem kell a kivételi körbe tartozó beszerzési igény tekintetében közbeszerzési eljárást lefolytatni, ha a részekre bontás tilalmi szabályok alapján megállapított becsült érték az uniós közbeszerzési értékhatár alatt marad.

A Kbt. 3. melléklet szerinti szolgáltatás esetén az irányadó uniós értékhatár - a Kbt. 5. §-a szerinti valamennyi ajánlatkérő esetében - 2022. január 1. napjától kezdődően nettó 750 000 euró, azaz 262 485 000 forint.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a gyermekétkeztetési szolgáltatás beszerzése beletartozhat a Kbt. 111. § c) pont szerinti kivételi körbe, amennyiben a beszerzés részekre bontás tilalma figyelembe vételével megállapított becsült értéke nem éri el a nettó 262 485 000 Ft-ot, és a beszerzés tartalmának vizsgálata alapján megállapítható, hogy az megfeleltethető a kivételi körben jelzett CPV kód(ok) valamelyikének. Megjegyzendő, hogy a Kbt. 111. § d) pontja alapján bármely, a Kbt. 3. melléklet szerinti szolgáltatás beszerzése vonatkozásában irányadó szabály, hogy az ajánlatkérő ilyen szolgáltatások beszerzése esetén nem köteles közbeszerzési eljárás lefolytatására, ha annak – Kbt. 19. § rendelkezéseinek figyelembe vételével megállapított – becsült értéke a tizennyolcmillió forintot nem éri el.

Fontos felhívni a figyelmet a fentiek mellett a Kbt. 21. § (6) bekezdésére, mely alapján a Kbt. 3. melléklet szerinti, közétkeztetés tárgyú közbeszerzésekre a Kbt.-t a Korm. rendeletben meghatározott sajátos rendelkezéseket figyelembe véve kell alkalmazni. Ezzel is összhangban, a Korm. rendelet 1. §-ának megfelelően a Korm. rendelet a Kbt. szerint lefolytatott olyan közbeszerzési eljárásokra kell alkalmazni, amelyek tárgya közétkeztetési szolgáltatás megrendelése.

A Korm. rendelet alkalmazásában közétkeztetésnek minősül az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) Melléklet 39/A. pontja szerinti fogalom.

Az Éltv. Melléklet 39/A. pontjának megfelelően a közétkeztetés olyan vendéglátó tevékenység, amelynek során fogyasztók meghatározott csoportját vendéglátó ipari

termékekkel, többnyire előre megrendelés alapján, a nap egy-egy meghatározott időszakában, meghatározott időtartamban látnak el, különösen oktatási, gyermek-, szociális, egészségügyi-, bentlakásos intézményben, táborban és munkahelyen.

Fenti fogalom meghatározásból kiindulva a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az ajánlatkérő gyermekétkeztetési szolgáltatás megrendelésére irányuló beszerzése vélhetően közétkeztetésnek minősül, így – amennyiben különösen a közbeszerzési értékhatár és a becsült érték vizsgálata alapján megállapítható, hogy közbeszerzési eljárás lefolytatása lesz szükséges a beszerzési igény jogszerű kielégítése céljából, abban az esetben – nem mellőzhető a lefolytatandó közbeszerzési eljárás megvalósítása során a Korm. rendeletben foglalt szabályok figyelembe vétele sem.

9. kérdés

Egy közbeszerzési eljárás esetében, ha a bírálati szakaszban derül ki, hogy a vízvezetékek egyes rákötései a kiírt műszaki dokumentáció rajzaiban ugyan szerepelnek, de a költségvetési kiírásban már nem, így nem kerültek beárazásra sem, abban az esetben mi a helyes eljárás?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az állásfoglalás kérdésben foglalt esetben az alábbiak figyelembe vételével szükséges eljárni.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása

Az ajánlatkérő felelőssége kiemelt jelentőséggel bír nem csak a közbeszerzési eljárás jogszerű lefolytatása, hanem a közbeszerzési eljárás megfelelő és alapos előkészítése körében is.

A Kbt. 28. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési eljárást - a beszerzés tárgyára és becsült értékére tekintettel - megfelelő alapossággal előkészíteni. Az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott közbeszerzési dokumentumoknak biztosítaniuk kell, hogy az eljárásban a gazdasági szereplők képesek legyenek műszakilag megfelelő, fizikailag megvalósítható és gazdasági szempontból reális ajánlatot adni.

Egy eljárás előkészítése a közbeszerzési eljárások egyik legösszetettebb, legnagyobb körültekintést igénylő mozzanata. Ebből adódóan az ajánlatkérőnek - a közbeszerzési eljárás ajánlattételi szakaszában fellépő (különösen a műszaki leírás pontatlanságából adódó)

közbeszerzési dokumentumok módosításának minimalizálása, illetőleg az esetlegesen felmerülő vitás helyzetek kiküszöbölése érdekében - ezen előkészítő munkálatokra különös figyelmet kell fordítani. Az előkészítésben valamennyi, a Kbt. szerint meghatározott szakértelemmel rendelkező, ajánlatkérő képviselőjében eljáró személynek részt kell vennie. Ez a garanciális szabály azt is erősíti, hogy az ajánlatkérő oldaláról a közbeszerzési eljárás előkészítése során a közbeszerzés tárgya szerinti szakmai szakértelemmel bíró személy bevonása is szükségszerű és elengedhetetlen eleme legyen a közbeszerzési dokumentumok, különösen a műszaki leírás - illetőleg adott esetben az ezen tartalommal összhangban kialakított árazatlan költségvetés/ártáblázat/költségvetési kiírás - kidolgozása érdekében.

A Kbt. 50. § (4) bekezdése szerint az eljárást megindító felhívásnak és a többi közbeszerzési dokumentumnak minden esetben biztosítani kell, hogy annak alapján a gazdasági szereplők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehessenek, illetve részvételi jelentkezést nyújthassanak be.

A Kbt. 58. § (2) bekezdése alapján az ajánlatkérő köteles megadni az eljárást megindító felhívásban vagy a további közbeszerzési dokumentumokban a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírást. A műszaki leírás azoknak az előírásoknak az összessége, amelyek meghatározzák azokat a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzőket, amelyek alapján a közbeszerzés tárgya olyan módon írható le, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek.

A közbeszerzési eljárások előkészítésének egyik első és legfontosabb része a közbeszerzés tárgyának, és az arra vonatkozó műszaki leírásnak, műszaki követelményrendszernek a meghatározása.

A Közbeszerzési Hatóság az állásfoglalás kialakítása során előfeltételként elfogadta, hogy a közbeszerzési dokumentumok tartalmából, a műszaki leírásból, a műszaki dokumentáció rajzaiból egyértelműen kitűnik, hogy a nyertes ajánlattevő feladatát képezte az állásfoglalás kérdésben „vízvezetékek egyes rákötései”-ként jelzett, költségvetési kiírásban ténylegesen nem feltüntetett tétel(ek). Ugyanakkor, az nem egyértelmű, hogy a költségvetési kiírásban a „vízvezetékek egyes rákötései” sor azért nem jelent meg kifejezetten, mert az ajánlatkérő ezt elmulasztotta megtenni, vagy annak

okán, mert pl. a költségvetés egy másik sorában írt/részletezett feladatba ez beleértendő/beleérthető volt. Az állásfoglalás kérés megfogalmazásából inkább arra lehet következtetni, hogy az ajánlatkérő elmulasztotta külön sorban feltüntetni a vízvezetékek egyes rákötéseinek beárazását, azonban nem áll rendelkezésre ezzel összefüggésben egyértelmű információ a Közbeszerzési Hatóság részére, ezért az erre vonatkozó körülmények tényleges ismeretének hiányában hangsúlyozandó, hogy ez befolyással lehet az állásfoglalásban leírtakra. Fontos rögzíteni e körben azt is, hogy a Közbeszerzési Hatóságnak nem áll rendelkezésére egyértelmű információ tekintetben sem, hogy átalánydíjas, vagy nem átalánydíjas szerződésről van-e szó az állásfoglalás kérésben körülírt eset(ek)ben.

Amennyiben volt olyan ajánlattevő a közbeszerzési eljárás során, amely a vízvezetékek egyes rákötéseit járó díjazást beleértette és belekalkulálta a költségvetés egy másik sorában írt/részletezett feladatba, és volt olyan ajánlattevő is, amelyik nem, abban az esetben az ajánlatkérőnek szükséges szakmai döntést hoznia különösen tekintetben, hogy a közbeszerzési dokumentumok alapján az ajánlattevők részére egyáltalán biztosított volt-e az összehasonlítható ajánlatok benyújtása, egyértelmű előírások szerepeltek-e a közbeszerzési dokumentumokban.

Amennyiben a műszaki leírással, illetőleg az eljárás előkészítésével összefüggésben az ajánlatkérő azt állapítja meg, hogy a potenciális ajánlattevők a közbeszerzési eljárás során abban a helyzetben voltak, hogy képesek lehetek megfelelő és szakmailag megalapozott – és az ajánlatkérő oldaláról tekintve objektív módon összehasonlítható – ajánlatot tenni, abban az esetben a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az alábbi következtetések vonhatóak le.

Amennyiben a közbeszerzési eljárás bírálati szakaszában derül ki, hogy a vízvezetékek egyes rákötései a kiírt műszaki dokumentáció rajzaiban ugyan szerepelnek, de a költségvetési kiírásban már nem, így nem kerültek beárazásra sem, abban az esetben - amennyiben a közbeszerzési dokumentumok alapján valóban megállapítható, hogy a műszaki leírás, az elvégzendő feladat részét képezte ez az elem - a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint - tekintettel arra is, hogy ekkor már beállt az ajánlati kötöttség, és figyelemmel arra is, hogy feltételezhetően az eljárás ajánlattételi szakaszában nem került benyújtásra ezzel összefüggés-

ben a potenciális ajánlattevők részéről kiegészítő tájékoztatáskérés/előzetes vitarendezési kérelem, vagyis adott esetben vélelmezhető, hogy a potenciális ajánlattevők a „vízvezetékek egyes rákötései” tételt is tartalmazó műszaki leírás ismeretében tették meg ajánlatukat - a később nyertesként kihirdetett ajánlattevő köteles elvégezni az ajánlati kötöttséggel érintett valamennyi feladatot a műszaki leírásban foglaltaknak megfelelően.

Az eljárás ezen szakaszában esetlegesen alkalmazható hiánypótlás/felvilágosítás kérés intézményével összefüggésben különösen az alábbiakat szükséges kiemelni.

A Kbt. 71. § (3) bekezdése alapján a hiányok pótlása csak arra irányulhat, hogy az ajánlat vagy részvételi jelentkezés megfeleljen a közbeszerzési dokumentumok vagy a jogszabályok előírásainak. A hiánypótlás során az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben szereplő iratokat - ideértve a 69. § (4)-(5) bekezdése szerint benyújtandó dokumentumokat is - módosítani és kiegészíteni is lehet.

A hiánypótlás szabályairól szóló, Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója (2021. július 5., a továbbiakban: Hiánypótlási Útmutató) rögzíti, hogy a hiánypótlás jogintézményének abszolút korlátját képezi az az elvárás, hogy az ajánlattevő az általa tett megajánlást ne változtathassa meg, illetőleg az elmulasztott megajánlást ne tehesse meg azt követően, hogy az ajánlati kötöttség beállt. A tárgyalt jogintézmény tehát nem lehet eszköze az ajánlati kötöttség megsértésének, illetve egy meg nem tett vállalatot nem lehet hiánypótlás keretében megtenni. Az ajánlat és a részvételi jelentkezés tartalmi és formai követelményeknek megfelelő elkészítése a gazdasági szereplő kötelezettsége [Kbt. 66. § (1) bekezdés], ezért a hiánypótlás jogintézménye nem szolgálhat a gazdasági szereplők e kötelezettsége teljesítésének helyettesítésére.

A hiánypótlás, illetőleg a felvilágosítás megadásának korlátját képezik a Kbt. 71. § (8) bekezdésében foglaltak, mely szerint a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása:

- a) nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és
- b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire

vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja.

A Hiánypótlási Útmutató rögzíti, hogy nem átalánydíjas szerződések esetén a jogalkotó, eltérően a Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontjától, kifejezetten nem rendelkezik az árazott költségvetés valamely tétele, illetve egységára pótlásáról, módosításáról, kiegészítéséről, illetve törléséről. Így ezekben az esetekben hiánypótlás keretében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja. Mindazonáltal az ajánlatkérőnek ezen esetekben célszerű figyelemmel lennie a korábbi döntőbizottsági joggyakorlatra, mely alapján, ha valamely ajánlattevő nem teszi meg az

ajánlatát a teljes beszerzési tárgyra, a teljes műszaki tartalomra, a hiánypótlási szabályok szerint nem áll fenn jogszerű lehetőség az ajánlat ezen hibájának korrigálására. A költségeket az ajánlattevőnek ott kell feltüntetnie, ahol az valójában felmerül. Így az egyes költség-tényezők nem csoportosíthatóak át sem egy adott feladaton belül, sem pedig pl. harmadik személyekkel kötött más szerződések költségei között (D.808/8/2010., D.725/20/2011.). Fontos rögzíteni, hogy az állásfoglalás kérelmben leírt esettel kapcsolatban a Közbeszerzési Hatóságnak nem áll rendelkezésére megfelelő információ annak eldöntéséhez, hogy a megajánlás változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet befolyásolja-e.

Fontos kiemelni, hogy ha az ajánlat nem megfelelő tartalommal történő benyújtása az ajánlatkérő közbeszerzési eljárás előkészítése körében elkövetett hibájára vezethető vissza, abban az esetben az ilyen okból – ajánlattevő ajánlatában – bekövetkező hibára/hiányosságra alapítva nem lehet az ajánlatot érvénytelenné nyilvánítani, tehát az ajánlatkérői hibából adódó következményeket nem lehet az ajánlattevő terhére értékelni.

Letölthető: kozbeszerzes.hu

GYORSJELENTÉS

A magyar közbeszerzések számokban

2022.

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

JOGORVOSLATI AKTUALITÁSOK

Dr. Horváth Éva, közbeszerzési biztos, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2022.10.2

A Közbeszerzési Értesítő Plusz jelen számában ismertett határozatában a Döntőbizottság az ajánlatkérő azon mulasztását állapította meg, amelynek alapján az ajánlatkérő nem megfelelően készítette elő az adott közbeszerzési eljárását, a közbeszerzési dokumentumok az egyenlő eséllyel történő megfelelő ajánlat-tételt nem biztosították, és a kiegészítő tájékoztatások sem pótolhatták a közbeszerzés tárgyának pontatlan meghatározásából eredő jogsértést.

D.106/22/2022. számú határozat

A jogorvoslati ügygel érintett főbb tárgyak: A Döntőbizottság megállapította, hogy a műszaki leírás nem megfelelő alapossággal került előkészítésre, annak alapján nem volt lehetséges a műszakilag megfelelő, fizikailag megvalósítható és gazdaságilag reális ajánlattétel valamennyi potenciális ajánlattevő számára, mellyel az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 28. § (1) bekezdését és a Kbt. 50. § (4) bekezdését. Az ajánlatkérő kiegészítő válaszai formálisak voltak, nem feleltek meg a Kbt. 56. § (5) bekezdésének.

Tényállás

Az ajánlatkérő rendezvényszervezési feladatok ellátása tárgyban nyílt közbeszerzési eljárást indított a Kbt. Harmadik rész, 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti eljárásrendben. Az eljárást megindító felhívást 2021. július 6-án adta fel.

A közbeszerzés két részből állt, amelynek becsült értéke az 1. rész tekintetében 15.917.322.-Ft, a 2. rész tekintetében 9.118.110.-Ft volt.

A felhívás szerint a közbeszerzés tárgyát « Vállalkozási szerződés kötése az ajánlatkérő ünnepi eseményeinek kapcsán felmerülő rendezvényszervezési feladatok ellátására, két részben» képezte.

Az ajánlatkérő részenként megadta a teljesítés helyét, a közbeszerzés mennyiségét, az értékelési szempontokat, a teljesítés időtartamát.

Az ajánlatkérő dokumentációt is készített, mely tartalmazta a kötelező formai és tartalmi követelményeket, a műszaki leírást, a szerződéstervezetet és az ártáblázatot.

A műszaki leírás részenként és tételenként rögzítette a rendezvényszervezési feladatokat, azok leírását, helyét, idejét, a programokat, a látogatók számát, a cateringre, a technikára, az engedélyekre, a rendezvénybiztosítás jogdíjára, reklámra, marketingre, résztvevői toborzásra vonatkozó rendelkezéseket. Az ajánlatkérő a technikai feltételek között határozta meg a sztárfellépőkre és a fellépőkre vonatkozó előírásait.

Az ajánlatkérő meghatározta valamennyi rendezvényre vonatkozóan a közös elvárásait is, a következők szerint:

«- A vállalkozó feladata a rendezvényen történő személyes megjelenés, legalább 1 fővel (rendezvény-szervezői ügyelet) és az ott helyben felmerülő feladatok ellátása.

- Vállalkozó köteles a GDPR adatvédelmi rendelkezéseknek betartására

- A vállalkozó feladata kommunikációs célra alkalmas fotódokumentáció készítése. Legalább 10 darab jó minőségű (nagy felbontású), nyomdai felhasználásra alkalmas fényképet kell készíteni. A GDPR rendelkezések betartása mellett. Törekedni kell arra, hogy a fotókon, a programon résztvevők ne legyenek egyértelműen felismerhetők. A felbontás minimum 2448x3264 ~ 8,0 MP legyen.

- A vállalkozó feladata a rendezvényeken jelenléti ív és GDPR (adatvédelmi) nyilatkozatok aláírása az egyes rendezvényeknél megadott résztvevővel, amelynek eredeti példányát a megrendelő részére az eseményt követő 2 munkanapon belül átadni szükséges. A rendezvényeken készített jelenléti ívnek formailag tartalmaznia kell a projekt címét, a projekt kódját, a kedvezményezett/megrendelő megnevezését, és az esemény címét, időpontját és helyszínét, egy utalást arra nézve, hogy a projekt végrehajtása mely EU alap vagy alapok támogatásával történt. A résztvevőkre vonatkozóan a jelenléti ívnek tartalmaznia kell a résztvevő nevét olvashatóan, valamint az aláírását. A résztvevők létszámát egyéb – Megrendelő által elfogadott – módon is lehet igazolni (pl.: YouTube nézettség mérése).

Nyertes ajánlattevő rendelkezésre állása:

- Ajánlattevő feladata, hogy a szerződés teljes időtartama alatt Ajánlatkérőt rendszeresen és folyamatosan tájékoztassa az előrehaladásról, illetve haladéktalanul jelezze, ha a megvalósulás során olyan akadály lép fel, amely az előrehaladást veszélyeztetheti.

- E-mailen érkező megkeresésekhez elektronikus e-mail cím biztosítása, melyre nyertes ajánlattevő köteles 1 munkanapon belül írásban reagálni.

- Az Ajánlatkérővel való kapcsolattartás céljából nyertes Ajánlattevő köteles Kapcsolattartó(ka)t biztosítani (megjelölt rendezvényszervező) a szerződés fennállása alatt. A kapcsolattartó(k) folyamatos elérését legalább napi 6 órában (munkanapokon 10.00-16.00 óra között) szükséges biztosítani. »

Az ajánlatkérő ártáblázatot is készített az ajánlatok benyújtásához.

Az ajánlatkérő által kiadott szerződéstervezet releváns részei a következők.

»2. A szerződés hatálya, a teljesítés határideje:

Teljesítés határideje:

A feladatellátás tekintetében Vállalkozó és Megrendelő egyeztetni kötelesek. Az egyeztetés során az egyes rendezvények tekintetében a feladatellátás ütemezését Felek közösen megállapíthatják. A feladatellátás nem valósítható meg olyan ütemezésben, amelyhez Megrendelő előzetesen nem járult hozzá.

4. A teljes vállalkozói díj összege:

A vállalkozói díj forrása 100%-ban a szerződés „Előzmények” részében meghatározott kódszámú pályázat. A vállalkozói díj a véghatáridőre prognosztizált átalányár, amely fedezetet nyújt mindazon, a Vállalkozó és bármely alvállalkozója általi feladatok elvégzésére és azok költségeire, beleértve minden egyéb díjat, illetéket és költséget, amelyek kapcsán a Szerződés a Vállalkozó részére kötelezettséget állapít meg vagy azokat a Vállalkozó kötelezettségei körében felsorolt, vagy amelyek a kötelezettségek teljesítésével kapcsolatosak és azok bármelyikével összefüggenek, és amelyek együttesen szükségesek a Szerződés tárgyának komplett, teljes körű, rendeltetésszerű megvalósításához, figyelembe véve a helyszíni körülményeket és adottságokat. Ennek megfelelően a Vállalkozó a vállalkozói díjon felül a megvalósításhoz egyéb költséget, díjat, ellenértéket semmilyen jogcímen nem érvényesíthet.»

A közbeszerzési eljárásban kiegészítő tájékoztatásra került sor 2021. július 15-én. A kiegészítő tájékoztatás több pontosító és tisztázó kérdést tartalmazott a műszaki tartalommal kapcsolatosan, az egyes ellátandó rendezvények vonatkozásában.

Az írásbeli összegezés szerint az eljárás nyertese mindkét rész tekintetében a jelen ismertetés szerint M Kft. lett, akivel az ajánlatkérő a közbeszerzési szerződést 2021. szeptember 6-án megkötötte.

A hivatalbóli kezdeményezés

A hivatalbóli kezdeményezés szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontja alapján alkalmazandó Kbt. 28. § (1) bekezdését, Kbt. 50. § (4) bekezdését, valamint a Kbt. 56. § (5) bekezdését.

Az ajánlatkérő észrevétele

Az ajánlatkérő elsődlegesen két eljárásjogi kifogásra hivatkozott, amely miatt kérte a jogorvoslati eljárás megszüntetését. Az ajánlatkérő eljárásjogi kifogásai szerint a kezdeményező nem rendelkezett a kezdeményezéshez szükséges hatáskörrel, továbbá a kezdeményezés elkésett. Az ajánlatkérő érdemi nyilatkozatában a jogsértés hiányának a megállapítását kérte.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

A Döntőbizottság a határozatában a hivatalbóli kezdeményezés vizsgálata alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 28. § (1) bekezdését, a Kbt. 50. § (4) bekezdését, valamint a Kbt. 56. § (5) bekezdését.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 500.000.-Ft bírságot szabott ki.

A határozat indokolása a következőket tartalmazta:

Az ajánlatkérő a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közbeszerzési eljárást 2021. július 7-én indította meg, ezért a Döntőbizottság a Kbt. ezen a napon hatályos anyagi jogi rendelkezéseit vette figyelembe a jogorvoslati ügy elbírálása során.

A hivatalbóli kezdeményező a kezdeményezését 2022. március 24-én terjesztette elő, így a Döntőbizottság a Kbt. ezen a napon hatályos eljárásjogi rendelkezéseit vette figyelembe a jogorvoslati ügy eljárásjogi rendelkezéseinek vizsgálata során.

A Döntőbizottság elsőként az ajánlatkérő hivatkozásai alapján a kezdeményező hatáskörének esetlegesen fennálló hiányát vizsgálta meg.

A 2014-2020 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz és az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz pénzügyi alapok egyes, határon átnyúló együttműködési programjainak végrehajtási intézményrendszeréről szóló 238/2015. (IX. 4.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet1) 2. § f) pontja szerint a kezdeményező hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet.

A Döntőbizottság rendelkezésére álló társfinanszírozási támogatási szerződés alapján az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési eljárás valamennyi dokumentumát az informatikai rendszerbe feltölteni, az EKR rendszerhez hozzáférést biztosítani és a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet, adott esetben a kezdeményező a rendelkezésére álló dokumentumok alapján dönt a Döntőbizottság előtt jogorvoslati eljárás kezdeményezéséről.

A fentiek alapján tényként megállapítható, hogy a kezdeményező a Kbt. 152. § (1) bekezdés g) pontja alapján hivatalbóli kezdeményezőnek minősül.

Az ajánlatkérő ezen eljárásjogi kifogását arra alapította, hogy a kezdeményező a kezdeményezésében a Kbt. 28. § (1) bekezdését jelölte meg, amely rendelkezés megsértése a közbeszerzési eljárás előkészítésével függ össze, és az ajánlatkérő által hivatkozott rendelet szerint a szabálytalanság fogalmát a támogatási szerződésben szereplő adatokkal kapcsolatban lehetne csak vizsgálni.

A Döntőbizottság vizsgálta a hivatalbóli kezdeményezés tartalmát és annak alapján megállapította, hogy a kezdeményező nem csupán a Kbt. 28. § (1) bekezdésének megsértését állította a kezdeményezésében, hanem a Kbt. 50. § (4) bekezdés és Kbt. 56. § (5) bekezdés jogszabályhelyek megsértésére is hivatkozott.

A Döntőbizottság tényként rögzítette azt is, hogy a felek között létrejött társfinanszírozási támogatási szerződésben az ajánlatkérő vállalta, hogy a projekt végrehajtása során a Kbt. hatálya alá tartozó közbeszerzés esetén a törvény rendelkezéseit megtartja.

A Döntőbizottság álláspontja szerint a szabálytalanság, mint fogalom, vagy mint megvalósított cselekmény nem redukálható le a támogatási szerződésben foglaltak vizsgálatára, hanem azt az egész tárgyi közbeszerzési eljárásra kivetítve kell megítélni, amelyhez hozzátartozik a közbeszerzési eljárás előkészítése és lebonyolítása is, tekintettel arra a tényre is, hogy a támogatási

szerződés még nem a közbeszerzés előkészítése, csak a megvalósítani kívánt feladatok egy szűk keresztmetszetét fedi le.

A Döntőbizottság rögzítette, hogy az irányadó jogszabályok, a Korm. rendelet1 2. § f) pontja, a 2014-2020 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz egyes, határon átnyúló együttműködési programjainak végrehajtásáról szóló 126/2016. (VI. 7.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet2) 3. § 30. pontja, 12. §-a, 19. §-a, 20. §-a, 28. § (1) bekezdése, a 1303/2013/EU európai és tanácsi rendelet 2. cikk 36. pontja, valamint a társfinanszírozási támogatási szerződés alapján a tárgyi közbeszerzéssel kapcsolatban a hitelesítő feladatokat a kezdeményező látja el. A hitelesítő feladata a Korm. rendelet2 szerint többek között az, hogy a közbeszerzés egészét utóellenőrzés során vizsgálja az esetlegesen megvalósuló közbeszerzési jogsértésekre is figyelemmel. Amennyiben jogsértést észlel, úgy felhatalmazása van arra, hogy jogorvoslati kezdeményezést terjesszen elő a Közbeszerzési Döntőbizottság felé.

A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy a hivatalbóli kezdeményező a kezdeményezését jogszabályi felhatalmazás alapján, annak keretein belül, a hatáskörét nem túllépve tette meg, így jogosult volt a jogorvoslati kezdeményezés előterjesztésére, az ajánlatkérő ezen eljárásjogi kifogása nem állt helyt.

A Döntőbizottság másodlagosan a Kbt. 152. § (1) g), (2), (2a), (7) a) bekezdései alapján azt vizsgálta az ajánlatkérő által előterjesztett eljárásjogi kifogás alapján, hogy a hivatalbóli kezdeményező a kezdeményezését a Kbt.-ben előírt jogorvoslati határidőben terjesztette-e elő.

A hazai társfinanszírozási támogatási szerződés 10.2. pontja szerint a kedvezményezett - jelen esetben az ajánlatkérő - a kedvezményezetti jelentés benyújtásával egyidejűleg minden olyan kifizetéshez kapcsolódóan, amelyet érintően közbeszerzési eljárás lefolytatására volt köteles, a 424/2017. (XII.19.) Korm. rendelet 9. § (3) bekezdése alapján az elektronikusan lefolytatott közbeszerzési eljárás elektronikus dokumentumainak az elektronikus közbeszerzési rendszerben (EKR) való hozzáférési jogát a hitelesítésre kijelölt szervezet részére biztosítja. A Kedvezményezett köteles továbbá a közbeszerzési eljárás valamennyi dokumentumát a programot támogató informatikai rendszerbe feltölteni. Amennyiben a közbeszerzési eljárás lefolytatását alámasztó dokumentumokat a kedvezményezett nem tel-

jes körűen bocsátja rendelkezésre, a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet hiánypótlási felhívást küld ki, vagy a rendelkezésre álló dokumentumok alapján dönt a költségek hitelesítéséről, illetve a jelentés jóváhagyásáról, vagy szabálytalansági vizsgálat lefolytatását kezdeményezheti, továbbá dönthet a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárás kezdeményezéséről.

A hazai társfinanszírozási támogatási szerződés 12.3. pontja szerint a közbeszerzésekről szóló törvény vagy a közbeszerzési eljárásra vonatkozó egyéb jogszabály szabálytalanság vagy pénzügyi hiba megállapítására okot adó megsértésének gyanúja esetén a szabálytalanság-felelős a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárását kezdeményezi.

A 2019. január 1-étől hatályos módosított Kbt. 152. § (2a) bekezdése a tudomásra jutás időpontját a szabálytalansági eljárás megindításához köti, azonban jelen kezdeményezést megelőzően nem volt szabálytalansági eljárás, mivel azt a jogszabályi rendelkezések alapján a kezdeményező nem volt köteles elrendelni, az állított jogsértés észlelését követően egyéb előzetes eljárás nélkül a Döntőbizottsághoz fordulhatott.

A Kbt. objektív és szubjektív határidőt állapít meg a hivatalbóli kezdeményezők számára a kezdeményezés előterjesztésére vélt jogsértés esetén. A kezdeményezés előterjesztésének objektív határideje öt év a tárgyi esetben figyelemmel arra, hogy támogatásból valósult meg az ajánlatkérő beszerzése. Az objektív határidő a felek között nem volt vitatott, kétséget kizáróan megállapítható, hogy az öt éves időtartam megtartott volt.

A jogsértés tudomásra jutásának szubjektív időpontja azon a napon következik be, amikor a kezdeményezőnek a vélt jogsértés megállapításához szükséges dokumentum rendelkezésére áll.

A Döntőbizottság a rendelkezésére álló iratok alapján megállapította, hogy jelen eljárásban az EKR-hez való hozzáférés biztosításával állt a kezdeményező rendelkezésére valamennyi irat. Az EKR-hez való hozzáférés biztosítására a csatolt iratok alapján 2022. január 7-én került sor.

A Kbt. 152. § (1) bekezdés g) pontja szerinti hivatalbóli kezdeményezőnek a tudomásra jutástól számított 90 napja van a jogorvoslati eljárás kezdeményezésére - szubjektív határidő - a Döntőbizottság felé. A fentiek alapján a jogorvoslat előterjesztésére nyitva álló szub-

jektív határidő 2022. április 8-án járt volna le, a hivatalbóli kezdeményező a kezdeményezését azonban 2022. március 24-én előterjesztette.

A Döntőbizottság figyelembe vette a Fővárosi Törvényszék 104.K.703.419/2021/15. számú ítéletét és megállapította, hogy az a jelen ügyben relevanciával nem rendelkezik, tekintettel arra, hogy az abban vizsgált közbeszerzési eljárást 2019. január 1-ét megelőzően indították, így azzal kapcsolatban eltérő szabályokat kellett alkalmaznia a Döntőbizottságnak és a bíróságnak a tudomásra jutással kapcsolatban.

A Döntőbizottság rámutatott, hogy a tudomásra jutás időpontja, mint az elkésettségi kifogás alapeleme megdönthető vélelemnek minősült a 2019. január 1-jét megelőzően megindított közbeszerzési eljárások esetében is, amelyről több kúriai ítélet is született. Az utolsó ilyen jellegű, Kf.IV.40.887/2021/4. számú ítéletben a Kúria elvi élel kimondta, hogy „a tudomásszerzés napja az a nap, amikor a hivatalbóli kezdeményezéshez szükséges tényekről a kezdeményezésre jogosult értesül. Ez a hivatalos kapcsolattartás útján történő közléssel megvalósul.”

A Döntőbizottság kitért arra is, hogy az ajánlatkérő a támogatási szerződés megküldésére alapította a kezdeményezés elkésettségét, azonban a kezdeményező helyesen hivatkozott arra, hogy a támogatási szerződés és a műszaki leírás rendeltetése nem azonos. A támogatási szerződés kötelező mellékletét képező műszaki tartalom nem feltétlenül azonos a később megvalósuló közbeszerzési eljárás műszaki tartalmával. Az csak a közbeszerzési eljárás megindításával egyidejűleg állapítható meg, hogy az ajánlatkérő végül milyen műszaki tartalom meghatározásával folytatta le a beszerzési igénye kielégítésére az eljárást. Azt az ajánlatkérő sem állította a jogorvoslati eljárás során, hogy a kezdeményező a közbeszerzési eljárás során meghatározott műszaki tartalomról korábban tudomást szerzett volna, és az EKR hozzáférést a kezdeményező részére korábban biztosította volna.

A fentiek alapján a hivatalbóli kezdeményező a kezdeményezését határidőben terjesztette elő, az nem késett el.

A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő által előterjesztett eljárásjogi kifogások nem álltak helyt, így a továbbiakban a kezdeményezést érdemben bírálta el, tekintve, hogy annak eljárásjogi akadálya nem volt.

A Döntőbizottságnak a kezdeményezés érdemi vizsgálata során elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárás 1. és 2. részét megfelelő módon készítette-e elő a Kbt. 28. § rendelkezéseire tekintettel és ezzel összefüggésben az előkészítés során elkészített közbeszerzési dokumentum biztosította-e, hogy annak alapján a gazdasági szereplők egyenlő eséllyel tegyenek ajánlatot a Kbt. 50. § (4) bekezdés rendelkezései alapján.

A Döntőbizottság rámutatott, hogy a Kbt. 28. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési eljárást - a beszerzés tárgyára és becsült értékére tekintettel - megfelelő alapossággal előkészíteni. Az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott közbeszerzési dokumentumoknak biztosítaniuk kell, hogy az eljárásban a gazdasági szereplők képesek legyenek műszakilag megfelelő, fizikailag megvalósítható és gazdasági szempontból reális ajánlatot adni. Az ajánlatkérőnek továbbá - többek között - törekednie kell a beszerzés tárgyát érintő szerződésmódosítások megelőzésére. A műszaki leírásnak továbbá a Kbt. 58. § (3) bekezdése értelmében valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzés során.

Az ajánlatkérő kötelezettsége tehát az, hogy úgy határozza meg a beszerzés tárgyát, a műszaki követelményeket, és ezzel összhangban az ajánlatadás feltételeit, illetőleg az elbírálás során kötelezően figyelembe vett szempontokat, hogy azzal ne okozzon indokolatlan hátrányos vagy előnyös megkülönböztetést, ezáltal tegye lehetővé az ajánlattételi képesség megítélését és a közbeszerzési eljárásban történő egyenlő esélyű ajánlattételt, valamint biztosítsa a verseny tisztaságát. Annak érdekében, hogy az ajánlattevő eldönthesse, hogy képes-e ajánlatot tenni, illetőleg megfelelő ajánlatot tudjon tenni elengedhetetlen az, hogy megállapítható legyen és az ajánlattevő számára egyértelműen kiderüljön, hogy mire kell törekednie az ajánlata megadása során annak érdekében, hogy ajánlata megfelelő, és a legjobb legyen az értékelés során. A beszerzés tárgyát akként kell meghatározni, hogy annak alapján valamennyi potenciális ajánlattevő egyenlő eséllyel tehessen ajánlatot. Az esélyegyenlőség követelménye abban az esetben érvényesül, amennyiben az ajánlattevők ajánlattételi határidőre benyújtott ajánlatai egymással egybevetethetők, összehasonlíthatók. Ennek azonban elengedhetetlen feltétele, hogy az ajánlatkérő

egyértelműen, pontosan határozza meg a beszerzési igényét. A Kbt. alapvető rendelkezései akkor érvényesülhetnek, amennyiben az ajánlattevők az ajánlatkérő pontosan meghatározott beszerzési igényét egyformán megismerhetik és a vállalásaikat annak alapján tehetik meg.

Az ajánlatkérőnek tehát egyértelműen az ajánlattevők tudtára kell adnia a műszaki leírásban a közbeszerzés tárgyának ajánlatkérő által igényelt műszaki elvárásait, amelynek alapján az ajánlattevők eldönthetik indulási szándékukat.

Az ajánlattevőknek döntést kell hozniuk a közbeszerzési dokumentációban meghatározottak alapján, hogy az ajánlatkérő pontosan mit vár el tőlük, pontosan mi az, aminek a megvalósítását vállalják.

A Döntőbizottság a fentiek figyelembevételével az alábbiakat állapította meg.

A jelen közbeszerzési eljárás 1. részének tárgyát több, összesen hét helyszínen tartandó rendezvények adták, a 2. részének tárgyát négy helyszínen tartandó rendezvények képezték. A közbeszerzési eljárás feltételei szerint az egyes rendezvények eltérő helyen és időben kerülnek megrendezésre, más-más ajánlatkérői elvárásokkal. Az ilyen esetekben különös gondossággal kell eljárnia az ajánlatkérőnek, hogy a megfelelő ajánlattételhez szükséges információkat az ajánlattevők rendelkezésére bocsássa. Az ajánlatkérő feladata és kötelezettsége, hogy egyértelműen megadja a műszaki leírást, nem az ajánlattevők kötelezettsége, hogy azt műszaki tartalommal megtöltsék, mert az nyilvánvalóan sérti az egyenlő esélyű ajánlattételt, illetve az ajánlatok összehasonlíthatósága sem megvalósítható. A Döntőbizottság álláspontja szerint ilyen esetekben a beszerzés tárgya az eljárás típusának megválasztását is befolyásolhatja.

A kezdeményezés érdemi vizsgálata során a Döntőbizottság áttekintette a felhívást, a közbeszerzési dokumentációt, a műszaki leírást, valamint vizsgálta a kezdeményezésben foglaltakat és az ajánlatkérő védekezését, amelyekkel kapcsolatban az alábbi megállapításra jutott.

A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban nem határozta meg konkrétan és közérthető módon, hogy mit ért a sztárfellépő fogalma alatt, nem határozta meg kellő alapos-sággal a műszaki leírásban, hogy milyen jellegű sztárfellépőt vár el, a sztárfellépőnek milyen stílust kell

képviselnie, a fellépésének időtartama milyen hosszú legyen, illetőleg azt sem, hogy a sztárfellépők milyen körülbelüli költséggel járjanak.

A Döntőbizottság arra a következtetésre jutott a rendelkezésre álló iratok alapján, hogy nem elfogadható az ajánlatkérő azon védekezése, hogy a sztárfellépő egy mindenki által ismert fogalom és így azon minden ajánlattevő ugyanazt értette. Az ajánlatkérőnek többféle lehetősége van a közbeszerzési igénye meghatározására még olyan esetben is, amikor a közbeszerzés tárgya szórakoztató műfajban teljesülő szolgáltatás. Így például a zenei korszak, stílus megadásával, keretösszeg meghatározásával, stb. segítheti az ajánlatok megadását.

Az „egyéb fellépők” esetében is a Döntőbizottság azt állapította meg, hogy nem határozta meg az ajánlatkérő pontosan, közérthetően, hogy milyen fellépőket ért alattuk, a fellépésüknek milyen hosszúságúnak kell lennie, és egyéb olyan fontos információkat sem határozott meg, amelyek ismerete nélkül nem tudtak a potenciális ajánlattevők ugyanolyan eséllyel ajánlatot tenni. Az egyenlő eséllyel történő ajánlattétel biztosítása érdekében az ajánlatkérőnek lehetősége volt egy meghatározott feltételrendszert kialakítani a tekintetben, hogy milyen egyéb fellépő megajánlását várja el.

A közbeszerzés tárgyát képező „catering szolgáltatás” esetében nem határozta meg az ajánlatkérő azt, hogy kinek kell a catering szolgáltatást biztosítani, továbbá azt, hogy milyen vendég létszám figyelembevételével kell megajánlást tenni, illetőleg milyen jellegű ételt, italt, milyen mennyiségben kell az ajánlattevőknek biztosítaniuk.

A rendezvényeken főzőversenyek és gasztronómiai események is szerepeltek a programban, azonban az egyes események során az ajánlatkérő egy kivételével nem határozta meg, hogy milyen alapanyagot kell biztosítani, az alapanyagot az ajánlattevőnek kell-e szolgáltatnia, hány csapattal kell számolni, egy-egy csapatban hány fő vesz részt. Ezen felül nem került tisztázásra az sem, hogy a versenyeken hány csapat kerül díjazásra, valamint milyen díjakat kell biztosítani, azt az ajánlattevőnek kell-e biztosítani, vagy az az ajánlatkérő feladata.

A fentiekben meghatározott feltételek pontos megfogalmazásának hiánya befolyásolhatta az ajánlattevők ajánlattételi szándékát, később befolyásolta az ajánlattételt,

különös tekintettel arra, hogy az adott fogalmakat és ellátandó feladatokat az egyes ajánlattevők eltérően értelmezték, és így egymással nem összehasonlítható tartalommal tettek ajánlatot. A nem egyértelműen meghatározott műszaki tartalomra megtett vállalás az ajánlattevők árképzését is befolyásolta, ami végső soron kihathatott a verseny végeredményére.

Az ajánlatkérő közbeszerzési igénye kellően gondos, részletes megfogalmazásának hiánya a közbeszerzési eljárás nem megfelelő alapossággal történő előkészítésére vezethető vissza, mert amennyiben a fentebb meghatározott egyes fogalmak és feladatok részletesen, közérthetően kerültek volna megfogalmazásra a műszaki leírásban, úgy azon az ajánlattevők ugyanazt érthették volna és így ugyanakkora eséllyel tehettek volna ajánlatot, és nem nekik kellett volna pontos tartalommal kitölteni az ajánlatkérő közbeszerzési igényét.

A kezdeményező által a hivatalbóli kezdeményezésben kifogásoltak a közbeszerzési dokumentumokban meghatározottak szerint nem adnak megfelelő feltételrendszert, amelyből következik, hogy az ajánlatkérő rendelkezései nem a Kbt.-ben meghatározottaknak megfelelően kerültek előírásra. Az érvényes ajánlattételt biztosító megfelelő feltételek nélkül a közbeszerzés nem megvalósítható, nem ellenőrizhető, és végső soron annak teljesítése nem is számonkérhető.

A Kbt. felhatalmazása alapján az ajánlatkérő joga és kötelezettsége a közbeszerzés tárgyának meghatározása a közbeszerzési igénye alapján. A közbeszerzés tárgyát az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás megindításakor közzétett hirdetményben határozza meg, amelyet a közbeszerzési dokumentumokban rögzített műszaki leírásban kellő részletettséggel kell ismertetnie ahhoz, hogy az ajánlattevők az ajánlatkérő közbeszerzési igényét kielégítően tegyenek ajánlatot, továbbá az ajánlatok egymással is összehasonlíthatóak legyenek és az ajánlatkérő által előre meghatározott értékelési szempontrendszer és alkalmassági követelmények alapján elbírálhatóak legyenek az ajánlattételi határidőre beérkezett ajánlatok.

A Döntőbizottság álláspontja szerint a jelen esetben a műszaki leírás nem megfelelő alapossággal került előkészítésre, annak alapján nem volt lehetséges a műszakilag megfelelő, fizikailag megvalósítható és gazdaságilag reális ajánlattétel valamennyi potenciális ajánlattevő számára, melynek alapján az egyenlő esélyű ajánlattétel nem volt biztosított.

A fentiekre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel a Kbt. 28. § (1) bekezdését és a Kbt. 50. § (4) bekezdését.

A Döntőbizottságnak ezt követően abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő az általa teljesített kiegészítő tájékoztatásokat úgy adta-e meg az 1. és 2. részek tekintetében, hogy azzal megsértette-e a Kbt. 56. § (5) bekezdésében foglaltakat.

A Döntőbizottság rámutatott, hogy a kiegészítő tájékoztatás megadásakor a közbeszerzési törvény alapvető rendelkezésére figyelemmel biztosítani kell a gazdasági szereplők esélyegyenlőségét. Az esélyegyenlőség biztosítása azt jelenti, hogy az ajánlatkérőnek a kiegészítő tájékoztatást oly módon kell megadni, hogy az mindenben segítse a megfelelő ajánlattételt, e körben pedig nem elegendő a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott előírások megismétlése, hanem azok értelmezését kell megadni a feltett kérdések keretein belül, amely az ajánlattevői oldalon fennálló esetleges ellentmondásokat feloldja.

A kiegészítő tájékoztatás célja az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban szereplő feltételek értelmezése annak érdekében, hogy az ajánlattevők képesek legyenek megfelelni, ajánlatot benyújtani a felhívás és a dokumentáció módosítása nélkül.

Az alábbiakban részletezett, a kezdeményező által hivatkozott ajánlattevői kérdéseket és az ajánlatkérő által azokra adott válaszokat vizsgálta a Döntőbizottság olyan módon, hogy azok megfeleltek-e a Kbt. 56. § (1) – (5) bekezdés előírásainak.

A közbeszerzési eljárás 1. része tekintetében az alábbi releváns kérdések érkeztek az ajánlattevőktől.

A./ Az „M1-M4” rendezvények „catering”-vel kapcsolatban érkezett ajánlattevői kérdés: „A catering biztosítása során a napi egyszeri főétkezést hány fő részére kell biztosítani?”

Az ajánlatkérő válasza: „hangsúlyozzuk a szerződésben is rögzített egyeztetési kötelezettséget, amely során Ajánlattevői kompetencia a felmerülő programokhoz is kapcsolódóan a létszám szerinti főétkezés biztosítása.”

B./ Az „M1-M4” rendezvények „főzőcsapatok részvételével” kapcsolatban érkezett ajánlattevői kérdés: „Hány darab, hány fős főzőcsapat részvételével szükséges

ges kalkulálnunk?”

Az ajánlatkérő válasza: „A rendezvények kapcsán hangsúlyozzuk a szerződésben is rögzített egyeztetési kötelezettséget. Pontos szám a főzőcsapatok tekintetében nem határozható meg, minden esetben a rendezvények nagyságrendjéből, illetve a lakosságszámból kell kiindulni a kalkuláció során.”

C./ Az „M2-M4” rendezvények „sztárfellépők”-vel kapcsolatban érkezett ajánlattevői kérdés: „Pontosítsa a sztárfellépők számát.”

Az ajánlatkérő válasza: Hangsúlyozzuk a szerződésben is rögzített egyeztetési kötelezettséget. Legalább 1 fő sztárfellépő biztosítását kérjük.

D./ Az „M1-M7” rendezvényekkel kapcsolatban érkezett ajánlattevői kérdés: Az előkészítő feladatok elvégzése kinek a feladata?

Az ajánlatkérő válasza: „alapvetően a rendező önkormányzat végzi saját, helyi szokásai szerint, kivéve ahol a dokumentáció eltérően rendelkezik”.

139. A közbeszerzési eljárás 2. része tekintetében az alábbi releváns kérdések érkeztek az ajánlattevőktől.

A./ A „H1-H4” rendezvények „catering”-vel kapcsolatban érkezett ajánlattevői kérdés: „A catering biztosítása során a napi egyszeri főétkezést hány fő részére kell biztosítani?”

Az ajánlatkérő válasza: „hangsúlyozzuk a szerződésben is rögzített egyeztetési kötelezettséget amely során ajánlattevői kompetencia a felmerülő programokhoz is kapcsolódóan a létszám szerinti főétkezés biztosítása.”

B./ A „H1-H4” rendezvények „főzőcsapatok részvételével” kapcsolatban érkezett ajánlattevői kérdés: „Hány darab, hány fős főzőcsapat részvételével szükséges kalkulálnunk?”

Az ajánlatkérő válasza: „A rendezvények kapcsán hangsúlyozzuk a szerződésben is rögzített egyeztetési kötelezettséget. Pontos szám a főzőcsapatok tekintetében nem határozható meg, minden esetben a rendezvények nagyságrendjéből, illetve a lakosságszámból kell kiindulni a kalkuláció során.”

C./ A „H1-H4” rendezvények „előkészítő feladatok” kapcsán érkezett ajánlattevői kérdés: Az előkészítő feladatok elvégzése kinek a feladata?

Az ajánlatkérő válasza: „alapvetően a rendező önkormányzat végzi saját, helyi szokásai szerint, kivéve ahol a dokumentáció eltérően rendelkezik”.

A Döntőbizottság által vizsgált közbeszerzési eljárás 1. része tekintetében feltett A-D pontban leírt ajánlattevői kérdésekre adott ajánlatkérői válaszok, valamint a 2. rész tekintetében feltett A-C pontban leírt ajánlattevői kérdésekre adott ajánlatkérői válaszok formálisan tettek eleget a Kbt. 56. §-ában előírt válaszadási kötelezettségnek. Az ajánlatkérő válaszai azonban nem voltak konkrétak, nem tisztázták a feltett kérdéseket, továbbá a megadott válaszok nem voltak egyértelműek, azok nem segítették az ajánlattevőket ajánlatuk megadása során. Ezáltal a kiegészítő tájékoztatás nem biztosította az ajánlattevők számára a megfelelő ajánlat tételének lehetőségét.

A kiegészítő tájékoztatás rendeltetése, hogy az ajánlattevők számára egyértelművé tegye a közbeszerzési eljárás előírásait, az ajánlatkérő közbeszerzési igényét, valamennyi ajánlattevő számára egyforma eséllyel segítse elő az érvényes ajánlat megtételét. Az ajánlatkérő abban az esetben tesz eleget a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének a Kbt. 56. § alatt szabályozott jogintézmény alkalmazása során, amennyiben nemcsak elnevezésében, hanem tartalmában is kiegészítő tájékoztatást ad az ajánlattevők kérdéseire. A kiegészítő tájékoztatás a megfelelő ajánlattételt elősegítő ajánlatkérői dokumentum, így annak valamennyi rendelkezését figyelembe kell venni az érvényes ajánlat megtételéhez.

A Döntőbizottság e körben nem fogadta el az ajánlatkérő azon védekezését, hogy a benyújtott kiegészítő tá-

jékoztatás-kérésekre adott válaszok biztosították a megfelelő ajánlattételt, és a dokumentációban található nem egyértelmű kijelentések, pontatlanságok tisztázásra kerültek, valamint azt sem, hogy azért voltak megfelelőek a kiegészítő tájékoztatáskérésekre adott ajánlatkérői válaszok, mert az adott kérdést feltevő ajánlattevő később ajánlatot nyújtott be az ajánlattételi határidőre. A Döntőbizottság a fentiekben megállapította, hogy az ajánlatkérő a Kbt. 28. § (1) bekezdés és a Kbt. 50. § (4) bekezdés rendelkezéseinek megsértésével határozta meg a közbeszerzési műszaki leírást. A kiegészítő tájékoztatás körültekintő megadásának kiemelt jelentősége van olyan esetben, amikor a felhívás és a dokumentáció rendelkezései nem kellően pontosan, szabatosan kerültek meghatározásra. Az ajánlatkérő kiegészítő tájékoztatásában adott válaszainak tartalmát ennek figyelembevételével kellett vizsgálni. Az ajánlatkérő érdemi válaszadási kötelezettségét nem menti ki az a körülmény, hogy az ajánlattevők ajánlata a közbeszerzési eljárás során nem lesz érvénytelen a feltett kérdéssel kapcsolatban.

A fentiekre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel a Kbt. 56. § (5) bekezdését.

A Döntőbizottság a hatáskörében eljárva összeségében a fentiek alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel a Kbt. 28. § (1) bekezdését és a Kbt. 50. § (4) bekezdését, valamint a Kbt. 56. § (5) bekezdését, és erre tekintettel megállapította a jogsértések megtörténtét, valamint bírságot szabott ki az ajánlatkérővel szemben.

A határozat ellen keresetet nem nyújtottak be.

KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN APPRAKÉSZ!

MENEDZSER ÉRTESÍTŐ
STATISZTIKÁK
FELHÍVÁSFYELŐ
HIRDETMÉNYEK
HATÁROZATOK

NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS

Folyamatosan frissülő applikációnknak már több mint 6000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltsse le Ön is a Napi Közbeszerzést!

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

KÖZBESZERZÉSI IRÁNYTÚ

A Nemzetközi Közbeszerzési Eszköz The International Procurement Instrument

Dr. Cseh László, közbeszerzési jogi munkatárs, Miniszterelnökség

DOI: 10.37371/KEP.2022.10.3

Címszavak: nemzetközi közbeszerzési eszköz, IPI rendelet, közbeszerzési piac, harmadik országokból származó, közös kereskedelem-politika, IPI intézkedés, származási szabály, Vámkódex, korlátozó intézkedés

Absztrakt

Jelen cikk az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2022. június 30. napján kihirdetett, a harmadik országbeli gazdasági szereplőknek, áruknak és szolgáltatásoknak az Unió közbeszerzési és koncessziós piacaihoz való hozzáféréséről, valamint az uniós gazdasági szereplők, áruk és szolgáltatások harmadik országbeli közbeszerzési és koncessziós piacokhoz való hozzáféréséről szóló tárgyalásokat támogató eljárásokról szóló az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1031 rendeletének (nemzetközi közbeszerzési eszköz – IPI) bemutatására vállalkozik. A cikk röviden áttekinti az eszköz megalkotásának indokait, előzményeit, majd bemutatja a rendelet célját, hatályát, illetve az IPI intézkedés elfogadásához vezető mechanizmust, az ajánlatkérők, közszolgáltató ajánlatkérők számára fellépő kötelezettségeket, a mentesülési és kivételi lehetőségeket, a szerződés teljesítése során a nyertes ajánlattevő oldalán fellépő kötelezettségeket, a jogorvoslat lehetőségét.

Abstract

This article seeks to present the Regulation (EU) 2022/1031 of the European Parliament and of the Council of 23 June 2022 on the access of third-country economic operators, goods and services to the Union's public procurement and concession markets and procedures supporting negotiations on access of Union economic operators, goods and services to the public procurement and concession markets of third countries (International Procurement Instrument – IPI) published in the Official Journal of the European Union on 30 June 2022. The article briefly reviews the motivation and background for the creation of the instrument, then describes the purpose and scope of the Regulation and the mechanism leading to the adoption of the IPI measure, the obligations for contracting authorities and contracting entities, the possibilities for exemptions and exceptions, the obligations for the successful tenderer in the performance of the contract, and the possibility of legal remedies.

A Nemzetközi Közbeszerzési Eszköz

2022. június 30. napján került kihirdetésre az Európai Unió Hivatalos Lapjában az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1031 rendelete a harmadik országbeli gazdasági szereplőknek, áruknak és szolgáltatásoknak az Unió közbeszerzési és koncessziós piacaihoz való hozzáféréséről, valamint az uniós gazdasági szereplők,

árúk és szolgáltatások harmadik országbeli közbeszerzési és koncessziós piacokhoz való hozzáféréséről szóló tárgyalásokat támogató eljárásokról (nemzetközi közbeszerzési eszköz – IPI).¹

Az augusztus végén hatályba lépő IPI rendelet lényegében csupán egy elem a már vagy elfogadott, vagy az előkészítés, illetve uniós döntéshozatal különböző szaka-

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1031 rendelete (2022. június 23.) a harmadik országbeli gazdasági szereplőknek, áruknak és szolgáltatásoknak az Unió közbeszerzési és koncessziós piacaihoz való hozzáféréséről, valamint az uniós gazdasági szereplők, áruk és szolgáltatások harmadik országbeli közbeszerzési és koncessziós piacokhoz való hozzáféréséről szóló tárgyalásokat támogató eljárásokról (nemzetközi közbeszerzési eszköz – IPI) (a továbbiakban: IPI rendelet). Link: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/1031/oj>.

szabban tartó uniós defenzív kereskedelempolitikai eszköztárban,² melynek specifikuma, hogy – a többi ilyen eszközzel szemben,³ leszámítva a belső piacot torzító külföldi támogatásokról szóló javaslatot – kifejezetten az uniós közbeszerzési piac védelmére koncentrál. Ugyanakkor az IPI rendelet célja egyúttal, hogy súlyt, befolyást biztosítson az Európai Unió (EU) számára a harmadik országokkal folytatott, azok piacának megnyitására irányuló tárgyalások során. Az EU az IPI rendelet szerinti intézkedés alkalmazásával korlátozhatja a közbeszerzési piacához való hozzáférést azon gazdasági szereplők, áruk és szolgáltatások számára, amelyek olyan harmadik országokból származnak, ahol az uniós gazdasági szereplők korlátozó vagy diszkriminatív gyakorlatokkal, illetve intézkedésekkel szembeesülnek. Az IPI rendelet alkalmazása lehetővé teszi az EU számára, hogy eseti alapon korlátozza vagy kizárja a közbeszerzési piacaihoz való hozzáférést az olyan harmadik országokból származó gazdasági szereplők számára, melyek diszkriminatív korlátozásokat alkalmaznak az uniós gazdasági szereplőkkel szemben.

Az IPI rendelet megalkotásának okai, előzményei

Az EU részese a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) keretében megkötött többoldalú közbeszerzésről szóló megállapodásnak, illetve bilaterális szinten is számos országgal (Japán, Kanada) kötött olyan kereskedelmi megállapodást, melyek biztosítják azt, hogy az uniós

gazdasági szereplők egy harmadik ország közbeszerzési piacához hozzáférjenek, azon ajánlatot tegyenek a viszonyosság és a kölcsönös előnyök szellemében. Amennyiben az Európai Bizottság (Bizottság), vagy valamely tagállam, illetve uniós gazdasági szereplő a versenyt korlátozó gyakorlatba, intézkedésbe ütközik a WTO közbeszerzésekről szóló megállapodásában részes, vagy az EU-val közbeszerzésekre is kiterjedő kereskedelmi megállapodást kötött harmadik országban, akkor a Bizottság a megállapodások szerinti konzultációs- és vitarendezési mechanizmusokat alkalmazhatja, ha a diszkriminatív gyakorlatok, intézkedések a harmadik ország által az EU felé tett piaci hozzáférési kötelezettségvállalások által érintett közbeszerzéssel kapcsolatosak.⁴

Számos olyan ország van azonban, mely vagy nem részese a WTO többoldalú közbeszerzésről szóló megállapodásának vagy nincs bilaterális kereskedelmi megállapodása az EU-val, vagy van, azonban az nem terjed ki a közbeszerzési piacokhoz való hozzáférés biztosítására, e piacok megnyitására. Ezen harmadik országok vagy egyáltalán nem akarják a nemzetközi verseny előtt megnyitni a piacukat vagy nem érdekeltek a már meglévő verseny javításában. Ugyanakkor e harmadik országok gazdasági szereplői az uniós gazdasági szereplőkkel azonos feltételek mellett versenyezhetnek a közös piacon, így az uniós közbeszerzési piacon is.⁵ Megállapítható továbbá, hogy ezen országok

² Az EU kereskedelempolitikai eszközeit összefoglaló oldal. Link: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence_en.

³ Többek között ide sorolható a nyomásgyakorlás elleni eszközre vonatkozó javaslat (Anti-Coercion Instrument). Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0775>.

az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusra irányuló javaslat (Carbon Border Adjustment Mechanism) lásd: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52021PC0564>; a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításról szóló javaslat (Corporate Sustainability Due Diligence). Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0071>.

vagy a várhatóan szintén idén ősszel elfogadásra kerülő és közbeszerzési relevanciával bíró a belső piacot torzító külföldi támogatásokról szóló javaslat (Foreign Subsidies Distorting the Internal Market). Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52021PC0223>.

⁴ IPI rendelet (7) preambulum bekezdés.

⁵ Bár számos esetben mégis torzítja a versenyt, mivel a harmadik országbeli gazdasági szereplők egy része állami- vagy államilag támogatott gazdasági szereplő, mely e támogatásnak köszönhetően válik képessé az uniós közös piacon a versenyre, illetve arra, hogy eredményesebb legyen az uniós gazdasági szereplőknél. Nagyobb beruházások, mint példa erre vonatkozóan az A2-es autópálya építése Lengyelországban, vagy a most átadott Peljasic-híd Horvátországban, vagy a CRRC (China Railway Rolling Stock Corporation) kiválasztása, mint nyertes ajánlattevő egy romániai gördülőállomány beszerzésére irányuló közbeszerzési eljárásban, ahol a CRRC 25%-kal alacsonyabb ajánlati árat tudott adni a versenytársakéhoz képest.

A Bussinesseurope szervezet álláspontja a Nemzetközi Közbeszerzési Eszköz elfogadásának szükségességéről (2020) 3. o. Link: https://www.bussinesseurope.eu/sites/buseur/files/media/position_papers/rex/2020-05-20_views_on_an_international_procurement_instrument.pdf

- melyek között az EU legnagyobb kereskedelmi partnerei (India, Kína) is megtalálhatóak – számos olyan gyakorlatot, intézkedést alkalmaznak, melyek megnehezítik, vagy akár el is lehetetlenítik az uniós gazdasági szereplők tevékenységét ezeken a közbeszerzési piacokon.⁶

Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 3. cikke alapján az EU kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a közös kereskedelempolitika területén, továbbá az EUMSZ 26. cikke alapján az EU feladata a belső piac létrehozásához szükséges intézkedések meghozatala, így a harmadik országbeli gazdasági szereplőknek, szolgáltatásoknak, áruknak az EU közbeszerzési piacához való hozzáférése is a közös kereskedelempolitika hatálya alá tartozik. Ugyanakkor a Bizottság idáig kizárólag az Unió által kötött nemzetközi kereskedelmi megállapodások alapján az EU-t megillető jogok gyakorlásának biztosítására rendelkeztetett felhatalmazással,⁷ és nem léteztek szabályok és eljárások a nemzetközi megállapodások hatálya alá nem tartozó gazdasági szereplők, áruk, szolgáltatások kezelésére vonatkozóan.

Az IPI rendelet tárgya és hatálya, a származás meghatározása

Az IPI rendelet tehát intézkedéseket állapít meg a többoldalú, vagy bilaterális kereskedelmi megállapodások által nem érintett beszerzések tekintetében, az uniós gazdasági szereplők, áruk, szolgáltatások érintett harmadik országbeli közbeszerzési piacához való hozzáféréseinek javítása céljából. A rendelet egyrészt eljárásokat állapít meg a Bizottság számára a feltételezett versenyt korlátozó kereskedelmi gyakorlatok, intézkedések kivizsgálására, illetve hogy utóbbiak fennállása esetén kezdjen konzultációkat az érintett harmadik országgal, másrészt lehetővé teszi a Bizottságnak, hogy

IPI intézkedéseket vezessen be az érintett harmadik országbeli intézkedésekre vagy gyakorlatokra vonatkozóan a harmadik országbeli gazdasági szereplők, áruk, szolgáltatások uniós közbeszerzési piachoz való hozzáféréseinek korlátozása céljából.⁸

A rendeletet kizárólag az annak hatályba lépése után indított, a közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó közbeszerzési eljárásokra kell alkalmazni. A rendelet alapján elfogadott IPI intézkedés pedig kizárólag az intézkedés hatálya alá tartozó és az intézkedés hatályba lépése és annak lejáta között indított közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó. Fontos, hogy az IPI intézkedés hatálya alá tartozó eljárások esetében az ajánlatkérő szervek, közszolgáltató ajánlatkérők kötelesek a közbeszerzési dokumentumokban hivatkozni a rendeletre, pontosabban az alkalmazandó IPI intézkedésre.⁹

Az IPI rendelet, illetve intézkedések hatékony alkalmazása érdekében a rendelet származási szabályokat határoz meg a gazdasági szereplők, az áruk és a szolgáltatások tekintetében. Az áruk esetében azok származását az Uniós Vámkódexről szóló 952/2013/EU rendeletben foglaltak alapján kell meghatározni, míg a szolgáltatást az azt nyújtó gazdasági szereplő származása alapján kell meghatározni.¹⁰ A gazdasági szereplő származását, amennyiben természetes személyről van szó, akkor az állampolgársága vagy az állandó tartózkodási joga alapján kell megállapítani. A jogi személy származási helyének az az ország tekintendő, amelynek joga szerint a jogi személyt alapították vagy más módon létrehozták, és amelynek területén a jogi személy jelentős üzleti tevékenységet folytat. A valamely tagállam joga szerint alapított vagy más módon létrehozott jogi személyek csak akkor tekinthetők az Unióból származónak, ha közvetlen és tényleges kapcsolatban állnak valamely tagállam gazdaságával.¹¹ A rendelet a meghatározó befolyás megállapítására, valamint arra az eset-

⁶ Európai Bizottság: Nemzetközi közbeszerzési eszköz kiadvány 2019. 2. oldal. Link: <https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/4545bd05-574c-11e9-a8ed-01aa75ed71a1>.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 654/2014/EU rendelete (2014. május 15.) a nemzetközi kereskedelmi szabályok alkalmazása és érvényesítése terén az Unióra ruházott jogok gyakorlásáról és a nemzetközi kereskedelmi szabályok, különösen a Kereskedelmi Világszervezet égisze alatt kialakított kereskedelmi szabályok alapján a Közösséget megillető jogok gyakorlásának biztosítása érdekében a közös kereskedelmi politika területén követendő közösségi eljárások megállapításáról szóló 3286/94/EK tanácsi rendelet módosításáról. Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32014R0654>.

⁸ IPI rendelet 1. cikk (1)-(2) bekezdés.

⁹ IPI rendelet 1. cikk (4) bekezdés.

¹⁰ IPI rendelet 3. cikk (4) bekezdés.

¹¹ IPI rendelet (10) preambulum bekezdés.

körre, ha a konkrét közbeszerzési eljárásban a gazdasági szereplő jogi személyek csoportjából áll, részletes rendelkezéseket tartalmaz. Az IPI intézkedés hatálya alá eső közbeszerzési eljárások során a rendelet lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek, közszolgáltató ajánlatkérők számára, hogy az eljárás során bármikor kérhetik a gazdasági szereplőt, hogy nyújtsa be vagy egészítse ki a származására vonatkozó információkat, dokumentumokat. Amennyiben a gazdasági szereplő nem szolgáltat információkat a származásról, vagy akadályozza a származására vonatkozó információk ajánlatkérő szervek általi megismerését, akkor ajánlatkérő szervek, közszolgáltató ajánlatkérők kötelesek kizárni az érintett közbeszerzési eljárásból.¹²

Az Európai Bizottság eljárása

Az IPI rendeletben foglaltak alapján a Bizottság feladata lesz, hogy saját kezdeményezésre vagy valamely uniós érdekelt fél vagy valamely tagállam megalapozott panasa alapján vizsgálatot indítson az uniós gazdasági szereplőkkel szemben az EU-n kívül fennálló feltételezett intézkedés, gyakorlat esetében. Utóbbi alatt érteni kell bármely jogszabályi, szabályozási vagy adminisztratív intézkedést, eljárást vagy gyakorlatot, vagy ezek kombinációit, amelyeket harmadik országbeli közigazgatási szervek vagy egyes ajánlatkérő szervek vagy közszolgáltató ajánlatkérők bármely szinten elfogadnak vagy fenntartanak, és amelyek azt eredményezik, hogy súlyosan és ismétlődően sérül az uniós gazdasági szereplőknek, áruknak vagy szolgáltatásoknak az említett harmadik ország közbeszerzési vagy koncessziós piacához való hozzáférése.¹³ Amennyiben a harmadik országbeli intézkedés vagy gyakorlat fennállása megerősítést nyer, a Bizottság felkéri az érintett országot, hogy a kialakult helyzet orvoslása érdekében folytassanak konzultációkat. Végső megoldásként pedig, a tagállamokkal való konzultációkat követően, a Bizottság az európai közbeszerzési piacához való hozzáférést korlátozó intézkedéseket fogadhat el az érintett harmadik ország vonatkozásában.

Az IPI intézkedés alkalmazásához vezető eljárás az uniós gazdasági szereplők tevékenységére negatív ha-

tást gyakorló harmadik országbeli intézkedés vagy gyakorlat azonosításával indul. Ennek vizsgálata, ahogyan azt az előbbieken már említettük, vagy a Bizottság saját kezdeményezésére vagy egy uniós érdekelt fél vagy tagállam megalapozott panasa alapján indul meg. A Bizottság a vizsgálat megindításáról hirdetményt tesz közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában, mely tartalmazza a Bizottság harmadik országbeli intézkedésre vagy gyakorlatra vonatkozó előzetes értékelését valamint arra irányuló felkérését, hogy az érdekelt felek, tagállamok bocsássák rendelkezésre a releváns információikat a kérdéses gyakorlatról, intézkedésről.¹⁴ A hirdetmény közzétételét követően a Bizottság felkéri az érintett harmadik országot, hogy nyújtsa be álláspontját, szolgáltatson információt és folytasson konzultációt a Bizottsággal a feltételezett harmadik országbeli intézkedés vagy gyakorlat megszüntetése, vagy orvoslása céljából.¹⁵ A Bizottságnak kilenc hónap áll rendelkezésre a vizsgálatok és a konzultációk lefolytatására, mely indokolt esetben öt hónappal meghosszabbítható, és amelyről szintén hirdetményt köteles közzétenni az Unió Hivatalos Lapjában, valamint tájékoztatni a harmadik országot, az érdekelt feleket és a tagállamokat.

A vizsgálatok és konzultációk befejezésekor a Bizottság nyilvánosan közlésez egy jelentést, amely többek között tartalmazza a lefolytatott vizsgálatok fő megállapításait, az azonosított harmadik országbeli gyakorlatot vagy intézkedést, annak terjedelmét és negatív hatásait az uniós gazdasági szereplőkre, továbbá egy, a jövőbeni lépésekre vonatkozó cselekvési tervet. Ha a Bizottság a vizsgálatokat követően arra a megállapításra jut, hogy az állítólagos harmadik országbeli intézkedés vagy gyakorlat nem áll fenn vagy nem eredményezi azt, hogy súlyosan és ismétlődően sérül az uniós gazdasági szereplők, áruk vagy szolgáltatások harmadik ország közbeszerzési piacához való hozzáférése, a Bizottság megszünteti a vizsgálatokat, mely tényről pedig hirdetményt tesz közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

A Bizottságnak lehetősége van továbbá a vizsgálatok és a konzultációk felfüggesztésére, ha az érintett harmadik ország (1) kielégítő korrekciós intézkedéseket hoz an-

¹² IPI 3. cikk (1), (3) bekezdés.

¹³ IPI rendelet 2. cikk (1) bekezdés i) pont.

¹⁴ IPI rendelet 5. cikk (1) bekezdés.

¹⁵ IPI rendelet 5. cikk (2) bekezdés.

nak érdekében, hogy megszüntesse, orvosolja az azonosított intézkedést, gyakorlatot és ezáltal javítsa az uniós gazdasági szereplők, áruk, szolgáltatások hozzáférését a harmadik ország közbeszerzési piacához; vagy (2) kötelezettséget vállal az EU-val szemben, hogy ésszerű határidőn, de legkésőbb hat hónapon belül kivezeti, vagy megszünteti a harmadik országbeli intézkedést vagy gyakorlatot, többek között a közbeszerzésekre is kiterjesztve a meglévő megállapodás (ha volt addig ilyen egyáltalán) hatályát. A Bizottság e kötelezettségvállalásuktól függetlenül bármikor dönthet akként, hogy folytatja a vizsgálatot és a konzultációkat, amennyiben arra a következtetésre jut, hogy a felfüggesztés a továbbiakban nem indokolt.¹⁶

Ha azonban a Bizottság a vizsgálatokat és konzultációkat követően azt állapítja meg, hogy a korábban azonosított harmadik országbeli intézkedés vagy gyakorlat továbbra is fennáll és ez az uniós gazdasági szereplők számára továbbra is teherterhelést jelent a harmadik ország közbeszerzési piacán való versenyben vagy a konzultációk egyáltalán nem vezetnek kielégítő korrekciós intézkedések meghozatalához vagy a harmadik ország egyáltalán nem hajlandó egyeztetéseket kezdeményezni, akkor – ha úgy ítéli meg, hogy ez az Unió érdekében áll – végrehajtási jogi aktus útján IPI intézkedést fogad el, amellyel az érintett harmadik ország gazdasági szereplői számára arányos módon korlátozza az uniós közbeszerzési piachoz való hozzáférést adott szektor tekintetében.¹⁷

Annak megállapítása, hogy az IPI intézkedés elfogadása az Unió érdekében áll-e, a különböző érdekek összességének, többek között az uniós gazdasági szereplők érdekeinek, valamint egyéb politikai és gazdasági érdekek értékelésén kell alapulnia, továbbá a Bizottságnak minden esetben az EU tágabb érdekeire gyakorolt hatások fényében is mérlegelnie kell az ilyen intézkedés elfogadásának következményeit. A Bizottságnak különösen figyelembe kell vennie az IPI intézkedés elfogadása esetén a harmadik országok piacainak megnyitása és az uniós gazdasági szereplők piaci hozzáférése lehe-

tőségeinek javítása révén a viszonyosság megvalósítására vonatkozó általános célkitűzést, illetve az uniós ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők, valamint a gazdasági szereplők szükségtelen adminisztratív terheinek korlátozására irányuló célkitűzést is.¹⁸ A viszonyosság, illetve az uniós közbeszerzési piaci szereplők adminisztratív intézkedésekkel való további terhelése, valamint a fentebb már említett arányosság mellett a Bizottságnak az IPI intézkedés elfogadása során figyelemmel kell lennie továbbá az intézkedéssel érintett áruk, szolgáltatások (szektor) alternatív beszerzési forrásainak rendelkezésre állására, elsődlegesen az ajánlatkérők, közszolgáltató ajánlatkérők beszerzéseire gyakorolt negatív hatások elkerülése, minimalizálása érdekében.¹⁹

A Bizottság az IPI intézkedés elrendelését követően is dönthet úgy, hogy azt visszavonja, vagy annak alkalmazását felfüggeszti ha úgy ítéli meg, hogy az érintett harmadik ország az intézkedés elrendelését követően kielégítő korrekciós intézkedéseket hoz azért, hogy javuljon az uniós gazdasági szereplők hozzáférése a harmadik ország közbeszerzési piacához vagy kötelezettséget vállal a vizsgálatok és konzultációk során azonosított intézkedés vagy gyakorlat megszüntetésére vagy abbahagyására. A Bizottság, hasonlóan a vizsgálatok és konzultációkra vonatkozó eljárásokhoz, ebben az esetben is elrendelheti az IPI intézkedés újbóli alkalmazását, ha később arra a megállapításra jut, hogy a vállalt korrekciós intézkedéseket vagy kötelezettségvállalásokat nem megfelelően hajtják végre, felfüggesztették a végrehajtásukat vagy visszavonták.²⁰ Az elrendelt IPI intézkedés a hatálybalépéstől számított öt év elteltével hatályát veszti, ugyanakkor további ötéves időtartamra meghosszabbítható. A Bizottság köteles legkésőbb az intézkedés lejárt előtt kilenc hónappal megkezdeni az intézkedés felülvizsgálatát. A felülvizsgálat eredményeként a Bizottság végrehajtási aktus útján meghosszabbíthatja az IPI intézkedés időtartamát, vagy kiigazíthatja azt, illetve felválthatja egy másik IPI intézkedéssel is.²¹

¹⁶ IPI rendelet 5. cikk (6) bekezdés.

¹⁷ IPI rendelet 6. cikk (1) bekezdés.

¹⁸ IPI rendelet (20) preambulum bekezdés.

¹⁹ IPI rendelet 6. cikk (3) bekezdés.

²⁰ IPI rendelet 6. cikk (9)-(10) bekezdései.

²¹ IPI rendelet 6. cikk (11) bekezdés.

Az IPI intézkedés

Az IPI intézkedést kizárólag azokra a közbeszerzési eljárásokra lehet alkalmazni, amelyek becsült értéke meghaladja a Bizottság által lefolytatott vizsgálatok és konzultációk eredményeire tekintettel, illetve az IPI intézkedés fentebb leírt korlátainak (érintett harmadik ország intézkedése illetve gyakorlata, az érintett áruk, szolgáltatások beszerzési alternatívái) figyelembevételével meghatározandó értékhatárt. E becsült értéknek ugyanakkor minden esetben el kell érnie, vagy meg kell haladnia az építési beruházások és koncessziók esetén a hÉa nélküli 15 000 000 EUR-t, áruk és szolgáltatások esetében pedig a hÉa nélküli 5 000 000 EUR-t.²² Vagyis az ajánlatkérő szervezeteknek, közszolgáltató ajánlatkérőknek csak akkor kell figyelembe venniük az IPI intézkedést, ha a közbeszerzési eljárásuk becsült értéke ezen értékhatárokat eléri vagy meghaladja. Az IPI intézkedést ugyanakkor alkalmazni kell a dinamikus beszerzési rendszer keretében odaítélt szerződések esetében is, kivéve azon konkrét szerződéseket, melyek becsült értéke a közbeszerzési irányelvek szerinti értékhatárok alatt van. A keretmegállapodásokra szintén vonatkozik az IPI intézkedés, azonban a kettős alkalmazás elkerülése érdekében a keretmegállapodás alapján odaítélt szerződésekre már nem kell az IPI intézkedést alkalmazni, ha arra már a keretmegállapodás megkötésének szakaszában sor került. Nem lehet továbbá IPI intézkedést alkalmazni a 2014/24/EU irányelv 5. cikk (10) bekezdésével vagy a 2014/25/EU irányelv 16. cikkének (10) bekezdésével összhangban az egyes részekre vonatkozóan odaítélendő szerződésekre.

Az IPI intézkedés keretében a Bizottság akként határozhat, hogy korlátozza az érintett harmadik országból származó gazdasági szereplők, áruk, szolgáltatások közbeszerzési eljárásokhoz való hozzáférését azáltal, hogy előírja az ajánlatkérő szervezetek vagy a közszolgáltató ajánlatkérők számára, hogy pontszám-kiigazítást alkalmazzanak az érintett harmadik országból származó gazdasági szereplők által benyújtott ajánlatok esetében, vagy zárják ki az ilyen gazdasági szereplők által benyújtott ajánlatokat. A pontszám-kiigazítás alatt lényegében az ajánlatkérő szerv, közszolgáltató ajánlat-

kérő által a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott ajánlatok értékelésének eredményeként az ajánlat pontszámának adott – az IPI intézkedés szerinti – százalékkal történő relatív csökkentését kell érteni. Amennyiben pedig kizárólag az ár vagy a költség a szerződés odaítélésének egyetlen szempontja, akkor a pontszám-kiigazítás alatt az ár vagy költség adott százalékkal való relatív növelését kell érteni.²³ Fontos kiemelni, hogy a pontszám-kiigazítás kizárólag az ajánlatok értékelésére és rangsorolására szolgálhat, az nem érintheti a nyertes ajánlattevővel kötendő szerződés alapján fizetendő árat. Az IPI intézkedés keretében a Bizottság természetesen nem csak a konkrét, alkalmazandó eszközt határozza meg, hanem egyúttal az intézkedéssel érintett áruk, szolgáltatások és koncessziók ágazatait, illetve kategóriáit, valamint az alkalmazandó kivételeket, az ajánlatkérő szervezetek vagy közszolgáltató ajánlatkérők, a gazdasági szereplők meghatározott kategóriáit, a minimális értékhatárokat elérő vagy azt meghaladó meghatározott értékhatárokat az IPI intézkedés tekintetében, valamint adott esetben a pontszám-kiigazítás százalékos értékét. A pontszám-kiigazítás százalékos értékét a harmadik országtól és az előirányzott áruk, szolgáltatások, építési beruházások vagy koncessziók ágazatától függően az ajánlat értékelési pontszámának maximum 50 %-áig lehet meghatározni. Az ár vagy költség, mint egyetlen szerződés-odaítélési szempont esetében ezt az értéket az ajánlat értékelési pontszámának maximum 100%-áig lehet meghatározni.

Mentesülés és kivételek az IPI intézkedés alól

Az IPI rendelet több mentesülési lehetőséget, illetve kivételt is ad a hatálya alól. Így a Bizottság nem indít vizsgálatot a 978/2012/EU rendelet IV. mellékletében felsorolt legkevésbé fejlett országok tekintetében azok gazdasági növekedésének és a globális értékláncokba való integrálásának támogatására irányuló uniós szakpolitikai célkitűzésre figyelemmel, kivéve, ha bizonyíték merül fel arra vonatkozóan, hogy a melléklet szerinti valamely harmadik ország, vagy annak gazdasági szereplője a Bizottság által elrendelt IPI intézkedést kijátszotta.²⁴

²² IPI rendelet 6. cikk (4) bekezdés.

²³ IPI rendelet 2. cikk (1) bekezdés d) pont.

²⁴ IPI rendelet 4. cikk.

Az IPI rendelet továbbá nem szükségszerűen vonatkozik valamennyi, a közbeszerzési irányelvek szerint ajánlatkérő szerve vagy közszolgáltató ajánlatkérőre. A rendelet lehetővé teszi, hogy valamely tagállam indokolt kérelmére a Bizottság – a konkrét IPI intézkedés hatálya alá eső eljárások tagállamok közötti igazságos elosztása érdekében – elfogadhatja az említett tagállam 50 000 lakosnál kisebb lakosságú közgazgatási egységei közül kiválasztott helyi ajánlatkérő szervek jegyzékét, amely helyi ajánlatkérő szervek így mentesülnek a rendelet alkalmazása alól. Mentesség ugyanakkor kizárólag akkor adható, ha az IPI rendelet szerinti minimális értékhatárokat meghaladó, és a mentesítési kérelemmel nem érintett ajánlatkérő szervek vagy közszolgáltató ajánlatkérők által odaítélt szerződések összértéke meghaladja a közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó, a mentesítést kérelmező tagállam ugyanazon hároméves időszakban odaítélt, értékhatár feletti szerződések összértékének 80%-át.²⁵ A Bizottságnak a mentesítés megadása során figyelembe kell vennie a tagállam által mentesíteni kívánt ajánlatkérő szervek sajátos helyzetét, elsősorban a népesség és a földrajzi helyzet tekintetében. A mentesség továbbá kiterjedhet azon közbeszerzési eljárásokra is, melyeket az ajánlatkérő szervek keretmegállapodás vagy dinamikus beszerzési rendszerek alapján folytatnak le.²⁶ A Bizottság által megadott mentességnek a feltétlenül szükséges és arányos mértékre kell korlátozódnia, figyelembe véve a mentesítéssel érintett ajánlatkérő szervek adminisztratív kapacitását is. A mentesítés továbbá maximum három évig lehet érvényben, ezt követően a tagállam kérelmére vizsgálható felül, újítható meg.

A rendelet által biztosított mentesülési lehetőségeken túl, az egyes ajánlatkérő szerveknek, közszolgáltató ajánlatkérőknek is van lehetősége kivételesen akként dönteni, hogy nem alkalmazzák az IPI intézkedéseket a konkrét közbeszerzési eljárásukban. Abban az esetben, ha kizárólag olyan ajánlatok felelnek meg a közbeszerzési eljárásban előírt feltételeknek, amelyeket IPI intézkedés hatálya alá eső harmadik országbeli gazdasági szereplők nyújtottak be, vagy az IPI intézkedés alkalmazásának mellőzése közérdeken alapuló kényszerítő okokon – például közegészségügy – alapul, az

ajánlatkérő szervek dönthetnek akként, hogy nem alkalmazzák az eljárásban az IPI intézkedést, mely döntéséről az ajánlatkérő a szerződés odaítélésétől számított harminc napon belül tájékoztatni köteles a Bizottságot. Az ajánlatkérő szervek, közszolgáltató ajánlatkérők számára is alapvető feltétel, hogy a beszerzési igényeiket kielégítő termékek kínálatához versenyképes áron tudjanak hozzájutni, mely azonban nem valósulhat meg abban az esetben, ha kizárólag az IPI intézkedés hatálya alá eső gazdasági szereplők nyújtanak be az eljárás feltételeinek megfelelő ajánlatot az eljárásban, vagy az IPI intézkedés alkalmazásának mellőzésére vonatkozó döntést fontosabb, a közérdeken alapuló kényszerítő okok – például közegészségügy, környezetvédelem indokolja.²⁷

A nyertes ajánlattevő kötelezettségei, jogorvoslat lehetősége

A rendelet az ajánlatkérő szervek, közszolgáltató ajánlatkérők számára, illetve pontosabban a közbeszerzési eljárásban nyertes ajánlattevő számára is előír kötelezettségeket az IPI intézkedés esetleges kijátszásának elkerülése érdekében. Ajánlatkérő szervek, közszolgáltató ajánlatkérők kötelesek – amennyiben a közbeszerzési eljárásuk az IPI intézkedés hatálya alá tartozik, vagy olyan keretmegállapodás alapján odaítélt szerződésről van szó, ahol azok becsült értéke eléri vagy meghaladja a közbeszerzési irányelvek szerinti értékhatárokat, és az említett keretmegállapodások az IPI intézkedés hatálya alá tartoznak – a közbeszerzési dokumentumokban a nyertes ajánlattevőre vonatkozóan az IPI intézkedés kijátszását megakadályozó meghatározott (szerződéses) kötelezettségeket előírni. A nyertes ajánlattevőnek köteleznie kell magát arra, hogy a teljesítés során nem adja alvállalkozásba a szerződés összértékének több mint 50 %-át olyan harmadik országból származó gazdasági szereplőknek, amelyek IPI intézkedés hatálya alá tartoznak. A nyertes ajánlattevőnek az árubeszerzés tárgyú szerződések esetében biztosítania kell továbbá, hogy a szerződés teljesítésének időtartama alatt az IPI intézkedés hatálya alá tartozó harmadik országból származó, a szerződés végrehajtása során szállított áruk vagy nyújtott szolgáltatások legfeljebb a szerződés összértékének 50 %-át teszik ki, függetlenül attól, hogy ezeket az árukat vagy szolgáltatásokat közvetlenül a nyertes ajánlattevő vagy egy alvállalkozó szállítja vagy nyújtja. Ajánlattevőnek e köte-

²⁵ IPI rendelet 7. cikk (1)-(2) bekezdései.

²⁶ IPI rendelet (25) preambulum bekezdés.

²⁷ IPI rendelet (26) preambulum bekezdés.

lezettségek teljesítésének alátámasztására vállalnia kell, hogy az ajánlatkérő szerv, közszolgáltató ajánlatkérő kérésére legkésőbb a teljesítés befejezésekor megfelelő bizonyítékot nyújt be arról, hogy a teljesítés során nem került sor az IPI intézkedés kijátszására. Ajánlatkérő szerv, közszolgáltató ajánlatkérő köteles továbbá rögzíteni a közbeszerzési dokumentumokban, hogy amennyiben e kötelezettségeket megszegi a nyertes ajánlattevő, akkor a szerződés összértéke 10 és 30 %-a közötti részének megfelelő, arányos díjat lesz köteles fizetni.²⁸ A nyertes ajánlattevőnek a teljesítés befejezésekor egyebekben elegendő azt bizonyítania az ajánlatkérő számára, hogy a szerződés összértékének több mint fele nem az IPI intézkedés hatálya alá tartozó gazdasági szereplőktől származik.

Az IPI intézkedés ajánlatkérő szervek, közszolgáltató ajánlatkérők általi helytelen alkalmazásának esetére a rendelet lehetővé teszi a 89/665/EGK és a 92/13/EGK irányelveken keresztül a jogorvoslat igénybevételeének lehetőségét a gazdasági szereplők számára, ha úgy ítélik meg, hogy egy versenytárs gazdasági szereplőt ki kellett volna zárni, vagy ha egy ajánlatot az IPI intézkedés alkalmazása miatt hátrább kellett volna rangsorolni.

Összegzés

Az IPI rendelet elfogadásával az EU egy olyan eszközt hozott létre, melynek – hatékony és arányos – alkalmazásával lehetővé válik az uniós gazdasági szereplők, áruk, szolgáltatások harmadik országok közbeszerzési piacaihoz való hozzáféréseinek javítása. E cél elérése érdekében az EU akár a harmadik országbeli gazdasági szereplők hozzáféréseinek korlátozására, vagy végső esetben azoknak az Unió – közel kétezer milliárdos²⁹ – közbeszerzési piacról való kizárására is felhatalmazást kap, amennyiben az érintett harmadik ország közbeszerzési piacához való hozzáférés során az uniós gazdasági szereplők, áruk, szolgáltatások korlátozó intézkedésekkel, gyakorlatokkal szembesülnek. Az elrendelhető IPI intézkedés jellege ugyanakkor korlátozott és – a fentebbiek-

ben bemutatottak alapján – „ultima ratio” jellegűnek tekinthető. Korlátozott abban az értelemben, hogy az kizárólag viszonylag magas (áru és szolgáltatás esetében 5 millió euró, építési beruházás esetében 15 millió euró) értékhatár feletti közbeszerzési eljárásokat érinthet, másrészt pedig az IPI intézkedés csak azon harmadik országokkal, azok gazdasági szereplőivel szemben rendelhető el, melyekkel az EU-nak vagy egyáltalán nincs kereskedelmi megállapodása, vagy a megállapodás nem terjed ki a közbeszerzési piacok hozzáféréseinek biztosítására. Az IPI intézkedés „ultima ratio” jellege pedig a rendelet elsődleges céljából fakadóan (a harmadik országbeli közbeszerzési piacokhoz való hozzáférés javítása), illetve a rendelet által a feltételezett versenykorlátozó intézkedések, gyakorlatok kivizsgálására és a harmadik országgal való konzultációk lefolytatására biztosított, összesen tizennégy hónapos határidőből következik. A jövőbe mutató kérdés természetesen, hogy az eszköz alkalmazása milyen hatással lesz a közös piacon jelenlévő harmadik országbeli gazdasági szereplők tevékenységére, a verseny egészére illetve arra, hogy az érintett harmadik országokkal szemben elrendelésre kerülő vizsgálatok, konzultációk és végső esetben alkalmazott intézkedések nem ellentétes hatást fejtenek-e ki és nem a közbeszerzési piacokhoz való hozzáférés javításához, azok megnyitásához, hanem azok lezárásához – mely látható folyamat³⁰ – járul hozzá az eszköz alkalmazása.³¹

A közös kereskedelempolitikára gyakorolt hatásai mellett, az eszköz – az uniós rendelet közvetlen hatályából fakadóan – az IPI intézkedés hatálya alá eső közbeszerzési eljárások ajánlatkérői, közszolgáltató ajánlatkérői számára – a közbeszerzési eljárás előkészítése, a bírálat, odaítélés és teljesítési szakaszára vonatkozó feladatokkal – újabb kötelezettségeket teremt. E kötelezettségeknek a rendelet szerinti teljesítése nem feltétlenül világos, egyértelmű,³² melyek további értelmezését a Bizottság által kiadandó útmutatások³³ tisztázhatják majd.

²⁸ IPI rendelet 8. cikk (1) bekezdés.

²⁹ Public Procurement Indicators 2017 DG GROW, G - Single Market for Public Administration G4 - Innovative and eProcurement July 9, 2019. Link: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/38003>

³⁰ Erixon-Guinea-Lamprecht-Sharma-Montero: The New Wave of Defensive Trade Policy Measures in the European Union: Design, Structure, and Trade Effects European Centre for International Political Economy (ECIPE) Occasional Paper (2022) 36. o. Link: https://ecipe.org/wp-content/uploads/2022/05/ECI_22_OccPaper_Defence_04_2022_LY10.pdf

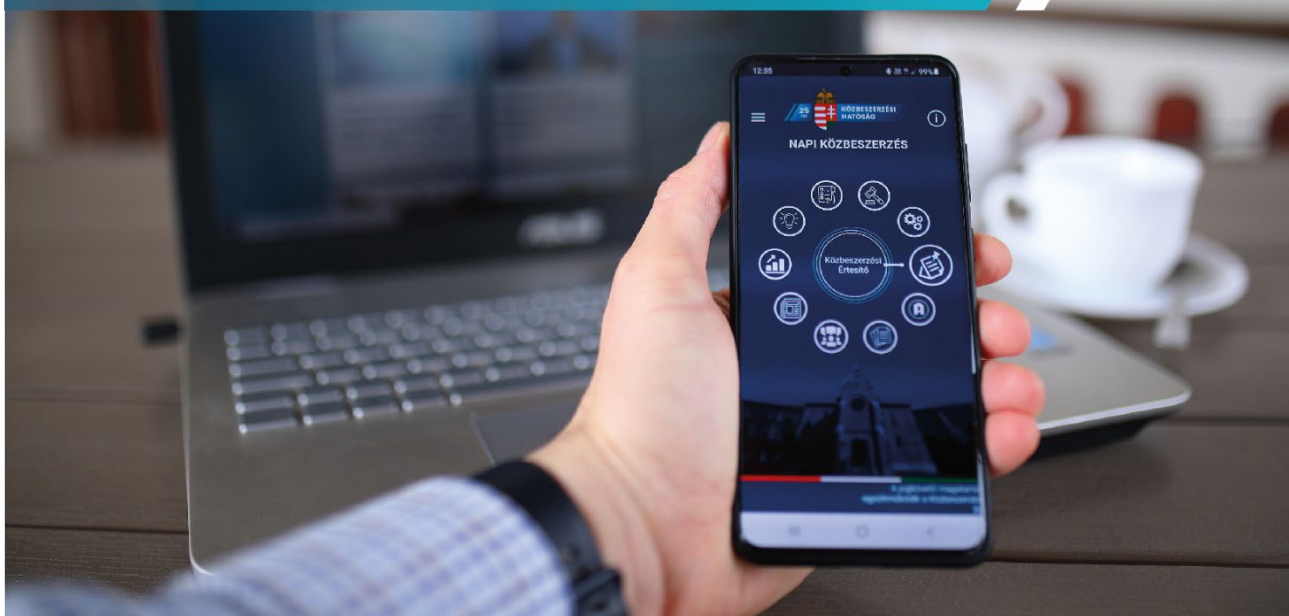
³¹ Kirchner, S.: More Fairness in Global Procurement: The European Union's Future International Procurement Instrument Moves Closer to Reality. SSRN. (2021) 5. o. Link: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3913595.

³² IPI. a jogi személyek származásának meghatározásával kapcsolatban. IPI rendelet 3. cikk (1) bekezdés.

³³ IPI rendelet 12. cikk.

KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN **APP**RAKÉSZ!

NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS

MENEDZSER ÉRTESÍTŐ STATISZTIKÁK FELHÍVÁSFIGYELŐ HIRDETMÉNYEK HATÁROZATOK

Folyamatosan frissülő applikációnknak már több mint 6000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltsse le Ön is a Napi Közbeszerzést!

Zöld utat kap a zöld közbeszerzés? Does green public procurement get the green light?

Dr. Nagy Anna

DOI: 10.37371/KEP.2022.10.4

Címszavak: zöld közbeszerzés, GPP, fenntarthatóság, életciklus költség, megújuló energiaforrás, innováció, körforgásos gazdaság, zöld közbeszerzési szempont

Absztrakt

Jelen szakkikk a fenntarthatósági, zöld szempontok közbeszerzésekben történő alkalmazását, ennek Magyarországon történő kötelező előírásának realitását kívánja bemutatni, amelyre a hazai jogi keret- és szervezetrendszer, valamint a közbeszerzési politika biztosíthat megfelelő támogatást. A szakkikk központi kérdése továbbá, hogy adottak-e a feltételek ahhoz, hogy a zöld közbeszerzési szempontok elterjedjenek, a zöld technológiák alkalmazásra kerüljenek Magyarországon.

Abstract

This article aims to present the application of sustainability and green aspects in public procurement, the reality of its mandatory regulation in Hungary, to which the Hungarian legal framework and organizational system, as well as public procurement policy can provide appropriate support. The central question of the article is also whether the conditions are in place for the spread of green public procurement aspects and the application of green technologies in Hungary.

Fenntartható közbeszerzés és a zöld közbeszerzés

A fenntartható közbeszerzés fogalma nem létezik egy-egészen, törvényben deklarált definícióként: annak keretei között fenntartható szempontok kerülnek alkalmazásra a közbeszerzési eljárásokban. A Közbeszerzési Hatóság (a továbbiakban: „Hatóság”) meghatározása szerint „a hatóságok a közbeszerzési szempontokat a fenntarthatóság átfogóbb megközelítésének részeként hajtják végre, amely gazdasági és társadalmi szempontokkal is foglalkozik.”^{1,2} A fenntartható közbeszerzésen belül három közbeszerzéstípus különböztethető meg – az innovatív közbeszerzés, a szociálisan felelős – társadalmi szempontból felelős közbeszerzés, valamint a zöld közbeszerzés –, jelen szakkikk az utóbb említett zöld közbeszerzést és annak Magyarországon történő alkalmazását kívánja körüljárni.^{3,4}

A zöld közbeszerzés (a továbbiakban: „zöld közbeszerzés, Green Public Procurement, GPP”), mint terminus technicus, a hétköznapi szóhasználatban ismert fogalom, azonban a hatályos hazai jogalkotásban nem jelenik meg explicit módon. A GPP definiálására az Európai Bizottság Környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés című közleményében tesz kísérletet: „olyan eljárás, amelynek alkalmazásakor a hatóságok azoknak az áruknek, szolgáltatásoknak és munkálatoknak a beszerzését részesítik előnyben, amelyek más, azonos rendeltetésű árukhoz, szolgáltatásokhoz és munkálatokhoz képest kisebb mértékben terhelik a környezetet”.⁵ A Közbeszerzési Hatóság hasonlóképp fogalmazza meg a zöld közbeszerzés kifejezés tartalmát: „Zöld közbeszerzésnek nevezzük az olyan közbeszerzést, amely során az ajánlatkérő a beszerzési folyamat minden szakaszában figyelembe veszi a környezetvédelem szempontjait,

¹ <https://ertesitoplusz.kozbeszerzes.hu/szam/20200615/zold-ertekelesi-szempontok-a-fenntarthato-kozbeszerzesek-megvalositasa-erdekeben-i-resz/> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 27. 18:30).

² https://ec.europa.eu/environment/gpp/versus_en.htm (utolsó letöltés: 2021. szeptember 27. 19:00).

³ <https://fenntarthato.kozbeszerzes.hu/> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 17. 11:51).

⁴ Dr. Kovács László: Fenntarthatóság az új Kbt.-ben, https://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/5c/7b/5c7bd083-94c6-480e-aaca-6449aeefbaf6/2_kl_fenntarthatosag_az_uj_kbtben.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 27. 18:53).

⁵ Az Európai Bizottság COM 400: „környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés” című közleménye, 4. oldal.

és az életciklusuk során a környezetre lehető legkisebb hatást gyakorló megoldások keresésével és előnyben részesítésével ösztönzi a környezetbarát technológiák elterjedését és a környezetbarát termékek előállítását.”⁶ Ezen szempontok figyelembevételével az eljárás lefolytatásánál a környezetbarát technológiák elterjedhetnek, és növekvő tendencia mutatható a környezetbarát termékek előállításánál. Különösen igaz azokban az ágazatokban az ösztönzők pozitív hatása, melyekben a közbeszerzők alkotják a piac számottevő hányadát, például az építőiparban, vagy az egészségügyi szolgáltatásokban.⁷

A zöld közbeszerzési eljárás folyamata

A zöld közbeszerzés több lépésben zajló folyamatának alapjait az Európai Bizottság «Zöld Közbeszerzés! A környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés kézikönyve» című kiadványa ismerteti. Az említett lépések, szempontok a következők:

- Zöld szemléletű beszerzési stratégiák alkalmazása vonatkozásában: környezetvédelmi szempontból megfelelő áruk, szolgáltatások, építési beruházások;
- Közbeszerzés szervezése, áttekinthető környezetpolitika és annak külvilággal való közlése;
- Szerződéses követelmények meghatározása, előírások specifikálása, megfelelőségi valamint nem megfelelőségi kritériumok meghatározása;⁸
- Beszállítók, szolgáltatók vagy ajánlattevők kiválasztása: kiválasztási feltételek megállapítása;
- Szerződési odaítélési feltételek meghatározása: lényeges, környezetvédelmi kritériumok kitűzése;
- Szerződés szerinti teljesítési feltételek meghatározása: környezetvédelem implementálása, kapcsolódva a szerződés tárgyához.⁹

A lehetséges környezeti és gazdasági előnyök optimalizálásához szükséges a fentiekben foglalt szempontok beépülése (akár értékelési szempontként, vagy szerző-

dési feltételként), a folyamat követése, az eljárási logika megértése, és struktúrájának kiépítése. Amennyiben a beszerzési gyakorlat ekként kerül kiépítésre, számos előny realizálható, egyszerűbb és hatékonyabb megoldások megvalósulásával.

A zöld közbeszerzés előnyei

A GPP alkalmazása tehát a környezet védelme és a klímaváltozás mérséklése mellett, számos gazdasági előnyt rejt magában, – mind nemzeti, mint nemzetközi szinten – többek között:

- Pénzügyi megtakarítás elérését az életciklus költségek jelentős csökkenésével: a zöld közbeszerzés költségmegtakarítást eredményez az ajánlatkérők számára. E szemlélet figyelembevétele azt jelenti, hogy „az ajánlatkérő figyelemmel van a közbeszerzési eljárás megtervezése során a termék használatának, a szolgáltatás nyújtásának vagy az építési beruházás fennállásának összes egymást követő, illetve egymással kapcsolatban álló szakaszára - ideértve az elvégzendő kutatást és fejlesztést, a gyártást, a kereskedelmet és annak feltételeit, a szállítást, a felhasználást és a karbantartást is - a nyersanyag beszerzésétől, illetve az erőforrások megteremtésétől az eltávolításig, ártalmatlanságig, az adott területek eredeti állapotának helyreállításáig, illetve a szolgáltatás vagy a használat végéig.”¹⁰ (például a zöld beszerzések anyagi hatásai 1 %-kal csökkentek az életciklus értékelés alkalmazásával a vizsgált országokban, a vizsgált két évben, ugyanis a zöld termékek magasabb beszerzési árát az alacsony működési költségük kompenzálta);
- Közüzemi kiadások csökkentését jelentheti, alacsony energiafelhasználású termékek használatával, környezetkímélő termékekkel, megújuló energiaforrás alkalmazásával (például Németországban, Regensburg városában zöld közbeszerzési eljárás keretében szereztek be a közműveket, 10 millió euró megspórolásával 15 év alatt)¹¹;

⁶ <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/zold-kozbeszerzes> (utolsó letöltés: 2021. augusztus 28. 10: 34).

⁷ Az Európai Bizottság kézikönyve a környezetbarát közbeszerzésről, 3. kiadás, 5. oldal.

⁸ https://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm (utolsó letöltés: 2021. október 20. 14:23).

⁹ https://ec.europa.eu/environment/archives/gpp/buying_green_handbook_hu.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 20. 8:45).

¹⁰ https://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/37/13/3713a80b-0ed7-4688-9633-5a157573a6f2/kornyezetvedelmi_kozbeszerzesi_etikai_kodex.pdf

(utolsó letöltés: 2021. szeptember 21. 13:23).

¹¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/expert_training/2017/green_pp.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 16. 23:03).

- Ártalmatlanítás költségeinek csökkentését realizálhatja, a veszélyes-anyag tartalom redukálásával;
 - Zöld munkahelyek megteremtését valósíthatja meg („az ENSZ Környezetvédelmi Programja szerint a mezőgazdaság, a gyártás és fejlesztés, az adminisztráció és olyan szolgáltatási szektorokban van jelen, amelyek lényegesen hozzájárulnak a környezetvédelmi minőség megőrzéséhez; kimondottan, de nem kizárólagosan ezek az állások az ökoszisztéma és a biodiverzitás megőrzését segítik, csökkentve az energia, az alapanyagok és a víz fogyasztását és hatékonysági felhasználását”¹²);¹³
 - Ökoiparágak forgalmának fellendítését alapozhatja meg, mely a gazdasági növekedés egyik kulcsa;
 - Az innováció egyik fő motorjaként és ösztönzőjeként szolgálhat, újabb zöld termékek fejlesztésével;
 - Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának mérséklésével, a globális felmelegedéshez történő alkalmazkodás elősegítésével környezeti és gazdasági előnyöket is elérhet,
 - Hulladék keletkezésének megelőzését; körforgásos gazdaság támogatását segíti („Olyan gazdasági modell megvalósítása, mely a lineáris „kitermel, előállít, leselejtez” szemlélet helyett zárt energia- és anyagkörforgáshoz való hozzájárulás a szállítói láncban. Minimalizálva – és lehetőség szerint elkerülve – a negatív környezeti hatásokat arra törekszik, hogy a használt termékek és alapanyagok értékét a lehető leghosszabb ideig megőrizze teljes életciklusuk során. A hulladéktermelés és az erőforrásfelhasználás szintje minimális legyen, az élettartamuk végét elért termékekben levő erőforrások bent maradjanak a gazdaságban, az ismételt felhasználás révén további értéket teremtvén”¹⁴);
 - A káros anyagok kizárásával az építőanyagok listájáról a környezetet és az emberi szervezetet is óvja;
 - Legális kitermelő régiókból történő favásárlással megelőzi az erdőirtást és harcol az erdőirtás ellen.
 - Jelentős piaci tényezőt és potenciált jelent: „Az európai hatóságok évről évre az EU bruttó hazai termék 16 százalékának megfelelő összeget költenek különböző áruk – pl. irodai berendezések, épületszerkezeti elemek, szállítóeszközök –, szolgáltatások – épületfenntartás, szállítás, takarítás és vendéglátás – vagy munkák beszerzésére. Hazánkban ez az érték 10 százalék között mozog.”¹⁵
 - Segítheti a kis-és középvállalkozásokat.
- A zöld beszerzés előnyeinek említése során rögzítendő az Európai Bizottság RELIEF elnevezésű programban való részvétele, mely projekt felmérte a zöld közbeszerzés széles körű alkalmazásának lehetséges környezeti előnyeit, megtakarításait. A projektben megállapításra került, hogy „ha az Európai Unió belül valamennyi hatóság zöld elvű elektromos szolgáltatást igényelne, az 60 millió tonnának megfelelő szén-dioxid megtakarítását eredményezné, ami megfelel az EU Kiotói Jegyzőkönyv szerinti üvegházhatás-csökkentési elkötelezettsége 18%-ának. Körülbelül ugyanekkora megtakarítás lenne elérhető, ha a hatóságok nagy környezetvédelmi értékű épületek mellett döntenének.” Kiemelendő továbbá, ha valamennyi hatóság energiahatékony számítógépet igényelne a számítógéppiaccaal karöltve, az 830.000 tonna szén-dioxid megtakarítást eredményezne. Szintén lehetséges környezeti előnyt jelentene a hatékony mellékhelyiségek és csapok működtetése, mely a vízfogyasztást – az Európai Unió teljes vízházartásának 0,6%-ával egyenlő – 200.000.000 tonnával csökkentené.^{16,17}

¹² https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8825/UNEPGreenJobs_report08.pdf (utolsó letöltés: 2022. szeptember 25. 17:41).

¹³ Green procurement is the key to green growth. A zöld közbeszerzés a zöld növekedés kulcsa, dán környezetvédelmi és élelmiszerügyi miniszter, 2012.

¹⁴ https://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/37/13/3713a80b-0ed7-4688-9633-5a157573a6f2/kornyezetvedelmi_kozbeszerzesi_etikai_kodex.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 21. 13:23).

¹⁵ https://www.budapest13.hu/wp-content/uploads/2011/04/zold_kozbeszerzes.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 19. 18:51).

¹⁶ https://ec.europa.eu/environment/archives/gpp/buying_green_handbook_hu.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 20. 8:45).

¹⁷ <https://iclei-europe.org/projects/?c=search&uid=6Alo1Zuw> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 20. 20:29).

Sarkalatos szempontok a zöld közbeszerzés megvalósításához

A környezeti és gazdasági előnyök realizálásához, a sikeres megvalósításhoz elengedhetetlen a politikai támogatás, a jól képzett munkaerő, a hosszú távon történő tervezés, a piaccal való folyamatos kommunikáció és megfigyelés, valamint monitoring eljárások alkalmazása, következtetések levonása, és ezeknek a gyakorlatba történő implementációja.¹⁸ A szerző ezen alappillérek Magyarország történetét megfelelő biztosításának és előkészítésének egyes elemeit említi meg, és kitér a zöld közbeszerzés hazai szabályozására, zöld szempontok alkalmazására, és az abban szerepet vállaló szervek bemutatására.

A Közbeszerzési Hatóság szerepe

Magyarországon a Közbeszerzési Hatóság számára évek óta kiemelt szerepet jelent a fenntarthatóságot szolgáló szempontok alkalmazása, annak elterjesztése: konferenciák szervezésével, valamint a tájékoztató szempontú közzététellel. A Hatóság államigazgatási szervként elhivatott, „a közpénzek jövő generációk szükségleteit is figyelembe vevő, hatékony elköltéséért.” A nemzetközi trendek és a hazai szabályozás folyamatos monitorozása hozzájárul ahhoz, hogy a tudatos közbeszerzés a kötelező feladatok mellé beékelődjön, és maga is kötelező feladattá válhasson a jövőben.¹⁹ A Hatóság kardinális célja a megfelelő információk nyújtása, lehetőségek kiaknázása és a kapcsolódó uniós források jogszerű felhasználása annak érdekében, hogy ösztönözze a közbeszerzés szereplőit a „zöld technológiák kialakítására.”^{20,21} A Hatóság emellett az Európai Bizottság Zöld Közbeszerzési Munkacsoportjának munkáját erősítette, törekedve a fenntarthatóság minél szélesebb körű bevonására hazánkban.²² A megfelelő információk

nyújtásának és a lehetőségek kiaknázásának egyik eszköze a Napi Közbeszerzés nevű, telefonra letölthető alkalmazás, melyet a Hatóság fejlesztett ki annak érdekében, hogy minél szélesebb körben tájékozódhassanak a közbeszerzések iránt érdeklődők.

Az alkalmazás kifejlesztésével a Hatóság egy újabb csatornát nyitott a fiatalabb generáció előtt, melyen keresztül megismerhetik a zöld közbeszerzésről szóló újdonságokat.²³

Hazai szabályozás

Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: „Alaptörvény”) már preambulumban megjeleníti a fenntarthatóság alapeszméjét: „Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.” Az Alaptörvény P) és Q) cikkeiben is deklarálja e védett értékeket, megfogalmazza a védelem és a fenntartás kötelezettségét, mely mindenkit egyetemlegesen terhel.²⁴

A jelenleg már hatálytalan, közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény kiemelkedő változást hozott, hiszen 1. §-ában megjelent a fenntarthatóság: „E törvény szabályozza a közbeszerzési eljárásokat és az azokhoz kapcsolódó jogorvoslat szabályait a közpénzek ésszerű és hatékony felhasználása és nyilvános ellenőrizhetőségének megteremtése, továbbá a közbeszerzések során a verseny tisztaságának biztosítása érdekében. E törvény és a végrehajtása alapján alkotott jogszabályok célja továbbá a mikro-, kis- és középvállalkozások közbeszerzési eljárásban való részvételének, a fenntartható fejlődés, az állam szociális célkitűzései és a jogszerű foglalkoztatás elősegítése.”²⁵ A jogszabályi keretek tehát a 2012. évtől teszik lehetővé a nemzeti eljárásrendben az értékelési, illetve egyéb követelményként a környezetvédelmi (zöld) és/vagy szociális szempontokat

¹⁸ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/expert_training/2017/green_pp.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 16. 23:03).

¹⁹ Beszámoló Közbeszerzési Hatóság 2016. január 1. és december 31. közötti időszakban végzett tevékenységéről 41. oldal.

²⁰ <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/zold-kozbeszerzes> (utolsó letöltés: 2021. augusztus 28. 10:34).

²¹ https://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/bd/07/bd07444a-7b18-41c6-b446-c9025fcc29b5/1_rcs_megnyito_fenntarthato_konf.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 20. 20:37).

²² Beszámoló Közbeszerzési Hatóság 2016. január 1. és december 31. közötti időszakban végzett tevékenységéről 7. oldal.

²³ Napi Közbeszerzés alkalmazás.

²⁴ Dr. Árvai Zsuzsanna: Nagykomentár Magyarország Alaptörvényéhez. Wolters Kluwer. 2020.

²⁵ <https://jak.ppke.hu/uploads/articles/12468/file/K%C3%B6zbesz%20t%C3%B6rt%C3%A9net%20%C3%A9s%20fenntarthat%C3%B3s%C3%A1g%20Bakonyi%20J%C3%B3zsef.pdf> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 16. 20:55)

tartalmazó eljárások adatainak gyűjtését.²⁶ A közbeszerzési törvény már preambulumban megfogalmazza a környezetvédelem céljának elősegítésére irányuló törekvését, melynek hátterét az új uniós jogi háttér adja. Emellett a törvény a közbeszerzési eljárásoknál számos folyamatban integrálta a környezetvédelmi célok megvalósítását, melyeket a következőkben kívánom kifejteni.

Az ajánlattevőkkel és a részvételre jelentkezőkkel kapcsolatos követelmények

A közbeszerzési törvény 63. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében „Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban előírhatja, hogy az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, illetve nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki az elmúlt három évben a 73. § (4) bekezdésében említett környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeket súlyosan megszegte, és ezt az ajánlatkérő megfelelően bizonyítani tudja. A megfelelő bizonyításhoz a jelenleg hatályos nemzeti szabályok nem követelnek meg jogerős, végleges határozatba foglalást. Az Európai Unió Bíróságának ítéletei, valamint a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU irányelv szintén enged szélesebb körű bizonyítási módokat: nem feltétlenül szükséges a jogerős bírósági határozat; a kizárás kezdő időpontjának meghatározásához elegendő a meghatározott követelmények súlyos megszegésének időpontját datálni. A gazdasági szereplők indokolatlan versenyelőnybe kerülésének megelőzését tehát e követelmények megszegésének szankcionálása segíti.

Az ajánlatok és a részvételi jelentkezések bírálata

A Kbt. 72. § (2) bekezdés e) pontja szerint „Az ajánlatkérő figyelembe veheti az olyan objektív alapú indokolást, amely különösen a 73. § (4) bekezdése szerinti környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek való megfelelésre vonatkozik.” E szakasz (4) bekezdése azonban kiköti, hogy „nem megfelelő az indokolás különösen, ha megállapítható, hogy az ajánlat azért tartalmaz aránytalanul ala-

acsony árat vagy költséget, mert nem felel meg a 73. § (4) bekezdése szerinti környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek. Az ajánlatkérő az ajánlat megalapozottságának vizsgálata során ennek megítéléséhez az adott ágazatban kötelezően alkalmazandó irányadó munkabérekről is tájékoztatást kérhet az ajánlattevőtől.” E rendelkezések szintén mutatják a zöld szempontok jogpolitikába történő integrációjának folyamatát. Megállapításom szintén alátámasztják a közbeszerzési törvény 73. § (4) bekezdésében foglaltak.

A közbeszerzési eljárás eredménye

A környezetvédelmi szempontok figyelembevételének megjelenését célozza a közbeszerzési törvény a nyertes ajánlattevő kiválasztásához meghatározott alkalmazható értékelési szempontok taxatív felsorolásánál. A közbeszerzési törvény 76. § (2) bekezdés c) pontja kimondja, hogy „értékelési szempontként alkalmazható a legjobb ár-érték arányt megjelenítő olyan - különösen minőségi, környezetvédelmi, szociális - szempontok, amelyek között az ár vagy költség is szerepel.” A 76. § (3) bekezdés a) pont értelmében „A legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontok vonatkozhatnak különösen az alábbiakra: környezetvédelmi és innovatív tulajdonságok...”

A szerződésekkel kapcsolatos rendelkezések

A Kbt. 132. § (1) bekezdése lehetőséget biztosít az ajánlatkérők részére, hogy a szerződés teljesítése során környezetvédelmet ösztönző, sajátos feltételek teljesítését követeljék meg, úgynevezett zöld, különleges szerződés teljesítési feltételeket. E szerződéses feltételeket az eljárást megindító felhívásban fel kell tüntetni, a feltételek részletezésére az egyéb közbeszerzési dokumentumokban is sor kerülhet. A zöld, különleges szerződési feltételeknek a szerződés tárgyához kell kapcsolódniuk, azonban fontos megjegyezni, hogy a szerződés tárgyához való kapcsolódást tágran értelmezi az új közbeszerzési törvény. Kiemelendő továbbá, hogy e feltételek nem eredményezhetik a közbeszerzési alapelvek sérelmét, különösen az Európai Unióban letele-

²⁶ Közbeszerzési Értesítő Plusz 2020. II. évfolyam 6. szám 44-54. oldal, Dr. Paksi Gábor: Zöld értékelési szempontok a fenntartható közbeszerzések megvalósítása érdekében I. rész.

pedett vállalkozások esélyegyenlőségére vonatkozó alapelvek sérelmére.^{27,28,29,30,31,32}

Megállapítások és javaslatok a nemzeti szabályozás vonatkozásában

A nemzeti szabályozásban egyértelműen megfigyelhető a közbeszerzésekbe történő környezetvédelmi dimenzió bekapcsolása. Emellett a törvény elősegíti a környezettudatos magatartás népszerűsítését, a közbeszerzési piac szereplőinek szemléletformálását, valamint a vevők vásárlási szándékát erősíti a környezetbarát termékekre vonatkozóan, annak keresletét növeli; e termékek gazdaságba történő bekapcsolásával különböző új, innovatív termékek kerülhetnek a piacra. Megjegyzendő, hogy a közbeszerzési törvényben a Kormány felhatalmazást kapott a rendeletben történő szabályozás lehetőségére, a közbeszerzési eljárás valamennyi szakaszára vonatkozó környezetvédelmi, fenntarthatósági és energiahatékonysági követelmények tekintetében előírhat részletes szabályokat, így jól kidolgozott, teljeskörű szabályozás erősítheti többek között a zöld szempontok érvényesülését, a körforgásos gazdaság erősítését és a gazdasági növekedést.³³ A jogszabályban rögzített kötelezettségeket meghaladóan „az ajánlatkérők diszkrecionális joga annak eldöntése, hogy közbeszerzési eljárásaikban alkalmaznak-e fenntarthatósági szempontokat.”³⁴

Bár számos alternatíva figyelhető meg a lehetőségek kiaknázására, az önkéntes vállalás opciója nem elegendő, zöld közbeszerzési szempontok, követelmények és feltételek kötelezővé tétele szolgálhatna megoldásként. Ehhez egy stabil háttér megteremtése szükséges, melynek Magyarországon már megvalósult lépései a következő bekezdésben kerülnek részletes ismertetésre.

Lépések a kötelező előíráshoz szükséges háttér megteremtése felé Magyarországon – Hozzáférhetőség és megismerhetőség biztosítása

A Hatóság a fenntartható közbeszerzéssel kapcsolatos információk minél szélesebb körű megismertetését célozza, így létrehozott egy internetes felületet, melyen témákra lebontva megtekinthetők a fenntartható közbeszerzés témakörén belül a zöld közbeszerzés, a szociális közbeszerzés és az innovatív közbeszerzés vonatkozásában hasznos információk, anyagok, hazai és külföldi gyakorlatot tartalmazó dokumentumok. A Hatóság emellett a 2018. évben megalapította a Közbeszerzési Nívódíjat és a Közbeszerzési Kiválósági Díjat, melyekre minden évben pályázatot ír ki, hangsúlyt fektetve arra, hogy a közbeszerzési pályaművek és eljárások kerüljenek a szakmai figyelem középpontjába, és a fenntarthatósági szempontok, zöld szempontok integrálásának ötlete már a fiatalok körében is megismerhetővé, hozzáférhetővé váljon, egy tudatosabb jövő kialakításáért.^{35,36} A Közbeszerzési Hatóság saját működése körében is törekszik arra, hogy megfeleljen a fenntartható megoldásoknak.³⁷

Fenntartható Magyarorszáért Program

A Hatóság 2021. áprilisában indította el a Fenntartható Magyarorszáért Programot, „melynek célja, hogy a közbeszerzések terén a korábbiaknál sokkal inkább érvényesüljenek a zöld, szociális és innovatív szempontok.” A Program célja, hogy a közbeszerzések vonatkozásában megteremtse egy együttműködési platformot és erősítse a szakmai párbeszédet az állami intézmények számára annak érdekében, hogy a fenntarthatóság, a környezet védelme, a klíma védelme minél hangsúlyosabb szere-

²⁷ Kbt. 132. § (1) bekezdés.

²⁸ Kbt. 2. § (2), (3) és (5) bekezdés.

²⁹ Közbeszerzési Döntőbizottság D.94/21/2021. számú határozat.

³⁰ Közbeszerzési Döntőbizottság D.20/21/2021. számú határozat.

³¹ Közbeszerzési Döntőbizottság D.206/22/2020. számú határozat.

³² Közbeszerzési Döntőbizottság D.72/13/2020. számú határozat.

³³ https://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/f2/9f/f29f0e8b-8a1e-4b12-9e0f_7f79bf9e64e7/dr_paksi_gabor.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 17. 11:11).

³⁴ <https://www.jogado.hu/a-fenntarthato-kozbeszerzesek-margojara/> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 29. 21:23).

³⁵ <https://fenntarthato.kozbeszerzes.hu/> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 17. 11:51).

³⁶ <https://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzes-z/#a-kozbeszerzesi-hatosag-dijai> (utolsó letöltés: 2021. 09. 17. 11:55).

³⁷ <https://fenntarthato.kozbeszerzes.hu/> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 17. 11:51).

pet kaphasson.³⁸ A Program célja továbbá a jogalkalmazók támogatása, valamint a hazai és nemzetközi zöld gyakorlatok megismertetése és népszerűsítése.³⁹

Fenntarthatósági munkacsoport

A Program keretében a hatóság megalakította a fenntarthatósági munkacsoportot, melynek tagjai többek között az Állami Számvevőszék, a Gazdasági Versenyhivatal, a Kék Bolygó Klímavédelmi Alapítvány, a Magyar Nemzeti Bank, a Megyei Jogú Városok Szövetsége, a Magyar Posta Zártkörűen Működő Részvénytársaság, a MÁV Magyar Államvasutak Zártkörűen Működő Részvénytársaság és a Miniszterelnökség is.⁴⁰

Zöld közbeszerzési munkacsoport

A Közbeszerzési Tanácsadók Országos Szövetsége keretében, a közbeszerzési gyakorlat környezeti szempontból előremutató alakítása érdekében megalakult egy rendszeresen ülésező testület, a Zöld Közbeszerzési Munkacsoport Dr. Paksi Gábor vezetésével. A munkacsoport tevékenységének céljaként az Európa 2020 stratégia célkitűzését vette alapul. Célja „*egy innovatív, tudásalapú, fenntartható társadalmi és gazdasági környezet kialakítása, mely célkitűzés eléréséhez elengedhetetlen a közbeszerzések területén is biztosítani az ún. „zöld szempontok” érvényesülését, tekintettel arra, hogy az Európai Unió Bizottságának jelentése szerint a közbeszerzésre kötelezett közszféra szereplők az éves uniós GDP 19%-át költik el beszerzéseiket követően megkötött szerződéseik kapcsán, így tehát jelentős mértékben befolyásolják az uniós piacon hozzáférhető szolgáltatások, áruk jellemzőit.*” A munkacsoport a magyar közbeszerzési kultúra környezetvédelmi irányú fejlesztésére kötelezte el magát. Kiemelt célja a zöld gyakorlat kialakítása, közreműködés a jogszabályok megalkotásában, hozzájárulás a jogalkalmazást segítő dokumentumokban, valamint az útmutatások kivitelezésében. A munkacsoport a tagok közötti kommunikációjában is a zöld szemléletet erősíti: a teljesítés elektronikus adathordozókon történik, a helyszíni kon-

zultációk számát a lehető legkevesebbre igyekeznek csökkenteni, az utazásból eredendő szén-dioxid kibocsátás redukálása érdekében.⁴¹

A fentiekben kifejtett, Közbeszerzési Hatóság és a Fenntarthatósági Munkacsoport; valamint a Közbeszerzési Tanácsadók Országos Szövetsége és a Zöld Közbeszerzési Munkacsoport által kiépített stabil háttér segíti a zöld szempontok kötelező előírásának megvalósulását, azonban ehhez olyan követelményeknek megvalósulása is elengedhetetlen, amellyel megvalósulhat a kötelező környezetvédelmi követelmények jogszabályba történő ültetése.

Zöld szempontok kötelező előírása

Álláspontom szerint a zöld szempontok kötelező előírásának öt fő lépcsőfoka van:

- Politikai ösztönzők, útmutatók, zöld közbeszerzési programok szervezése (például a Fenntartható Magyarországért Program keretében létrejött együttműködési fórum)
- Részletes tájékoztatás, hozzáférhetőség és megismerhetőség nyújtása mindenki számára a zöld szempontok alkalmazásáról, megfelelő ismeretanyag rendelkezésre bocsátása (ennek szignifikáns példája a Közbeszerzési Hatóság előremutató, innovatív, tudásalapú, fenntartható társadalmi és gazdasági környezet kialakítását célzó intézkedései és tevékenységei);
- Feltételek megteremtése a zöld szempontok alkalmazásához (például intézkedések klímasemleges, erőforrás-hatékony és körforgásos gazdaság megvalósítása érdekében, hulladék mennyiségének csökkentése és annak biztosítása, hogy a fenntarthatóság terén élenjárók teljesítménye fokozatosan normává váljon, „zöld-munkahelyek” megteremtése⁴²) és innovatív beszerzési technikák;
- A jogszabályok összhangjának megteremtése egy koherens környezetpolitikai háttér megteremtésével, célozva azt, hogy a fenntartható termékek,

³⁸ <https://www.kozbeszerzes.hu/2021/9/zold-kodexet-adott-ki-kozbeszerzesi-hatosag-cel-fenntarthatosag-erositese> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 17. 11:24).

³⁹ <https://fenntarthato.kozbeszerzes.hu/> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 17. 11:51).

⁴⁰ <https://fenntarthato.kozbeszerzes.hu/> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 17. 11:51).

⁴¹ <https://www.kozbeszerzok.hu/zold-kozbeszerzesi-munkacsoport/> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 17. 11:40).

⁴² https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_2.5.7.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 19. 14:35)

szolgáltatások és alkalmazásuk kötelező normává váljanak;

- A kötelező jellegű környezetvédelmi előírások jogszabályba ültetése: a közbeszerzési törvény módosítása akképp, hogy a zöld szempontok alkalmazása kötelezően előírt normaként szerepeljen a törvényben, valamint a jogi és intézményi feltételek megteremtése mellett az államnak ösztönöznie kell az előrelépést: oktatással, finanszírozással és példamutatással.⁴³

Az előző bekezdésekben egyértelműen kirajzolódik, hogy Magyarországon jelenleg a magyar törvényi szabályozás kizárólag lehetőséget ad a zöld szempontok alkalmazására. Ebben az esetben kiemelten fontos a tájékoztatás és az önkéntes alkalmazás fontosságának hirdetése, melyre az utóbbi években egyre több alkalommal, szélesebb körben kerül sor az uniós gyakorlat implementálásával.

A Közbeszerzési Hatóság 2011. évi beszámolójában a következő mondat olvasható: „A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság által bonyolított központosított közbeszerzési eljárásokban a jelenlegi technológiai színvonal mellett minden beszerzett termék megfelel a hatályos környezetvédelmi előírásoknak”.^{44,45} Megjegyzendő azonban, hogy a környezetvédelmi jogszabályoknak való megfelelés nem elegendő a zöld közbeszerzés megvalósításához: a jelenleg hatályos, keretjellegű Kvt., és az azzal összhangban lévő szektorális törvények, valamint szektorális rendeleti szintű szabályok részletes átalakítása szükséges a jelenlegi antropogén behatások – környezethasználat, környezeti igénybevétel, környezetterhelés, környezet-szennyezés, környezetkárosítás, környezetkárosodás és környezetveszélyeztetés – figyelembevételével, valamint egy koherens környezetpolitikai háttér megteremtésével.

Zárszó

Álláspontom szerint egyértelműen megállapítható, hogy Magyarországon adottak a feltételek ahhoz, hogy a zöld közbeszerzési szempontok elterjedjenek, a zöld technológiák alkalmazásra kerüljenek. Ennek bizonyí-

tékeként értékelhető, hogy jelentős azon beszerzések száma, amelyek támogatják a környezeti hatások redukálását, valamint erősítik és ösztönzik a lakosság környezettudatosságát. Az állam már alaptörvényi szinten elköteleződést mutat az éghajlatváltozás és a környezetvédelmi célok megvalósítása mellett, de törvényi szinten is láthatjuk a környezetvédelmi dimenzió bekapcsolását a közbeszerzésekbe. Számos szervezet – többek között a Közbeszerzési Hatóság, így a Fenntartóhatósági munkacsoport is – segíti a zöld közbeszerzés társadalmi tudatba történő beültetését intézkedésekkel, előremutató kezdeményezésekkel, így sokak számára megismerhetővé válik a zöld közbeszerzések gyakorlata. Magyarországon zöld szemléletű beszerzési stratégiákkal, politikai ösztönzőkkel, célkitűzésekkel történik a közbeszerzések szervezése, fejlett a környezetpolitika külvilággal történő összekapcsolása. A hazai jogi keret- és szervezetrendszer, valamint a közbeszerzési politika megteremti a feltételeket a környezettudatos magatartás népszerűsítéséhez, a közbeszerzési piac szereplőinek szemléletformálásához, valamint a vevők vásárlási szándékának erősítéséhez a környezetbarát termékekre vonatkozóan. A zöld szempontok kötelező előírása véleményem szerint reális lehet a közeljövőben: a zöld közbeszerzési politika intézkedései, valamint a zöld szempontok alkalmazásával megvalósuló gazdasági előnyök és megtakarítások megteremtik a kötelezővé tétel szükséges háttérországát.

Magyarországon jelenleg a törvényi szintű szabályozás pusztán lehetőséget ad a zöld szempontok alkalmazására. A kötelezővé tétel lépéseiként az előremutató javaslatokat tartalmazó iránymutatások mellett, a jogalkotásban történő szigorítás elengedhetetlen. A tiszta és energiahatékony közúti járművek használatának előmozdításáról szóló 2009/33/EK irányelvben foglalt kötelezettségének Magyarország a környezetkímélő és energiahatékony közúti járművek beszerzésének előmozdításáról szóló 48/2011. (III. 30.) kormányrendelettel tett eleget: „az ajánlatkérő szervezet és az autóbuszos közszolgáltató köteles közúti jármű beszerzésekor köteles figyelembe venni a jármű üzemeltetésével járó, annak teljes élettartamára megállapított energetikai és környezeti

⁴³ http://www.ktk-ces.hu/GPP_kiadv.pdf (utolsó letöltés: 2021. szeptember 19. 17:34)

⁴⁴ <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/kozbeszerzesek-alakulasa-2013-evben-ii-fejezet> (utolsó letöltés: 2021. szeptember 19. 21:34)

⁴⁵ Diófási-Kovács Orsolya: A zöld beszerzés sikertényezőinek vizsgálata, a zöld szempontok hazai beszerzési gyakorlatba történő integrációját támogató eszközrendszer és módszertan fejlesztése. 2015. 66. oldal

hatásokat” –.^{46,47} Megjegyzendő, hogy 2019-ben új irányelv került elfogadásra, mely konkrétabb követelményeket fogalmaz meg, valamint minimális nemzeti célokat határoz meg a tiszta járművek beszerzésére vonatkozóan, azonban ennek átültetése még nem valósult meg.

Az efféle szigorítások, különböző, a közlekedésen kívüli további területekre specializált szektorális szabályok, valamint egy koherens környezetpolitikai háttér megteremtése markáns változásokat hozhat a zöld közbeszerzés „megengedő” szabályaival szemben. Kiemelten fontos lépés a zöld közbeszerzési szempontok alkalmazásának kötelezővé tétele felé az oktatással, finanszírozással és példamutatással történő állami ösztönzés.

Az Európai Unió számos országa rendkívüli fejlődést mutat az elmúlt éveket vizsgálva a fenntartható és a

zöld közbeszerzések területén, különös tekintettel az északi országok zöld közbeszerzési politikájára.

A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy melyek azok a kritériumok, amelyek megvalósítása esetében zöld utat kaphat Magyarországon a zöld közbeszerzési szempontok alkalmazásának kötelezővé tétele, és mik azok a módszerek, gyakorlatok, uniós trendek és példák, melyek átvételével, implementálásával gördüléknyebbé válhat a kötelezővé tétel folyamata. Az állam és a társadalom nyitottságától és az akadályok, kihívások kezelésétől függ a zöld közbeszerzés jövője. Kazinczy Ferenc szerint: „Az újítást, még ha jó és szükséges is, sokan ellenzik. De újítás nélkül nem lehet építkezni.”^{48,49}

⁴⁶ A környezetkímélő és energiahatékony közúti járművek beszerzésének előmozdításáról szóló 48/2011. (III. 30.) kormányrendelet.

⁴⁷ <https://www.jogado.hu/hogyan-lehet-zold-egy-kozbeszerzes/> (utolsó letöltés: 2021. október 12. 21:53).

⁴⁸ A Közbeszerzési Hatóság Fenntartható munkacsoportjának első ülése: A munkacsoport tagjainak fenntarthatósági tevékenysége. Budapest. 2021. 4. oldal.

⁴⁹ Közbeszerzési Értesítő Plusz III. évfolyam 7. szám, 27. oldal, Dr. Kovács László: „Jövőt venni? Közbeszerzési ügynökségek, mint zöld fenntartható közbeszerzők.

Közbeszerzési Hatóság
Fenntartható Magyarorszáért Program

ZÖLD KÖZBESZERZÉS

SZOCIÁLIS KÖZBESZERZÉS

INNOVATÍV KÖZBESZERZÉS

fenntarthato.kozbeszerzes.hu

STATISZTIKA

A KKV szektor 2022. évi első féléves közbeszerzéseinek statisztikai elemzése főbb mutatók szerint

Tejnóra Judith, statisztikai elemző, Közbeszerzési Hatóság

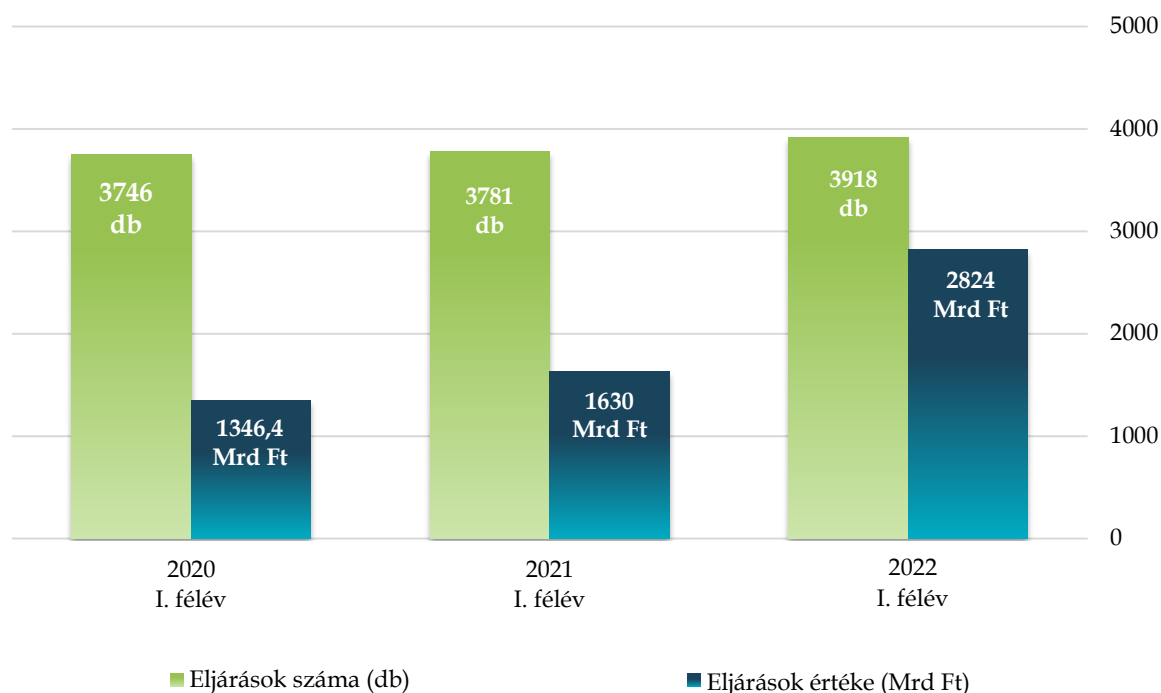
DOI: 10.37371/KEP.2022.10.5

Címszavak: statisztika, kis- és középvállalkozás, kkv, uniós forrás, eredményes közbeszerzési eljárás, építési beruházás, árubeszerzés, szolgáltatásmegrendelés, nemzeti eljárásrend, uniós eljárásrend

Az idei év első félévében az ajánlatkérők összesen 3918 darab eredményes közbeszerzési eljárást folytattak le 2824,0 milliárd forint értékben, mely mindkét adat szempontjából bővülés a 2020. és a 2021. év megfelelő időszakának értékeihez képest (1. ábra). A közbeszerzé-

sek féléves összértékének adatait tekintve a 2022. első félévi adat nagymértékben, több mint 1000 milliárd forinttal múlta felül a 2021-es első félévi adatot (1630 Mrd Ft).

1. ábra: Az eredményes közbeszerzési eljárások számának (db) és értékének (Mrd Ft) alakulása 2020, 2021 és 2022 első félévében

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

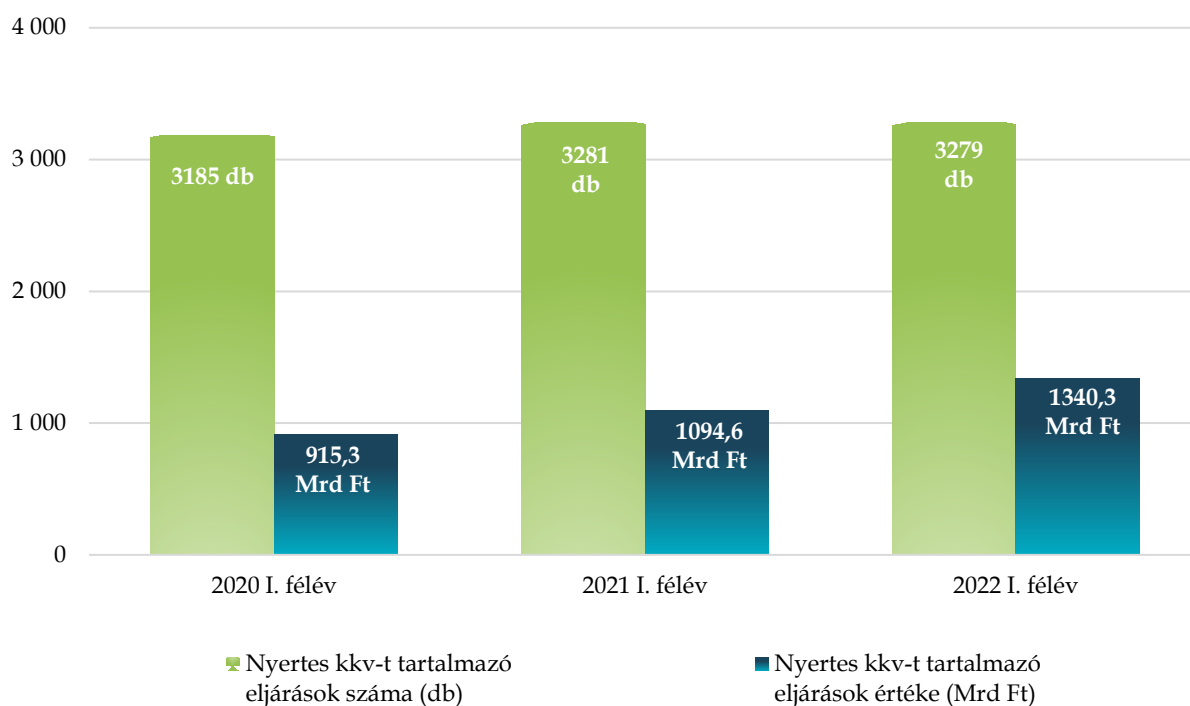
2022. első félévében az összes eredményesen zárult közbeszerzési eljárás több mint 80 százalékát (83,7%-át, 3279 db) nyerték el kis- és középvállalkozások (továbbiakban kkv-k), amely kevesebb mint 3%-kal haladta meg a 2020-as adatokat, a 2021. év azonos időszakának ada-

taival pedig szinte teljesen megegyezett. A kis- és középvállalkozások által elnyert eljárások értékének tekintetében 2020-tól a féléves adatoknál folyamatos emelkedés figyelhető meg (2. ábra), az értékarány tekintetében azonban folyamatos csökkenés. Míg 2020-ról

2021-re csak 0,8 százalékpontos volt a csökkenés, 2021-ről 2022-re ennél jóval nagyobb mértékű, közel 20 százalékpontos csökkenés volt megfigyelhető. 2022 első félévében minden eredményesen lefolytatott 100 közbe-

szertési eljárásból 84 darabot a kkv-k nyertek el, miközben a közbeszerzések értékének közel feléhez (1340,3 Mrd Ft) kapcsolódott nyertes kkv.

2. ábra: A nyertes kkv-t tartalmazó közbeszerzések számának (db) és értékének (Mrd Ft) alakulása 2020, 2021 és 2022 első félévében

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az eljárások számát, valamint értékét vizsgálva a kkv-k által elnyert eljárások 27,4%-ához, illetve 29,4%-ához kapcsolódott európai uniós¹ forrás (1. táblázat). Azon eljárások esetében, ahol a kkv-k nyertes ajánlatot nyújtottak be 2022. első félévében, egy eljárásra átlagosan 6,8 ajánlat jutott, amelyeknél azonban nem volt a nyertesek között kkv, ott az átlag 3,2 ajánlat volt.

Az ajánlatkérők típusa szerint a legtöbb nyertes kkv-t tartalmazó eljárás a regionális/helyi szintű ajánlatké-

rőkhöz tartozott 36,6%-os aránnyal, őket követték a közjogi szervezetek (25,1%), valamint az egyéb szervezetek közel azonos (22,0%) aránnyal. A közszolgáltató² ajánlatkérőkhöz tartozó eljárások száma 9,7-os arányt tett ki, megelőzve a központi szintű ajánlatkérőket (4,8%), valamint a támogatott szervezeteket (1,8%).

Az eljárások értékét tekintve a közjogi szervezetekhez tartozó közbeszerzések tették ki a legnagyobb hányadot (38,4%), amely a kkv-k által elnyert eljárások értékének

¹ Az erre vonatkozó adatok – amelyek az eredménytájékoztató hirdetményekben található „a beszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekttel és/vagy programmal kapcsolatos” mező alapján – azt mutatják, hogy a közbeszerzések összértékének mekkora részéhez kapcsolódott európai uniós forrás (az adatok tehát nem a közbeszerzési eljárásokban felhasznált európai uniós források támogatási intenzitását mutatják).

² Az ajánlatkérők közül közszolgáltatónak tekintjük azokat, amelyek a hirdetményben az ajánlatkérő típusára vonatkozó megjelölés alapján magukat ebbe a kategóriába sorolják be, vagy közszolgáltatókra vonatkozó hirdetmény tesznek közzé.

több mint egyharmadát adta. Ezután következtek a regionális/helyi szintű ajánlatkérők 20,0%-os, majd az egyéb ajánlatkérők 18,7%-os értékarányával, amely ponttól az ajánlatkérő szervezetek sorrendje megegyezett

azzal, amit az eljárások száma alapján vett arányok is mutattak (1. táblázat), közszolgáltató szervezetek (11,5%), központi szintű ajánlatkérők (10,2%) és támogatott szervezetek (1,2%).

1. táblázat

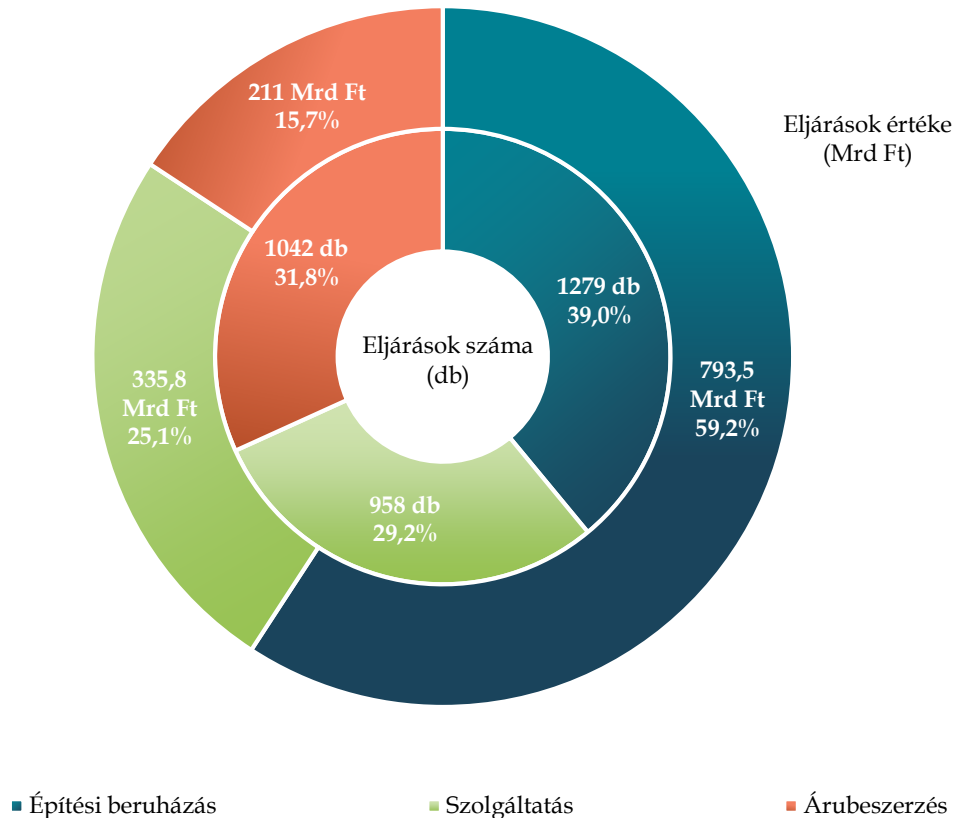
A nyertes kkv-k közbeszerzési eljárásainak adatai az ajánlatkérők típusa szerint 2022. I. félévében				
Megnevezés	Eljárások száma (db)	Összérték (Mrd Ft)	Eljárások számának aránya (%)	Eljárások értékének aránya (%)
Nyertes kkv-k	3 279	1 340,3	83,7%	47,5%
Ebből: EU finanszírozású	899	393,5	27,4%	29,4%
Ajánlatkérők típusa	Eljárások száma (db)	Összérték (Mrd Ft)	Eljárások számának aránya (%)	Eljárások értékének aránya (%)
regionális/helyi szintű	1 200	267,4	36,6%	20,0%
közjogi szervezet	823	514,5	25,1%	38,4%
egyéb	723	250,6	22,0%	18,7%
közszolgáltató	317	154,8	9,7%	11,5%
központi szintű	158	136,5	4,8%	10,2%
támogatott szervezet	58	16,4	1,8%	1,2%
Összesen	3 279	1 340,3	100,0%	100,0%

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

2022. első félévében a kkv-k a legtöbb esetben építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárásokat nyertek el (39,0%), ezt követték az árubeszerzések (31,8%), valamint a szolgáltatások (29,2%). Az eljárások értékét tekintve is az építési beruházások tették ki a legnagyobb hányadot (59,2%, 793,5 Mrd Ft), miközben a kkv-k által el-nyert szolgáltatások

értékének aránya (25,1%, 335,8 Mrd Ft) meghaladta a kkv-khoz kötődő árubeszerzések értékarányát (15,7%, 211 Mrd Ft). A 3. ábrán szereplő adatok alapján a nyertes kkv-t tartalmazó közbeszerzési eljárások tárgya szerinti megoszlás 2022. első félévében hasonló volt, mint a 2022. első féléves összes eredményes eljárás esetén.

3. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások számának és értékének megoszlása a beszerzések tárgya szerint 2022. I. félévében

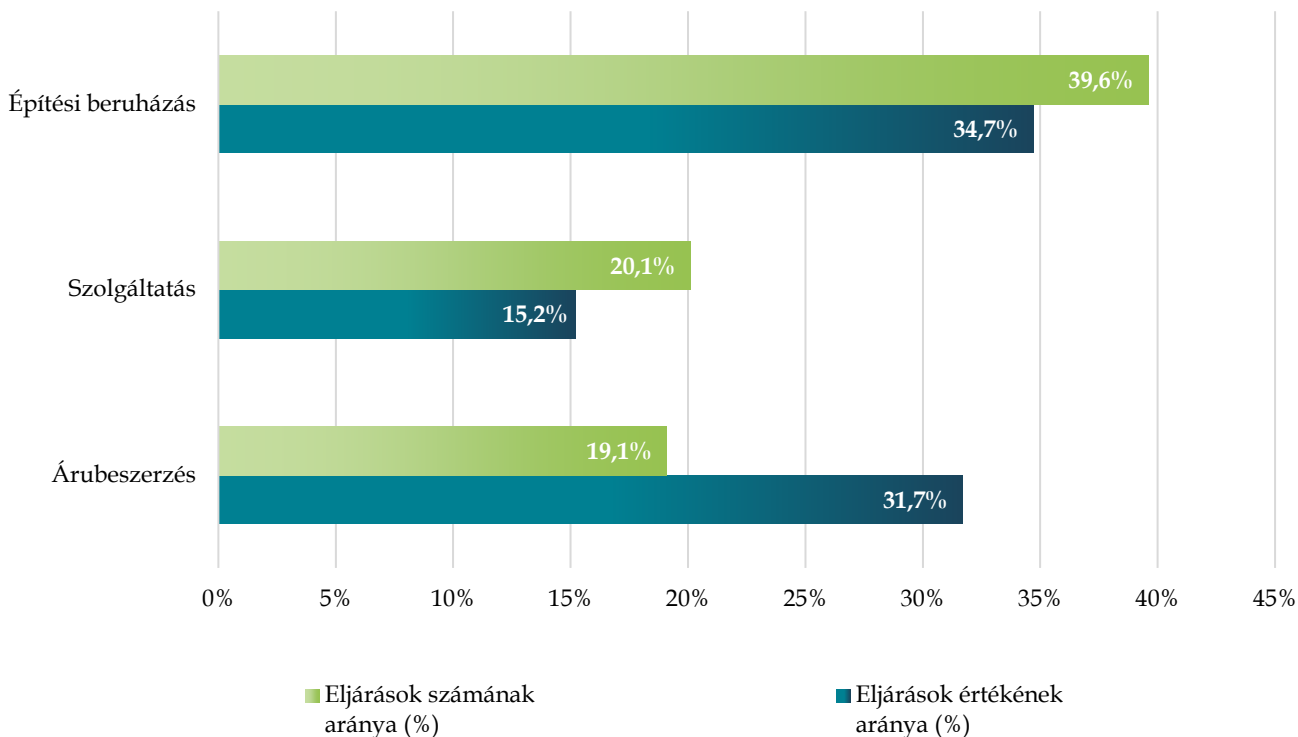

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Európai uniós forrás a kkv-k által elnyert építési beruházások 39,6 százalékához kötődött, értékalapon pedig 34,7 százalékot tettek ki, így az európai uniós finanszírozások jelentősége az építési beruházások esetén volt a legnagyobb a nyertes kkv-t tartalmazó eljárások számának és értékének körében is. Az Európai Unió által finanszírozott kkv-s árubeszerzéseken és szolgálta-

tásokon belül, a nyertes kkv ajánlatot tartalmazó közbeszerzések 19,1%, valamint 20,1%-a kapcsolódott EU forráshoz. Az értékarányt tekintve azonban az árubeszerzések aránya megközelítette az egyharmadot (31,7%), míg a szolgáltatásoké volt a legalacsonyabb 15,2%-kal (4. ábra).

4. ábra: A kkv-k által elnyert európai uniós támogatásokhoz kapcsolódó közbeszerzési eljárások számának és értékének aránya (%), a beszerzések tárgya szerint 2022. I. félévében

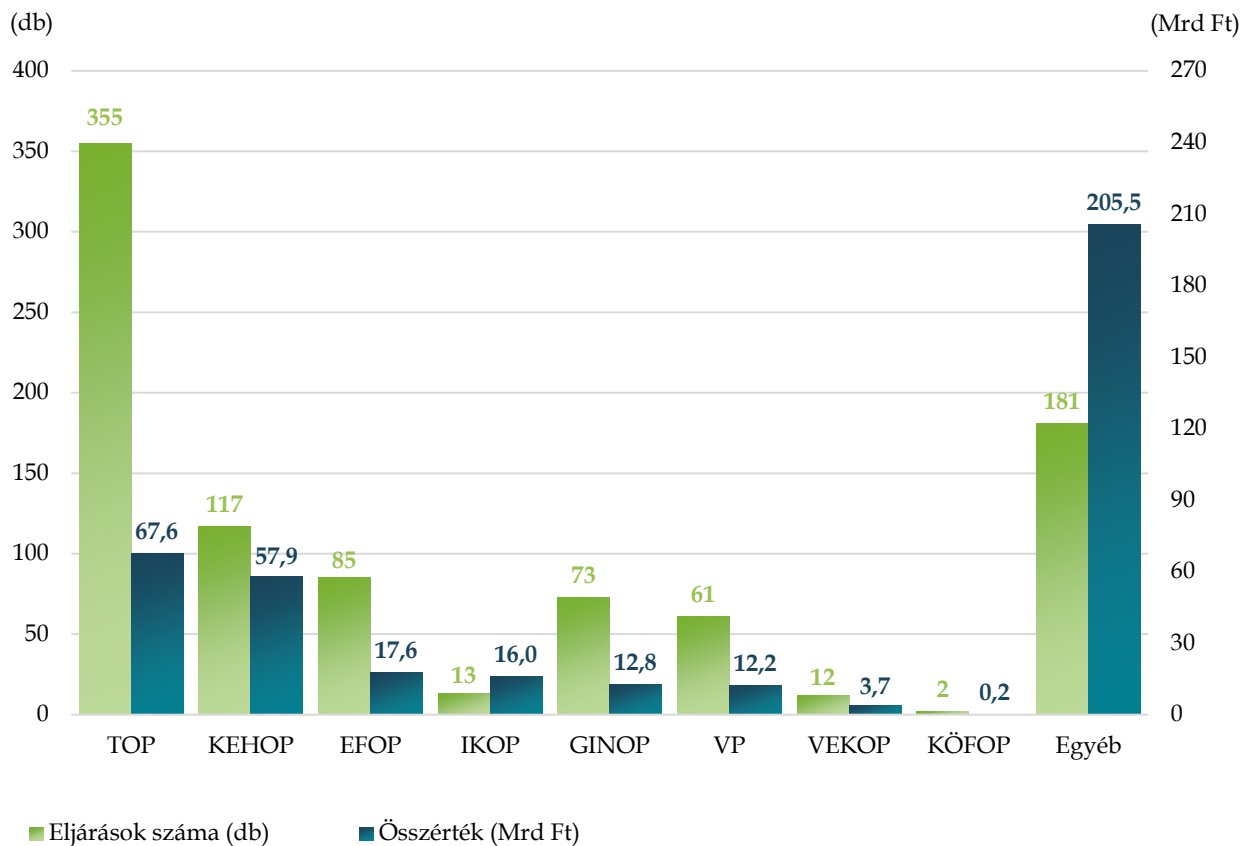
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A nyertes kkv ajánlatot tartalmazó európai uniós finanszírozású közbeszerzések közül a legtöbb (355 db) a Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódott, ezt követték a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programhoz (KEHOP) kötődő kkv-s közbeszerzések (117 db). Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) keretei között megvalósuló beruházások közül 85-höz kapcsolódott olyan eljárás, amelyet kkv nyert el. A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programhoz (GINOP) 73 db, valamint a Vidékfejlesztési Programhoz (VP) 61 db o-

lyan közbeszerzés kapcsolódott, amelyben a nyertes ajánlatot kkv nyújtotta be. Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP), a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP), valamint a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP) kkv-k által elnyert eljárásai számarányukat tekintve 1,5%-nál kisebb arányt tettek ki az európai uniós forrást tartalmazó közbeszerzéseken belül. Az Egyéb kategóriába³ tartozó programok összessége (181 db) szintén jelentős hányadot tett ki (5. ábra).

³ Az Egyéb kategóriában a kisebb összértékű támogatásokat jelentő programok összevontan szerepelnek, mint pl.: INTERREG: Interregionális Együttműködési Operatív Program; BBA: Belső Biztonsági Alap; LIFE: (L'Instrument Financier pour l'Environnement) az Európai Unió környezetvédelmi politikáját támogató pénzügyi eszköz; MAHOP: Magyar Halgazdálkodási Operatív Program; RSZTOP: Rászorulókat Támogató Operatív Program; RRF (Recovery and Resilience Facility): Helyreállítási és Ellenálló képességi eszköz, valamint azok az eljárások is az egyéb kategóriába kerültek, amelyek egyszerre több programból nyertek el támogatást.

5. ábra: A kkv-k által elnyert európai uniós támogatásokhoz kapcsolódó közbeszerzési eljárások száma (db) és értéke (Mrd Ft), operatív programok szerint 2022. I. félévében

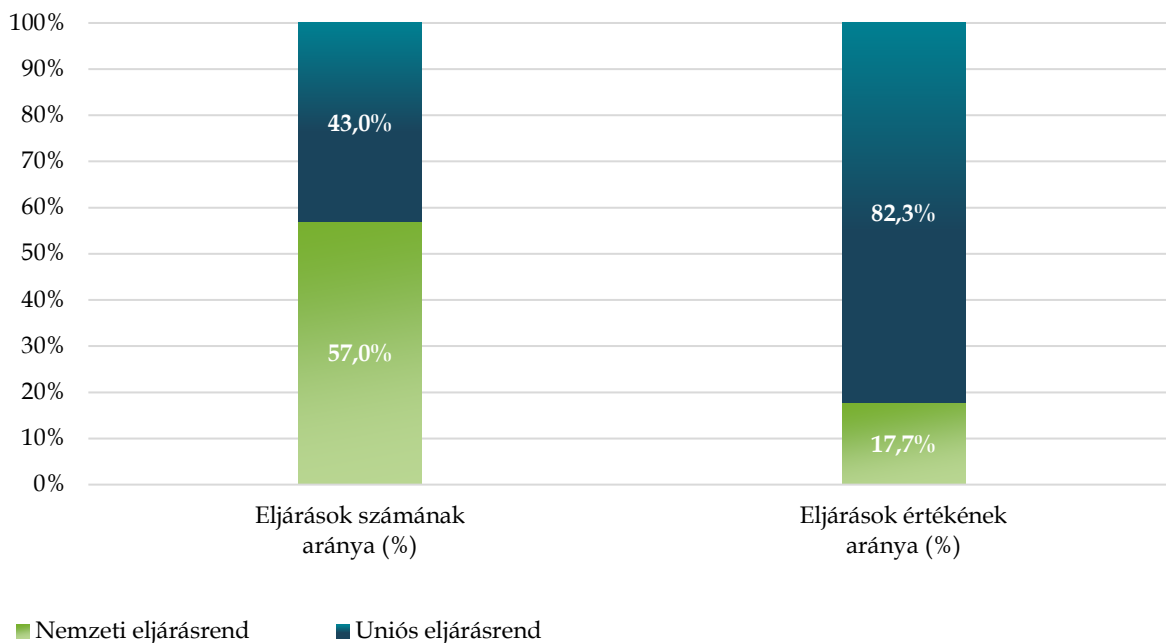
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A nyertes kkv ajánlatot és EU finanszírozást tartalmazó eljárások értékének legnagyobb hányada a Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz tartozott (17,2%; 67,6 Mrd Ft), nem sokkal megelőzve a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program értékarányát (14,7%; 57,9 Mrd Ft). Volumenében hasonló hányadát adták a kkv-k által elnyert közbeszerzéseknek az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programhoz (4,5%; 17,6 Mrd Ft), az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Programhoz (4,1%, 16,0 Mrd Ft), a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programhoz (3,3%; 12,8 Mrd Ft), valamint a Vidékfejlesztési Programhoz

kapcsolódó eljárások (3,1%; 12,2 Mrd Ft). A Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program és a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-Fejlesztési Operatív Program értékaránya 1% alatt maradt a nyertes kkv ajánlatot tartalmazó EU finanszírozású közbeszerzési eljárásokon belül. Az összesített Egyéb kategóriához szintén jelentős hányad köthető (52,2%; 205,5 Mrd Ft).

2022. első félévében a kkv-k által elnyert eljárások több, mint a fele (57,0%) nemzeti eljárásrendhez kötődött (6. ábra), ezeknek a közbeszerzéseknek az értékét tekintve ugyanakkor ennél jóval kisebb, mindössze 17,7% volt a részesedésük.

6. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások számának és értékének megoszlása eljárásrendek szerint 2022. I. félévében

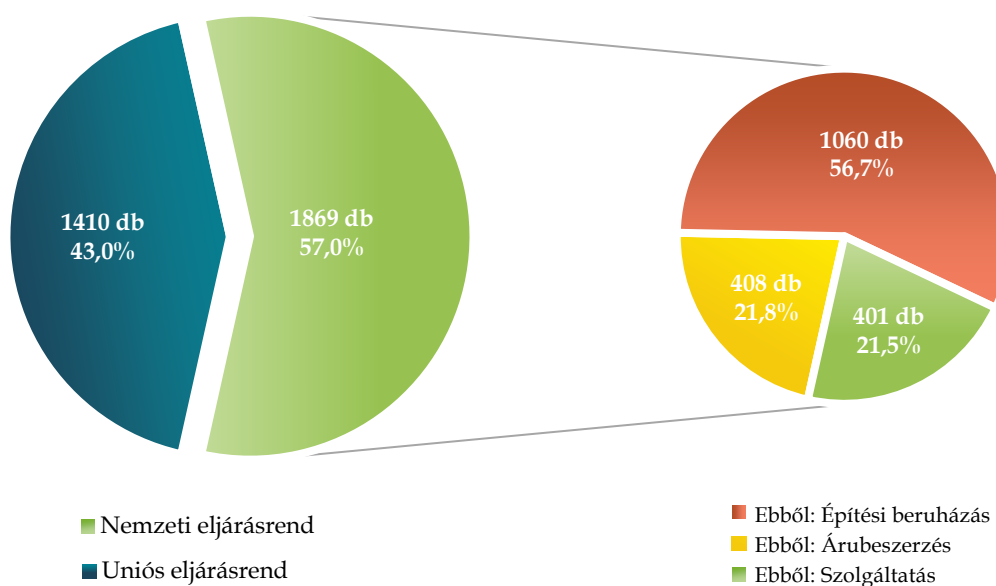

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

A nemzeti eljárásrenden belül a kkv-k 56,7%-ban bizonyultak nyertes ajánlattevőnek az építési beruházások területén, ami az eljárások értékét tekintve is kimagasló-

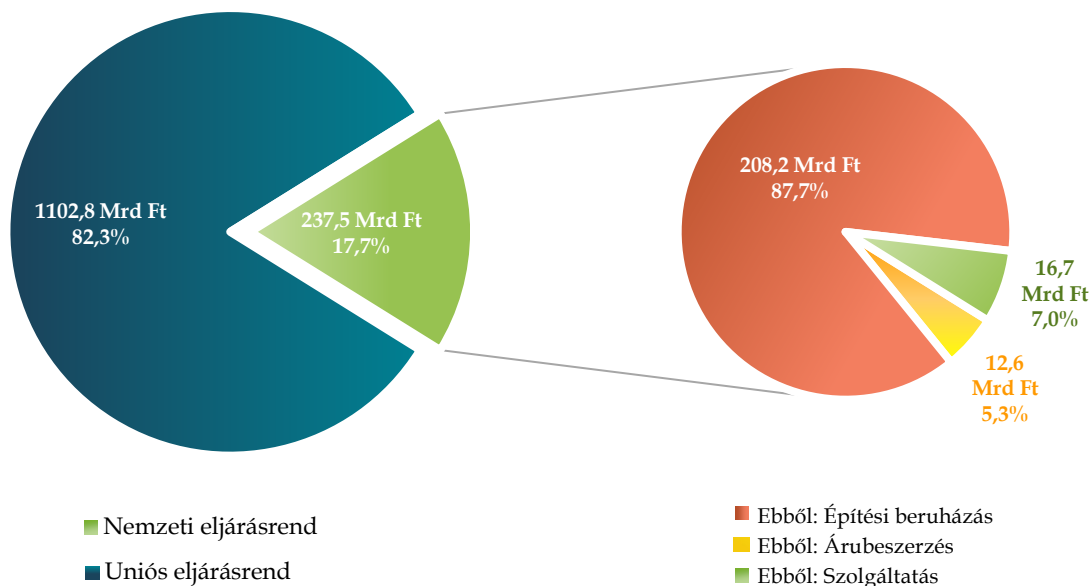
an a legnagyobb arányt jelentette, 87,7%-ot (7-8. ábra). Az eljárások számát és értékét tekintve a szolgáltatás és az árubeszerzés közel azonos arányt képviseltek.

7. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások száma (db), a nemzeti eljárásrenden belül, a beszerzések tárgya szerint 2022. I. félévében

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

8. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások értéke (Mrd Ft), a nemzeti eljárásrenden belül, a beszerzések tárgya szerint 2022. I. félévében

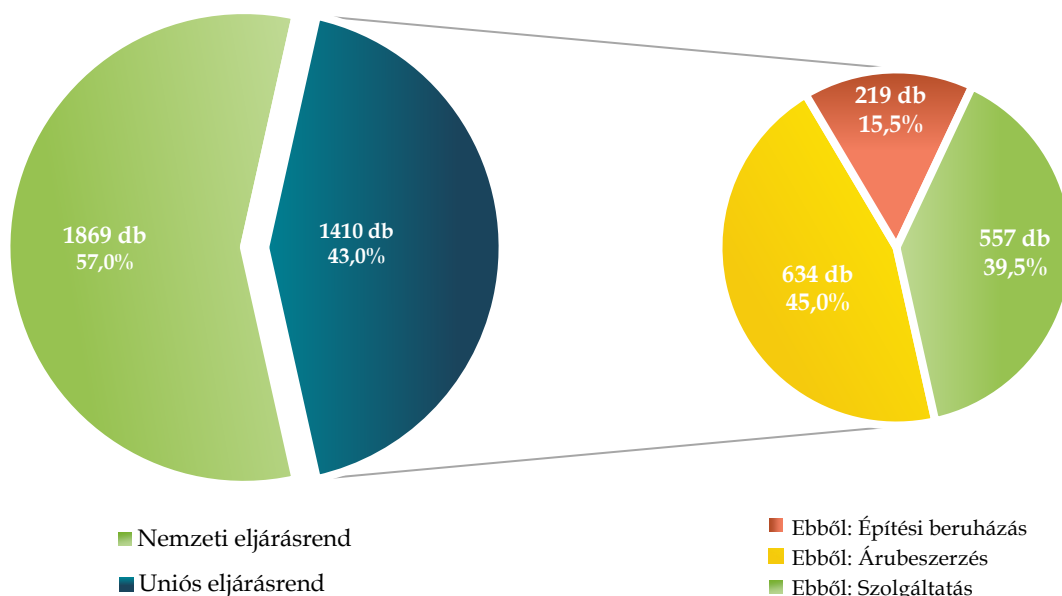

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az uniós eljárásrenden belül a kkv-k által elnyert eljárások közel fele (45,0%) árubeszerzésekhez kapcsolódott, amelyet a szolgáltatások (39,5%) valamint az építési beruházások (15,5%) követtek. Az eljárások ér-

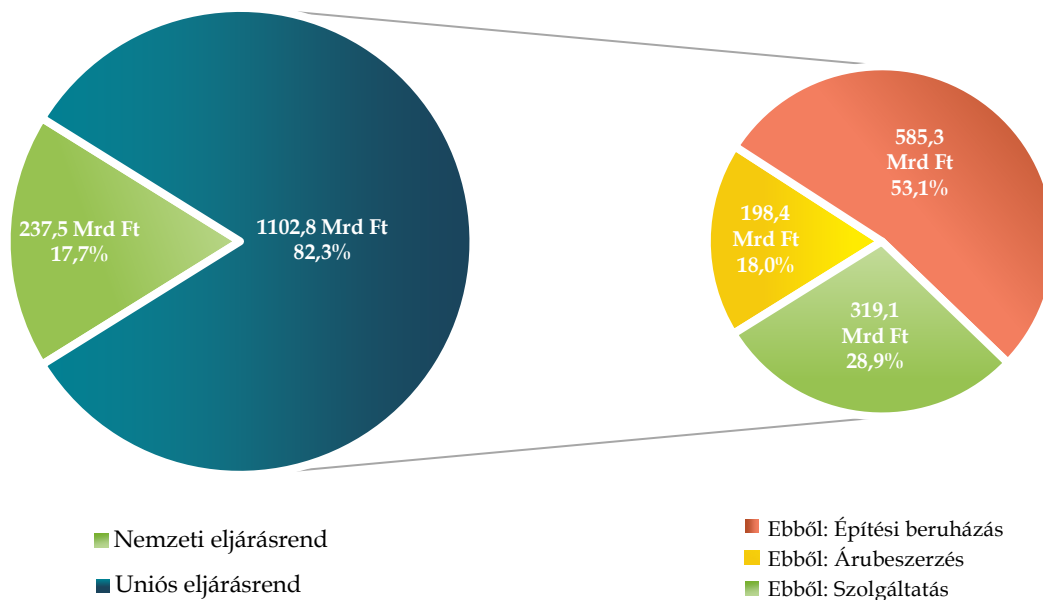
tékét tekintve az uniós eljárásrenden belül is az építési beruházások tették ki a legnagyobb hányadot (53,1%), míg a szolgáltatások 28,9%-ot, az árubeszerzések pedig 18,0%-ot (9-10. ábra).

9. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások száma (db), az uniós eljárásrenden belül, a beszerzések tárgya szerint 2022. I. félévében

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

10. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások értéke (Mrd Ft), az uniós eljárásrenden belül, a beszerzések tárgya szerint 2022. I. félévében

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

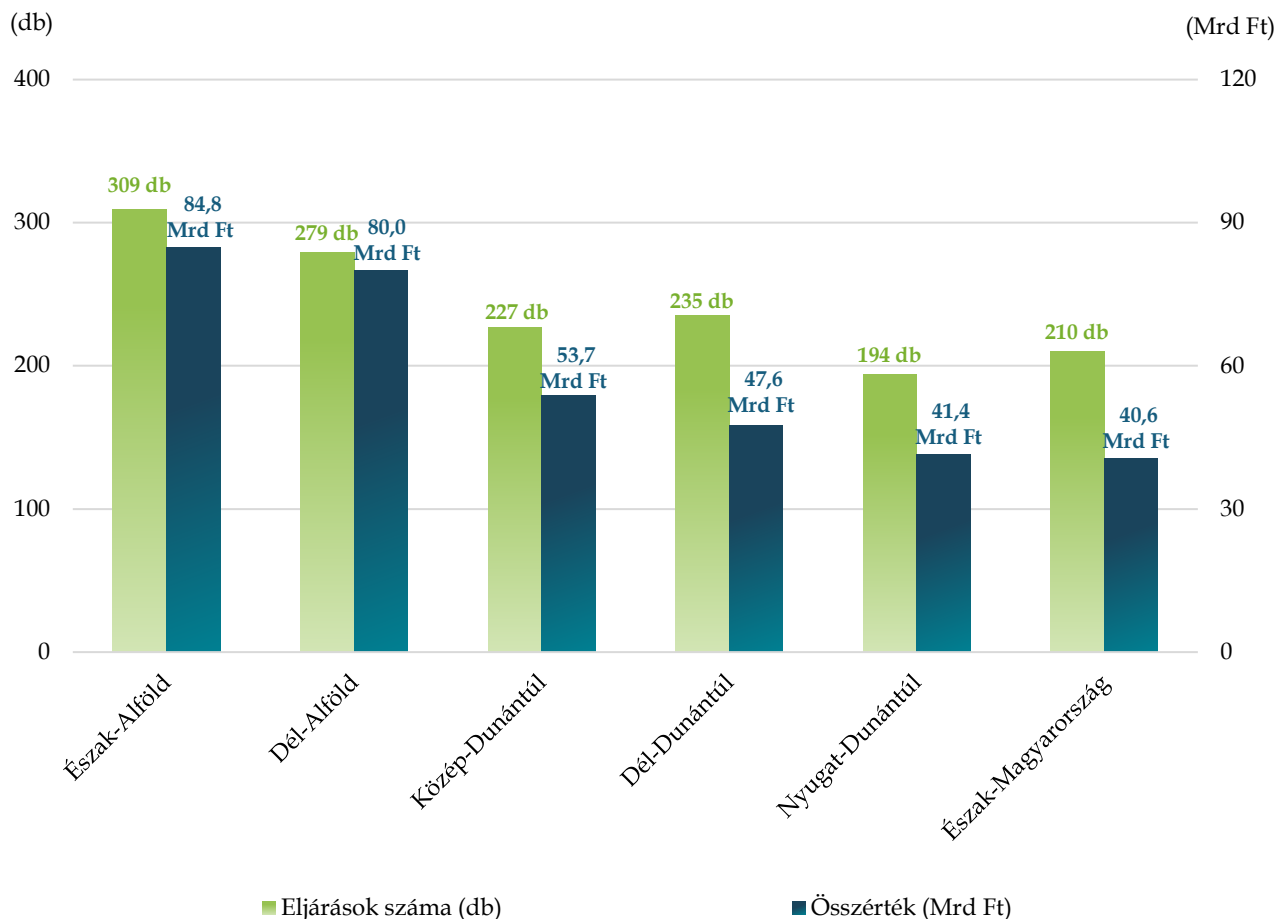
Európai uniós forrás a nemzeti eljárásrenden belül számarányát tekintve a kkv-k által elnyert közbeszerzések közel egyharmadához (30,6%) kapcsolódott, az uniós eljárásrenden belül ez az arány valamivel alacsonyabbnak bizonyult (23,2%). Az értékarányokat megvizsgálva hasonló az eredmények, a nemzeti eljárásrenden belül a kkv-k által megnyert közbeszerzéseknek egyharmadához (33,1%-ához), míg az uniós eljárásrenden belül 28,5%-ához kapcsolódott EU finanszírozás.

Az ajánlatkérők régiója szerint vizsgálva az adatokat megállapítható, hogy a közép-magyarországi térség-

ben⁴ bonyolították le a legtöbb olyan közbeszerzést (az eljárások 50,9%-át), ahol kkv-k nyújtottak be nyertes ajánlatot. A vidéki régiók mindegyike 10% alatti arányt képvisel, ezek közül Észak-Alföldhöz (9,4%) köthető a legtöbb kkv által elnyert eljárás. Ezután következik viszonylag kis eltéréssel a dél-alföldi (9,1%), a dél-dunántúli (7,2%), valamint közel azonos aránnyal a közép-dunántúli térség (6,9%). A kkv-k által megnyert eljárásokhoz Észak-Magyarország 6,4%-kal, Nyugat-Dunántúl pedig a legkisebb (5,9%) arányban járult hozzá (11. ábra).

⁴ A közép-magyarországi régió alatt Budapest és Pest megye adatai összevontan szerepelnek.

11. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások száma (db) és értéke (Mrd Ft) az ajánlatkérők régiója szerint 2022. I. félévében

Megjegyzés: Az ábra nem tartalmazza a közép-magyarországi régió-, valamint azon eljárások adatait, amelyeknél több ajánlatkérő szerepelt.

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Értékek tekintetében a kkv-k által megnyert közbeszerzési eljárások több mint kétharmadát (67,2%-át) a Közép-Magyarországon lebonyolított közbeszerzések adták. A többi régió nagyjából azonos mértékben részesedett a kis- és középvállalkozások által nyert pályázatok összértékéből, Észak-Alföld 6,3%-kal, Dél-Alföld 6,0%-kal, míg a többi térség értékaránya 4% vagy az alatt maradt.

Meg kell említeni, hogy az imént felsorolt kkv-s eljárások teljesítésének helye azonban, nem minden esetben egyezik meg az ajánlatkérők régiójával, így a fenti adatok a magyarországi régiókban 2022. első félévében

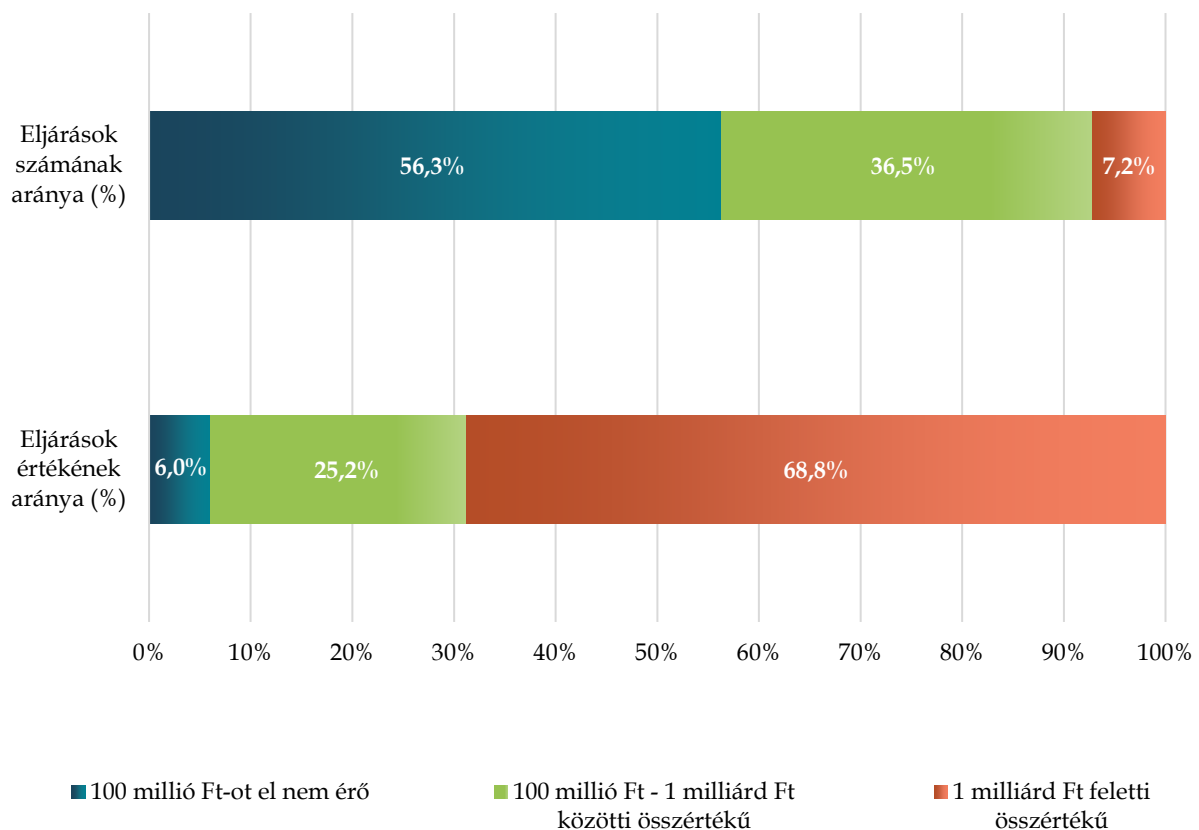
lebonyolított közbeszerzési eljárásokra vonatkoznak (11. ábra).

A kkv-khoz köthető eljárások többségükben, viszonylag kis értékű közbeszerzésekhez kapcsolódtak (12. ábra). 2022. első félévében 1847 db 100 millió forint alatti eljárást bonyolítottak le, ez az összes, kkv-k által benyújtott nyertes ajánlat 56,3%-át jelentette. A kkv-k 1197 db 100 millió és 1 milliárd forint közötti eljárásban nyertek, ami az összes ilyen eljárás 36,5%-át adta. Az 1 milliárd forint feletti kkv-s eljárások mindössze 235 db-ot tettek ki, ami a közbeszerzések számát tekintve 7,2%-os arányt jelentett.

Az eljárások értékét vizsgálva azonban, éppen fordított a sorrend. Az 1 milliárd forintot meghaladó nagyberuházások a kkv-s eljárások összértékének közel héttize-

dét adták, a közepes értékű 100 millió és 1 milliárd forint közötti eljárások az összérték negyedét, míg a kisebb értékű eljárások az összértéknek mindössze 6%-át.

12. ábra: A kkv-k által elnyert közbeszerzési eljárások számának és értékének aránya (%) érték kategóriák szerint 2022. I. félévében

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

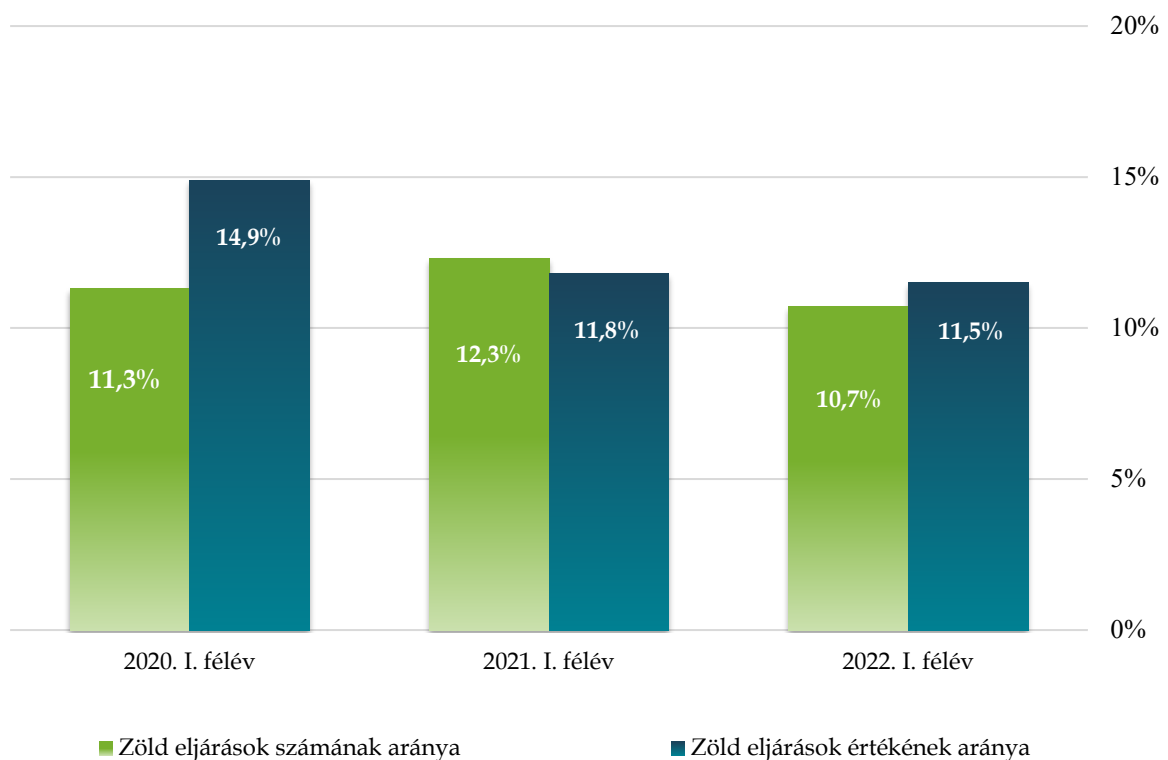
A környezetvédelmi (zöld), illetve a szociális szempontokat tartalmazó közbeszerzési eljárások adatai kizárólag a nemzeti eljárásrendben vizsgálhatók, ugyanis az uniós eljárásrendben lefolytatott eljárások hirdetményeiből egyelőre nem nyerhetők ki ilyen jellegű információk. A féléves adatok tekintetében 2020-tól

2022-ig a nyertes kkv-t tartalmazó zöld eljárások számának aránya közel azonos szinten mozgott 1-2 százalékpontos különbséggel, értékaránya 2020-ról 2021-re 3,1 százalékpontot, 2021-ről 2022-re pedig minimálisan ugyan, de 0,3 százalékpontot csökkent (13. ábra).

A kis- és középvállalkozások által elnyert szociális eljárások féléves adatainak számaránya 2020-ról 2021-re 0,7 százalékponttal emelkedett, míg 2021-ről 2022-re csak kismértékben ugyan, de 0,2 százalékponttal csökkent. Ezzel szemben az értékarány tekintetében folya-

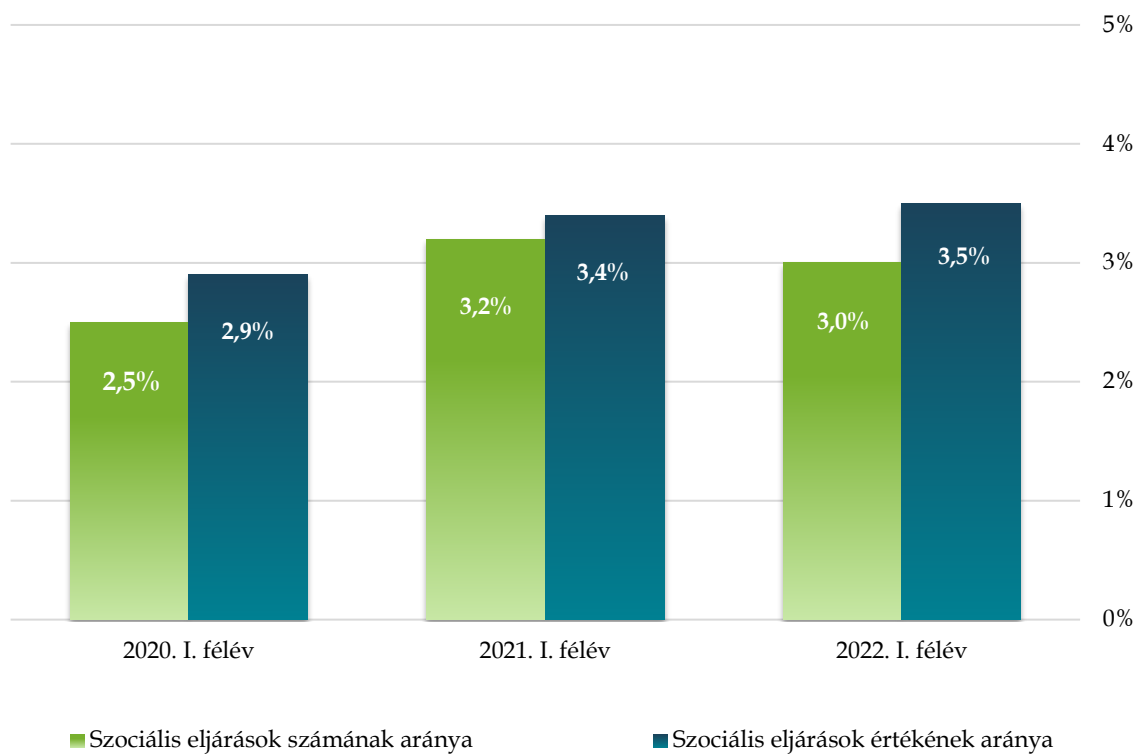
matos emelkedés figyelhető meg a szociális szempontokat is figyelembe vevő kkv-k által lebonyolított közbeszerzések esetén, 2020-ról 2021-re 0,5 százalékpontos, 2021-ről 2022-re – közel azonos volt az érték – 0,1 százalékpontos volt az emelkedés (14. ábra).

13. ábra: A kkv-k által elnyert zöld szempontokat tartalmazó eljárások szám- és értékaránya (%) 2020, 2021 és 2022 első félévében

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

14. ábra: A kkv-k által elnyert szociális szempontokat tartalmazó eljárások szám- és értékaránya (%) 2020, 2021 és 2022 első félévében

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG

TESZÜNK ÉRTE, HOGY TISZTÁN LÁSSON

**KÖZBESZERZÉSI
HATÓSÁG**